

DRUŠTVENE VESTI IN DRUGE AKTIVNOSTI SOCIETY NEWS, ANNOUNCEMENTS, ACTIVITIES

Vsebina

70 let izhajanja revije <i>Acta Chimica Slovenica</i>: pozdravne besede in čestitke ob jubileju	S57
Branko Stanovnik: Sedemdeset let prehojene poti od <i>Vestnika slovenskega</i> <i>kemijskega društva</i> do <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S65
Andrej Petrič: <i>Acta Chimica Slovenica</i> od papirja do svetovnega spleta in faktorja vpliva po SCI	S68
Janez Košmrlj: Čas velikih sprememb	S70
Aleksander Pavko: Ob 70 letnici izhajanja revije <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S77
Ksenija Kogej: 70-letnica revije <i>Acta Chimica Slovenica</i> : mednarodno prepoznavna znanstvena revija na področju kemije	S81
Franc Perdih: Mednarodna vpetost in odmevnost revije <i>Acta Chimica Slovenica</i> v obdobju 1998–2022	S89
Spomini, vtisi in pogledi področnih urednic in urednikov ob 70-letnici izhajanja revije <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S98
Andrej Godec: Srebrna in bronasta medalja ter dve častni priznanji na kemijski olimpijadi 2023	S105
Kolendar važnejših znanstvenih srečanj s področja kemije in kemijske tehnologije	S111
Navodila za avtorje	S112

Contents

70 years of <i>Acta Chimica Slovenica</i>: Greetings and congratulations on the occasion of the anniversary	S57
Branko Stanovnik: A journey taking seventy years from the <i>Vestnik slovenskega kemijskega društva</i> to <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S65
Andrej Petrič: <i>Acta Chimica Slovenica</i> from paper-only to on-line version and SCI Impact Factor	S68
Janez Košmrlj: A time of profound change	S70
Aleksander Pavko: On the occasion of the 70 th anniversary of <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S77
Ksenija Kogej: 70 th anniversary of <i>Acta Chimica Slovenica</i> : An internationally renowned scientific journal in the field of chemistry	S81
Franc Perdih: International importance and impact of <i>Acta Chimica Slovenica</i> in the period 1998–2022	S89
Memories, impressions and views of the associate editors on the occasion of the 70 th anniversary of <i>Acta Chimica Slovenica</i>	S98
Andrej Godec: Silver and bronze medals and two honorable mentions at the Chemistry Olympiad 2023	S105
Scientific meetings – Chemistry and chemical engineering	S111
Instructions for authors	S112

70 let izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica*: pozdravne besede in čestitke ob jubileju

**dr. Peter
Venturini**

*predsednik Slovenskega
kemijskega društva*

Kot predsednik Slovenskega kemijskega društva sem ponosen, da *Acta Chimica Slovenica*, naša ugledna znanstvena revija, igra pomembno vlogo pri spodbujanju znanstvenega dialoga in izmenjavi znanja znotraj slovenske in globalne kemijske skupnosti že sedem desetletij. Je izraz skrbnega dela in odličnosti vseh sodelujočih pri reviji, tako preteklih kot sedanjih. Hkrati je neprecenljiva platforma za raziskovalce, ki omogoča širjenje odkritij in poglobljenih študij.

Kemija velja za eno od osrednjih znanosti in nam, znanstvenikom, na več načinov omogoča interakcijo z drugimi disciplinami. V reviji *Acta Chimica Slovenica* so dobrodošle tako teoretične kot eksperimentalne študije. Strog postopek ocenjevanja prispelih člankov, ki temelji na visokih standardih strokovne uredniške ekipe, je prispeval k stalnemu večanju ugleda revije. Verjamem, da visoko kvalitetne

raziskave zaslužijo veliko odmevnost, saj s tem dosežejo širše občinstvo. *Acta Chimica Slovenica* pomembno prispeva k širjenju prodornih znanstvenih del z vseh področij kemije tudi z brezplačnim izvodom skrbno pripravljene revije.

V vseh teh letih je *Acta Chimica Slovenica* v tiskani ali v digitalni obliki pomembno prispevala k obogatitvi znanstvene literature. Ob visoki obletnici je potrebno poudariti veliko opravljeno delo uredniškega odbora, recenzentov, avtorjev in vseh tistih, ki skrbijo za visoko kakovost revije. Prav zavezanost k zasledovanju znanstvenega znanja in širjenju vrhunskih raziskav je bila tista, ki je vplivala na prestiž revije in utrditev njenega ugleda v znanstveni skupnosti.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem ustvarjalcem revije, dolgoletnim podpornikom ter oglaševalcem, ki so pripomogli k rednemu izdajanju in rasti revije *Acta Chimica Slovenica* že sedem desetletij.

**prof. dr.
Franc Perdih**

*glavni in odgovorni
urednik revije Acta
Chimica Slovenica*

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

Sedemdeset let izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica*, sprva pod imenom *Vestnik Slovenskega kemijskega društva*, predstavlja obdobje, ki si zasluži podrobnejšo osvetlitev ene od pomembnih dejavnosti Slovenskega kemijskega društva. Če je delovanje društva v osnovi namenjeno povezovanju slovenskih kemičark in kemikov, so glavne aktivnosti, kot so Slovenski kemijski dnevi ter izdajanje revije *Acta Chimica Slovenica*, namenjene povezovanju znanstvene in strokovne skupnosti, ki znatno presega nacionalne meje. Ob tej priložnosti smo pripravili pregled dosedanjega dela pri izdajanju revije *Acta Chimica Slovenica* z željo omogočiti vpogled v aktivnosti, ki so potrebne za delovanje znanstvene revije, ter izpostaviti entuziazem, požrtvovalnost in trud številnih posameznikov, ki so in še skrbijo za delovanje in uveljavljanje revije v mednarodnem prostoru. Odpiranje svetovni znanstveni javnosti je bila ena od osrednjih točk uredniške aktivnosti v preteklih desetletjih, saj so bili že v prvi številki revije *Vestnik Slovenskega kemijskega društva* leta 1954 članki objavljeni v angleščini in nemščini, med avtorji pa so bili tudi tuji raziskovalci. Sodobne informacijske tehnologije so omogočile prehod iz tiskane na elektronsko obliko člankov, kar je znatno olajšalo dostopnost revije in s tem povečalo mednarodno vpetost revije in seveda s tem tudi znatno povečalo vpliv znanstvenih objav v reviji *Acta Chimica Slovenica* na razvoj kemije, kemijskega inženirstva, biokemije, kemijskega izobraževanja in drugih sorodni ved. Široka mednarodna vpetost revije tako s prostim dostopom člankov na spletu kakor tudi z vključitvijo v različne znanstvene baze, kot so na primer Web of Science, PubMed, CrossRef in druge, ter z dodelitvijo DOI številčk člankom, je omogočila uveljavljanje revije *Acta Chimica Slovenica* v znanstveni skupnosti. Na kakovost objav v reviji pa kaže tudi to, da imajo najbolj citirani članki več kakor 200 citatov. Dolgoletno požrtvovalno delo urednikov in uredniških odborov, trdna podpora Slovenskega kemijskega društva ter njegovih predsednikov in tajnic, podpora tako društvu kakor tudi reviji s strani univerz oziroma fakultet ter inštitutov, kvalitetno delo avtorjev in konstruktivna kritika recenzentov ter podpora s strani državnih inštitucij, so omogočili 70 let razvoja in napredka na področju izdajanja slovenske znanstvene revije *Acta Chimica Slovenica*. S tem je dana reviji odlična popotnica za nadaljnje delovanje.

**prof. dr.
Venčeslav
Kaučič**

*častni predsednik
Slovenskega
kemijskega društva*

*Kemijski inštitut,
Ljubljana*

Spoštovane članice in člani Slovenskega kemijskega društva in drugi bralci revije *Acta Chimica Slovenica*!

Letos mineva 50 let odkar sem postal član Slovenskega kemijskega društva (od leta 1973), v letih od 1986 do 1996 sem bil tajnik društva in od leta 1996 do 2017 njegov predsednik. V vseh teh letih sem spremljal razvoj društvenega glasila, ki je že zelo kmalu preraslo v ugledno znanstveno in strokovno revijo, ki je objavljala in objavlja znanstvene in strokovne prispevke iz vseh področij kemije in je pridobila sorazmerno visok faktor vpliva.

Tako kot so se glavni, področni in tehnični uredniki ter ves uredniški odbor *Acta* trudili zagotoviti kvaliteto revije v vseh pogledih, tako sem se dolga leta z drugimi kolegi trudil zagotavljati finančna sredstva za njeno izhajanje. Zahvala za vsestransko podporo društvu in izhajanju *Acta* gre pomembnim industrijskim partnerjem, fakultetam, znanstvenim in strokovnim inštitutom ter ministrstvu oz. RSS in ARRS, zdaj ARIS.

Objavljeni članki v *Acta* pokrivajo aktualna področja anorganske, organske, fizikalne in analize kemije, kemije materialov, kemijskega, biokemijskega in okoljskega inženirstva ter splošne, uporabne in biomedicinske kemije. Pisani so v angleškem jeziku s slovenskim povzetkom. V slovenskem delu revije – Društvenih vesteh, so bila objavljena poročila sekcij in podružnic ter sezname diplomskih, magistrskih in doktorskih del na širšem področju kemije v vsakem letu na slovenskih univerzah. Posebej radi smo brali posvečene številke revije, ki so izšle ob posebnih priložnostih. Na internetu objavljamo elektronsko verzijo revije, kar povečuje branost in mednarodno odmevnost revije.

Veliko truda je bilo vloženega v pripravo kvalitetnih vsebin naše revije, ki izhaja že 70 let. Slovenskemu kemijskemu društvu čestitam in želim mnogo uspehov v bodoče.

**prof. dr. Andreja
Žgajnar Gotvajn**

dekanja

*Fakulteta za kemijo
in kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

Ob tej svečani priložnosti, ko revija *Acta Chimica Slovenica* praznuje svojo sedemdesetletnico izhajanja, imam čast in veselje, da kot dekanja Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo UL napišem nekaj besed. Ta pomemben mejnik odraža ne le dolgotrajno zavezanost revije kemijski znanosti, ampak tudi njen vpliv na razvoj kemije in s tem povezanih ved v Sloveniji in širše. Revija je od samega začetka predstavljala pomembno platformo za objavo visokokakovostnih znanstvenih prispevkov s področja kemije. Njena vloga pri spodbujanju raziskovalne dejavnosti ter izmenjavi znanja med raziskovalci in akademiki je neprecenljiva. Revija je postala ugleden vir informacij za kemijsko skupnost, ki ji omogoča, da sledi razvoju stroke v mednarodnem okolju in k njemu tudi pomembno prispeva. Njena vsebina, ki obsega širok spekter tematik, od bazičnih raziskav do predstavitev bolj aplikativnih in industrijskih dosežkov, je prispevala k bogatitvi znanja in razumevanju kemije in njenih vedno bolj interdisciplinarnih uporab v praksi. Številni avtorji, recenzenti in uredniki, ki so sodelovali pri reviji, so neprecenljivo prispevali k njeni odličnosti in ugledu.

V tem obdobje sedemdesetih let so se ljudje in svet okoli revije bliskovito spreminjali. Tehnološke spremembe, ki so nas vodile od klicev s stacionarnih telefonov do video klicev z mobilnimi telefoni, od tiskanih in magnetnih medijev za zapis podatkov do virtualnih oblakov, od enostavnih avtomobilov do samovozečih hibridov in električnih vozil, od enostavnih do kompleksnih bioloških zdravil, od naravnih materialov do domala neuničljivih trajnostnih kompozitov, so neločljivo povezane s kemijo v vseh njenih pestrih oblikah. Tudi samo razumevanje znanja, raziskovanja ter njune predstavitve in pomena v javnosti v preteklih desetletjih se je z zavedanjem pomena etike raziskovanja ter odprte znanosti popolnoma spremenilo. V ospredje smo stopile tudi ženske, ki se moramo za svoje mesto v znanosti ter akademskem okolju še vedno velikokrat in neprestano dokazovati. Živimo v trenutku, v katerem imajo slike ter besede, kot so trajnost, interdisciplinarnost, mednarodnost, odmevnost, veliko moč. Pred revijo in vsemi nami se neprestano odpirajo nova vprašanja, novi izzivi. Nekaj, kar nas v tem trenutku po eni strani navdušuje in po drugi strani straši, je tudi razvoj

umetne inteligence, njene sposobnosti, avtonomnost ter s tem povezana vprašanja. Klepetalni roboti so tisti, ki bodo nedvomno spremenili svet okoli nas in njegovo dojemanje. Tudi prvi odstavek tega uvodnika je brez napak z le nekaj vnesenimi ključnimi besedami sestavil ChatGPT in kot raziskovalka se zavedam priložnosti, ki jih tak digitalen svet s svojimi orodji ponuja, a nelagodje in previdnost ostajata. Ko sem sestavek prvič prebrala, me je osupnila njegova popolnost, pri ponovnem branju pa me je zbudila njegova površinskost, praznost in brezosebnost. Tisto »nekaj« manjka, da bi se bralca dotaknilo, da bi mu karkoli od prebranega sploh ostalo v spominu. Zato smo raziskovalci lahko pomirjeni, saj bo raziskovalno delo, z vsemi velikimi prebojnimi odkritji, uspehi, pa tudi skepsa, zgrešenimi hipotezami, napačnimi meritvami ter napakami ostalo v domeni ljudi. Ljudje s svojo energijo, razmišljanjem in empatijo smo tisti, ki s skupnimi močmi zagotavljamo napredek in vodimo ter usmerjamo razvoj, kot je bilo in je pri reviji *Acta Chimica Slovenica*. Ne glede na tehnični in vsebinski napredek njenega delovanja so avtorji, uredniki ter recenzenti tisti, ki prepoznajo aktualnost ter kvaliteto objavljenih prispevkov in na ta način zagotavljajo njen preboj ter obstoj med globalno prepoznanimi pomembnimi znanstvenimi revijami s faktorjem vpliva. Zato lahko mirno sprejemem pomoč klepetalnika pri zaključnem odstavku tega uvodnika, saj vem, da mi znanje in izkušnje zagotavljajo, da bom znala preceniti smiselnost, vrednost in primernost napisanega.

Veselim se prihodnosti revije in njenega nadaljnjega prispevka k raziskovalnemu in akademskemu okolju. Verjamem, da bo revija ostala ključen vir informacij na področju kemijskih znanosti in neločljiv del širokega področja delovanja naše fakultete ter stroke!

**akad. prof.
dr. Gregor
Anderluh**

direktor

*Kemijski inštitut,
Ljubljana*

Kemijski inštitut z vrhunskimi raziskovalnimi dosežki, raznovrstnimi razvojnimi projekti, prenosom inovacij v gospodarstvo in z vzgojo vrhunskega kadra sooblikuje raziskovalne in razvojne trende prihodnosti. Vsak dan znova želimo biti tudi odprt učni prostor za mlade znanstvenice in znanstvenike, s čimer smo tesno vpeti v izobraževalne procese na različnih univerzitetnih ravneh. Na ta način skrbimo za razvoj in vpetost stroke v življenja prihodnjih generacij. Podobno poslanstvo ima tudi Slovensko kemijsko društvo, ki kot organizacija strokovnjakov s področja kemije, kemijske tehnologije in kemijskega inženirstva skrbi za napredek stroke in strokovnega znanja članic in članov ter zainteresirane javnosti. Z izdajanjem društvene revije *Acta Chimica Slovenica* pa v svetovnem merilu izpolnjuje tudi namen širjenja znanstvenih in strokovnih spoznanj ter dosežkov širši mednarodni kemijski stroki. Na Kemijskem inštitutu kot donatorji že vrsto let podpiramo prizadevanja in napore stanovskih kolegic in kolegov in uredniškega odbora za nemoteno izdajanje revije, kot tudi za njen razvoj v vsebinskem in tehničnem smislu. Na tem mestu želim poudariti, da so oziroma pri soustvarjanju revije še sodelujejo naslednje raziskovalke in raziskovalci s Kemijskega inštituta: prof. Igor Belič (kot urednik), dr. Marko Razinger (kot tehnični urednik), dr. Johannes T. Van Elteren, dr. Michael Beeston, dr. Jernej Stare, dr. Irena Vovk in dr. Alen Albreht (kot področni uredniki), prof. dr. Blaž Likozar in prof. dr. Janez Mavri (kot člana uredniškega odbora). Veseli me dejstvo, da se revija pri izdajanju števil, posvečenih uglednim slovenskim znanstvenikom, osredotoča ne samo na področje kemije, temveč tudi širše na področji farmacije in biokemije. Reviji *Acta Chimica Slovenica* in uredniškemu odboru ter vsem soustvarjalcem želim uspešno delo in neumorno izdajanje števil tudi v prihodnje, predvsem pa uspešno spopadanje z vse bolj zahtevnimi izzivi na področju publicistične dejavnosti.

**prof. dr.
Boštjan Zalar**

direktor

*Institut »Jožef Stefan«,
Ljubljana*

Veseli nas, da *Acta Chimica Slovenica* praznuje tako častljivo obletnico. 70 let je v tem hitro se spreminjajočem svetu prav zavidanja vredna številka in na to smo lahko slovenski raziskovalci zelo ponosni.

Revija, ki jo izdaja Slovensko kemijsko društvo, združuje raziskovalke in raziskovalce z različnih področij, v veliki meri pa je namenjena kemikom. Raziskovalke in raziskovalci z Instituta »Jožef Stefan«, ki v največji meri sodelujejo z *Acto Chimico Slovenico*, prihajajo predvsem s področij kemije, znanosti o materialih, biokemije in znanosti o okolju. Raziskovalci z Instituta pri njenem sooblikovanju sodelujejo kot avtorji, recenzenti, uredniki področij in člani uredniškega odbora. Še posebej bi izpostavil urednice in urednike področij, ki so nekoč in še vedno prispevajo k razvoju revije. Zavedam se, da uredniško delo prav gotovo ni lahko in veseli me, da ga z vso zavzetostjo opravljajo ob svojem raziskovalnem delu.

Prav z zanimanjem sem prebrskal bazo Web of Science in glede na podatke so sodelavci Instituta »Jožef Stefan« v preteklih 25 letih prispevali več kot 150 prispevkov, večinoma znanstvenih člankov, in kar 13 preglednih člankov. Pomembno se nam zdi, da revija že vsa leta ohranja svoj status »odprte« revije in tako sledi načelom odprte znanosti; dandanašnji je prosta dostopnost objavljenih člankov in prispevkov dragocena.

Revija *Acta Chimica Slovenica* se je sprva imenovala *Vestnik slovenskega kemijskega društva* in je zdajšnje ime prevzela leta 1993. V treh desetletjih je postala priznana mednarodna znanstvena revija, v kateri objavljajo tako domači kot tuji raziskovalci in raziskovalke.

Acti Chimici Slovenici želim še vrsto uspešnih let. Revija je pomemben del slovenske raziskovalne sfere, raziskovalke in raziskovalci Instituta »Jožef Stefan« pa bomo gotovo po svojih najboljših močeh prispevali k njenemu nadaljnjemu razvoju.

**prof. dr.
Zoran Novak**

dekan

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Mariboru*

70-letnica *Acta Chimica Slovenica* kaže na častitljivo starost in trajnost revije tako v slovenskem kakor tudi v mednarodnem prostoru. Obleževanje 70-letnice revije pomeni, da so njeni ustanovitelji, uredniški odbori, uredniki, avtorji in ocenjevalci prispevkov v celotni zgodovini predano in odgovorno utrjevali in razvijali njeno vsebinsko zasnovo, sporočilnost in kvaliteto. Le tako je bilo mogoče reviji na dolgi rok preživeti in se utrditi v mednarodnem prostoru kvalitetnih revij s področij kemije, kemijskega inženirstva in sorodnih ved.

Prav to poslanstvo revije je Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru ves čas vzpodbujala, kot sponzorica sofinancirala in z univerzitetnimi učitelji in raziskovalci soizvajala. Delovanje članov fakultete je skladno z njeno vizijo, namreč da fakulteta postane mednarodno prepoznavno središče inovativnih znanj za izzive 21. stoletja s področij kemije, kemijskega in biokemijskega inženirstva ter sorodnih ved, da postane privlačna za motivirane študente, ustvarjalne univerzitetne učitelje in raziskovalce, prav tako pa vse zanimivejša za domače in mednarodne znanstvene mreže ter kemično in procesne industrije. Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru spada po svojem bistvu delovanja med znanstvene fakultete, kar pomeni, da je znanstvena dejavnost integrirana v študijski proces in da so vsebine študijskih programov prežete z rezultati raziskovalnega dela. Raziskave so pretežno odprtega značaja, kar univerzitetnim učiteljem omogoča, da najnovejša znanja neposredno prenašajo študirajoči generaciji, da svoje rezultate sprotno predstavljajo na domačih in mednarodnih konferencah ter objavljajo v kvalitetnih revijah. Še posebej so pri tem pomembne revije odprtega dostopa. Zelo naju veseli, da je revija *Acta Chimica Slovenica* ena od revij odprtega dostopa in da ima podeljen status platinskega odprtega dostopa, torej trajnega dostopa, kar lahko dosežejo le zanesljive revije - in *Acta Chimica Slovenica* je prav to. Še več, z leti ji raste mednarodni rang po različnih kazalnikih – trenutno je njen faktor vpliva 1,524.

Acta Chimica Slovenica je nekoliko starejša od visokošolske kemije v Mariboru, ki je predlani beležila 60-letnico svojega obstoja. Vendar so kasnejši sodelavci Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze

v Mariboru objavljali ali sodelovali pri reviji že od njene ustanovitve. Tako je mogoče iz arhiva *Acta Chimica Slovenica* ugotoviti, da je V. Ozim, ki je bil kasneje dolgoletni univerzitetni predavatelj v Mariboru, že leta 1958 v 5. volumnu takratnega *Vestnika Slovenskega kemijskega društva* kot soavtor s S. Kotnikom in V. Sorškom objavil prilogo "S. Kotnik, V. Ozim, V. Soršak: Professional workman in the Yugoslav chemical industry". Nekoliko kasneje leta 1961 je prof. Mirko Čeh objavil "M. Čeh: Das Jodsorptionsvermögen der durch die Salzsäure hydrolysierten und gealterten Amylose aus Kartoffelstärke". Razen znanstvenih prispevkov so posamezniki v reviji objavljali tudi poročila, npr. prof. Peter Glavič je leta 1978 objavil "P. Glavič: International system of units". Večja prisotnost avtorjev s Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru se je pričela z letom 1984. Kot zanimivost velja omeniti, da je bila v 42. volumnu leta 1995 z uvodom prof. Petra Glaviča in prof. Zdravka Kravanja objavljena posebna številka znanstvenih prispevkov, predstavljenih na evropskem simpoziju ESCAPE 5, Bled. V naslednjih letih je vse več sodelavcev fakultete objavljalo v *Acta Chimica Slovenica*, ki se je na fakulteti uveljavila kot kvalitetna revija, še posebej po pridobitvi faktorja vpliva, kar jo je uvrstilo med revije, v katerih so lahko doktorski študenti objavljali rezultate svojih disertacij, saj so za pripravo disertacije potrebovali minimalno dva do tri članke s faktorjem vpliva.

Ob visokem jubileju *Acta Chimica Slovenica* Slovenskemu kemijskemu društvu in uredniškemu odboru revije čestitava ter v imenu vseh sodelavcev Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru želiva nadaljnji razvoj revije po kvaliteti, vsebinskem obsegu in mednarodni odzivnosti. (Besedilo pripravila Z. Kravanja in Z. Novak)

**prof. dr.
Matjaž Valant**

prorektor

Univerza
v Novi Gorici

**prof. dr.
Irena
Mlinarič-Raščan**

dekanja

Fakulteta za farmacijo
Univerze v Ljubljani

Acta Chimica Slovenica je bila ustanovljena leta 1953 in je od takrat napredovala in se razvila v zelo ugledno znanstveno revijo na področju kemijskih znanosti. Svojo kakovost je utrdila z izjemno selekcijo člankov, ki so objavljeni po strogem recenzijem postopku. Revija je vselej sledila najvišjim standardom objavljanja in znanstvene integritete, kar se danes kaže tudi v uspešnem prodoru na mednarodno sceno. *Acta Chimica Slovenica* je s svojim bogatim izborom člankov prispevala k razvoju različnih področij kemije, kot so organska, anorganska, fizikalna kemija, biokemija in kemija materialov ter tudi na področju kemijskega izobraževanja. Objavila je številne pomembne študije, ki so prispevale k širjenju znanja in razumevanju kemije ter so imele vpliv na druge znanstvenike po vsem svetu.

Pomembno je omeniti tudi vlogo revije pri izobraževanju in mentorstvu mlajših generacij kemikov. Mnogi mladi raziskovalci so svoje prve znanstvene članke objavili prav v reviji *Acta Chimica Slovenica*, kar jim je omogočilo pridobiti izkušnje v znanstvenem pisanju, izpostavljenost v akademski skupnosti ter gradnjo njihove kariere. S tega stališča je revija pomembna za vzpostavitev in negovanje naslednje generacije kemijskih strokovnjakov. Osebo me zelo veseli, da sem tudi sam del skupnosti kemikov, ki objavlja svoja znanstvena dela v tej naši slovenski reviji. Zavežujem se temu, da bom v prihodnje kot mentor k temu intenzivno prigovarjal mlajše sodelavce.

Obletnica izdajanja revije *Acta Chimica Slovenica* je priložnost za refleksijo in ponos na dosežke, v tem dolgem obdobju sedemdesetih let. Obenem pa je to tudi priložnost za pogled v prihodnost. Revija se bo zagotovo soočila z novimi izzivi, ki jih prinaša hitro spreminjajoče se znanstveno okolje, vendar bo z močno temeljno strukturo in predanimi ljudmi, ki sodelujejo pri njenem delovanju, zagotovo ohranila svoj vpliv in ugled.

Ob 70. letnici izdajanja revije *Acta Chimica Slovenica* je torej treba čestitati vsem, ki so soustvarjali to izjemno znanstveno revijo. Njihova predanost, strokovnost in strast do kemije so omogočili njen uspeh in trajno prisotnost v akademski skupnosti. Prepričan sem, da bo revija še naprej ostala pomembno stičišče za izmenjavo idej, spodbujanje inovacij ter promocijo kemijskih dosežkov.

V imenu Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani izrekam čestitke Slovenskemu kemijskemu društvu ob 70-letnici izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica* in se zahvaljujem urednikom, recenzentom in avtorjem revije, da s predanim delom širijo meje znanja v dobrobit slovenske in globalne znanosti na področju kemije in sorodnih področjih.

Acta Chimica Slovenica je renome vplivne znanstvene revije pridobila in obdržala z zagotavljanjem kriterijev odličnosti, ki temeljijo na objavah izvirnih znanstvenih člankov z ustreznim konceptualnim in tehničnim napredkom obravnavanega področja.

Acta Chimica Slovenica sledi načelom odprtega dostopa, brez stroškov objave člankov, kar ji podeljuje platinasto odprtokodno oznako. Revija na ta način omogoča hitrejše širjenje znanstvenih izsledkov in večjo vidnost rezultatov raziskovalnega dela.

Acta Chimica Slovenica nudi raziskovalkam in raziskovalcem Fakultete za farmacijo dragoceno priložnost za objavo znanstvenih dosežkov, ki z objavami svojih znanstvenih ugotovitev doprinesejo k interdisciplinarnosti revije in jo s tem bogatijo.

Fakulteta za farmacijo bo tudi v prihodnje aktiven partner pri oblikovanju revije.

**prof. dr.
Janez Vogrinc**

dekan

*Pedagoška fakulteta
Univerze v Ljubljani*

V imenu raziskovalcev in raziskovalcev fakultete izrekam iskrene čestitke ob 70-letnici izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica* Slovenskemu kemijskemu društvu, ki podpira in skrbi za redno izdajanje revije, ter vsem dosedanjim urednikom, katerih zasluga je mednarodna prepoznavnost revije in umeščenost revije med najkakovostnejše revije, ki objavljajo izvirne znanstvene dosežke s področja kemije ter sorodnih ved. Za sodelavce Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani so še posebej pomembne znanstvene objave s področja kemijskega izobraževanja, kjer sodelujemo v vlogi avtorjev prispevkov in recenzentov. Sistematični pregled raziskovanja v kemijskem izobraževanju v Sloveniji po letu 1991 avtorjev Devetak in Ferk Savec (2020), je razkril, da so ključna raziskovalna področja slovenskih raziskovalcev na področju kemijskega izobraževanja predvsem: raziskave uporabe submikroreprezentacij, modelov in animacij pri poučevanju in učenju kemije; raziskave povezane z izobraževanjem učiteljev kemije; preučevanje vloge različnih oblik eksperimentalnega dela v kemijskem izobraževanju in preučevanje razumevanja osnovnih kemijskih pojmov. Skupno so raziskovalci Pedagoške fakultete od leta 1984 pa do danes v reviji *Acta Chimica Slovenica* objavili več kot 45 prispevkov. Glede na citate v Web of Science in Scopus so prispevki objavljeni s področja submikroreprezentacij najbolj pomemben prispevek slovenskih raziskovalcev v mednarodnem raziskovalnem prostoru. Poleg navedenega pa je bistven tudi prenos znanstveno-raziskovalnih spoznanj kemijskega izobraževanja v pedagoško prakso v celotni vzgojno-izobraževalni vertikali. Z objavljanjem izvirnih znanstvenih prispevkov s področja kemijskega izobraževanja ima revija *Acta Chimica Slovenica* ključno vlogo pri seznanjanju strokovne javnosti o najnovejših spoznanjih, ki prispevajo k razvijanju kakovostnega znanja kemije pri učečih v celotni šolski vertikali. Srečno, *Acta Chimica Slovenica*, tudi v prihodnje!

**izr. prof. dr.
Blaž Nardin**

dekan

*Fakulteta za tehnologijo
polimerov,
Slovenj Gradec*

Bogatenje zakladnice znanja, tako slovenske kot tudi svetovne, je ena od nalog nas raziskovalcev. Znanstveni področji kemije in kemijskega inženirstva sta med seboj neločljivo povezani. Če v ta zbor dodamo še znanstveno disciplino strojništva, pridemo na področje polimernih tehnologij, eno najhitreje razvijajočih se panog. Danes se na svetu letno predela 350 milijonov ton polimernih materialov, do leta 2035 pa naj bi se povečala na 650 milijonov ton. To pomeni praktično podvojitev proizvodnje in ponovne uporabe materialov, razvoj novih tehnologij in orodij. Nesluten razvoj se dogaja na področju zbiranja, reciklaže in ponovne uporabe izdelkov iz polimernih materialov. Predvsem pa to pomeni izjemen izziv za varovanje našega planeta, kot zelenega doma, ki nam je bil podarjen od naših staršev in ga moramo ohraniti za naše otroke. Zato smo odgovorni vsi, ki se ukvarjamo s tem področjem. Na Fakulteti za tehnologijo polimerov se, tako izobraževalno kot raziskovalno, ukvarjamo s polimeri, od sinteze do predelave v končne izdelke. V ta namen spremljamo tudi objave v reviji *Acta Chimica Slovenica*, ne le polimerne, pač pa tudi članke o organski sintezni kemiji.

Acta Chimica Slovenica je znanstvena revija, ki omogoča raziskovalcem objavljanje doseženih raziskovalnih rezultatov in jih postavlja ob rob ostalim svetovnim znanstvenim revijam iz področja. S svojim Open Access statusom omogoča objavljanje raziskovalnih rezultatov tudi iz vseh Horizon Europe projektov. To daje reviji potencial in dodaten zagon za privabljanje raziskovalcev. Posebej pa bi pohvalil dolgoletno prakso, da je na koncu vsakega članka ustrezen povzetek v slovenščini, saj se na ta način tudi razvija in ohranja slovenski strokovni jezik oziroma izrazoslovje.

Vemo, da je revija močna toliko, kot so močni avtorji, ki v njej objavljajo. Zato pozivam vse raziskovalce, da še bolj aktivno sodelujejo pri objavljanju različnih znanstvenih in tudi industrijskih dosežkov. Reviji *Acta Chimica Slovenica* želim ob njeni 70. obletnici, da še naprej proaktivno deluje na tem perspektivnem znanstvenem področju, vsem soustvarjalcem pa čestitam za izjemni jubilej.

**prof. dr.
Blaž Zmazek**

dekan

*Fakulteta za
naravoslovje in
matematiko Univerze
v Mariboru*

Revija *Acta Chimica Slovenica* je nepogrešljiv del slovenske znanstvene skupnosti. Od ustanovitve Slovenskega kemijskega društva leta 1951 je ta prestižna revija služila kot most, ki povezuje slovensko znanstveno skupnost z mednarodnimi raziskovalci, obenem pa tudi kot ključno orodje za napredek in razvoj kemije in sorodnih znanstvenih področij v Sloveniji ter po svetu. Z objavo izvirnih znanstvenih raziskav in preglednih člankov iz široke palete področij kemije revija aktivno prispeva k širitvi in poglobljanju znanstvenega znanja in razumevanja.

Zgodovina *Acta Chimica Slovenica* je tesno prepletena z zgodovino kemije v Sloveniji. Vsak izid revije je kot kamenček v mozaiku razvoja in napredka kemije v državi, ki dokumentira pomembne dosežke, odkritja in inovacije slovenskih kemikov. Prav tako je *Acta Chimica Slovenica* pomemben del slovenske znanstvene dediščine in služi kot pomemben medij za dialog in sodelovanje med slovenskimi kemiki in njihovimi kolegi po vsem svetu.

Teme, ki jih revija pokriva, so široke in segajo od organske, anorganske, analize in fizikalne kemije do molekularne biologije, biokemije, kemije materialov, kemijskega, biokemijskega in okoljskega inženiringa. Prav tako revija aktivno podpira kemijsko izobraževanje, kar je odraz njenega interdisciplinarnega pristopa in poudarka na povezovanju različnih znanstvenih področij.

Acta Chimica Slovenica je znana po svoji zavezanosti visokim standardom znanstvenega objavljanja, znanstveni integriteti in nenehnemu iskanju napredka. Prav tako ima s svojo odločenostjo za izobraževanje in usposabljanje prihodnjih generacij kemikov ključno vlogo pri razvijanju naravoslovne pismenosti med študenti in širšo javnostjo.

Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru med drugim izobražuje tudi bodoče učitelje kemije. Zaradi podajanja aktualnih kemijskih vsebin, ki jih bogatijo objave domačih in tujih avtorjev, je revija dolgoletna spremljevalka tako zaposlenih kot študentov naše fakultete. Ponosni smo, da z revijo aktivno sodelujejo tudi nekateri naši zaposleni in kot avtorji ali recenzenti prispevajo k obstoju revije. Zato se na tem mestu iskreno zahvaljujem kolegicama doc. dr. Janji Majer Kovačič in doc. dr. Brini Dojer za prehojeno pot z revijo in za prehojeno pot z bodočimi učitelji kemije, tj. na področju kemijskega

izobraževanja, ki je v slovenskem prostoru izjemnega pomena.

Ob 70-letnici revije *Acta Chimica Slovenica* izrekamo iskrene čestitke. Ta pomemben mejnik ni samo priznanje za dosedanje dosežke revije, temveč tudi priložnost za priznanje njene vloge pri spodbujanju razvoja znanosti, izobraževanja in družbenega napredka.

Želimo si, da bi revija še naprej igrala ključno vlogo v kemiji in širši znanstveni skupnosti ter da bi se njeno pomembno delo nadaljevalo še mnogo let. Čestitamo za njeno vlogo, njen vpliv in prispevek, ki ga je imela na slovensko in globalno znanstveno skupnost!

Sedemdeset let prehojene poti od *Vestnika slovenskega kemijskega društva* do *Acta Chimica Slovenica*

akad. prof. dr. Branko Stanovnik

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

predsednik uredniškega odbora v obdobju 1977–2003

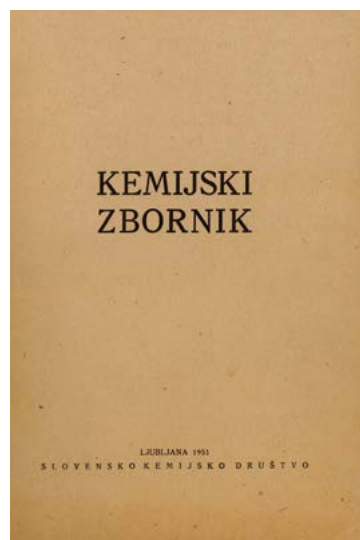
predsednik programskega sveta od leta 2004

V začetku septembra 1945 (2. 9. 1945) je bil Maks Samec odstranjen z univerze. Njegovo nadaljnje delovanje je povezano z gradnjo instituta za kemijo, ki je bil ustanovljen hkrati s fizikalnim institutom Jožef Stefan in elektrolinstitutom Milana Vidmarja v okviru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Od 1. 10. 1946 do 1959 je bil upravitelj kemijskega laboratorija Akademije znanosti in umetnosti (pozneje Slovenske akademije znanosti in umetnosti), ki se je 12. 6. 1953 preimenoval v Kemični inštitut Borisa Kidriča. Maks Samec je odigral pionirsko vlogo na področju organiziranja Slovenskega kemijskega društva, ki je bilo ustanovljeno 15. 2. 1951. Bil je njegov prvi predsednik v obdobju 1951–1962 in častni predsednik 1963/64.

Maks Samec je odigral pionirsko vlogo tudi na področju organiziranja slovenskih kemikov v okviru Slovenskega kemijskega društva. Samec je kot predstojnik Kemijskega inštituta preko Akademije znanosti in umetnosti naslovil leta 1948 Komiteju za šole in znanost Federativne narodne republike Jugoslavije v Beogradu prošnjo za soglasje, da bi smeli objaviti dve znanstveni deli v tujini. Komite iz Beograda je Akademiji sporočil, da naj se znanstvena spoznanja jugoslovanskih znanstvenikov najprej objavijo v domačih strokovnih revijah, šele nato pa v tujini.

Tako je nastal najprej *Kemijski zbornik*, ki ga je izdalo Slovensko kemijsko društvo leta 1951 z Igorjem Beličem kot urednikom in Rajkom Kavčičem, Dušanom Štucinom in Vinkom Kramaršičem kot člani uredniškega odbora. V

uvodni besedi so zapisali: »V tem zborniku so zbrani članki iz področja čiste in uporabne kemijske znanosti ter rezultati osnovnega in uporabnega raziskovanja. Zbrani so sadovi raziskovalnega dela, izvršenega od osvoboditve Jugoslavije dalje.« Kemijskemu zborniku je sledil *Vestnik slovenskega kemijskega društva*, ki naj bi po Samčevih besedah predstavljal primerno osebno izkaznico slovenskih kemikov v mednarodnem prostoru, za slovensko kemijsko skupnost pa »urbar slovenske kemijske kulture«.

Slika 1: Naslovnica *Kemijskega zbornika*

Vestnik Slovenskega kemijskega društva 1 (1954) je začel izhajati leta 1954. Izdajatelji so bili Ladislav Guzelj, Anton Peterlin, Ciril Rekar in Maks Samec. Prvo številko so pripravili za tisk Igor Belič, Rajko Kavčič, A. Nučič, Črtomir Nučič in Marcel Žorga, odgovorni urednik pa je bil Marcel Žorga. Uvodoma je Maks Samec zapisal: »Slovensko kemijsko društvo se je odločilo pričeti z izdajanjem lastnega glasila *Vestnika slovenskega kemijskega društva* predvsem iz razloga, da omogoči slovenskim kemikom podajati kolegom v domovini in po širnem svetu obračun o svojem delu ... Izdajatelji in uredniki *Vestnika slovenskega kemijskega društva* so prepričani, da bo novi kemijski časopis izdatna pomoč Slovenskemu kemijskemu društvu pri izpolnjevanju ene najosnovnejših nalog, to je razširjanje in poglobljanje kemijske znanosti in njene uporabe ter da bo z združenim naporom vseh kmalu tudi primerna mednarodna legitimacija slovenskih kemikov.«

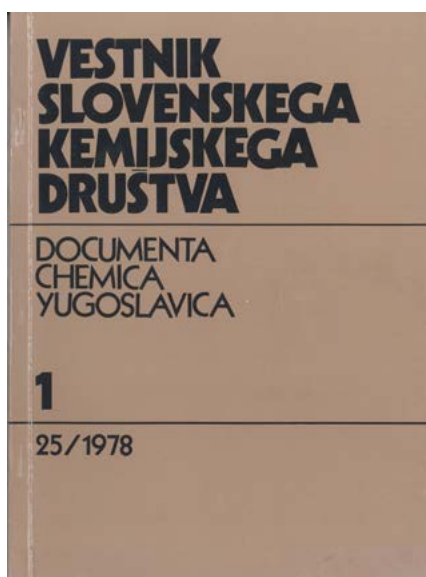
Z drugim letnikom II (1955) je postal urednik Rajko Kavčič, odgovorni urednik pa Marcel Žorga. S tretjim letnikom III (1956) je bil ustanovljen tudi uredniški odbor v sestavi: Rajko Kavčič (predsednik) in člani Davorin Dolar, Dušan Hadži, Franjo Kočevar, Lado Kosta, Črtomir Nučič, Dušan Stucin in Marcel Žorga. V naslednjih letih so se uredniškemu odboru pridružili še Bogdan Zega (1957), Janko Kavčič, Srečko Kotnik, Drago Leskovšek, Roman Modic in Marija Perpar (1961), Igor Belič, Branko Brčić, Mirko Čeh, Tita Kovač in Miha Tišler (1962), Jernej Jernejčič in Bogdan Volavšek (1969), Jože Šiftar in Andrej Šmalc (1977). Drago Kolar pa je postal urednik (1969). *Vestnik slovenskega kemijskega društva* je nato do konca leta 1977 izhajal, večinoma kot dve dvojni številki letno, včasih vse štiri številke skupaj, včasih celo za dve leti skupaj.

Leta 1976 me je prof. Dušan Hadži kot predsednik SKD zaprosil, da bi z letom 1977 prevzel vodenje uredni-

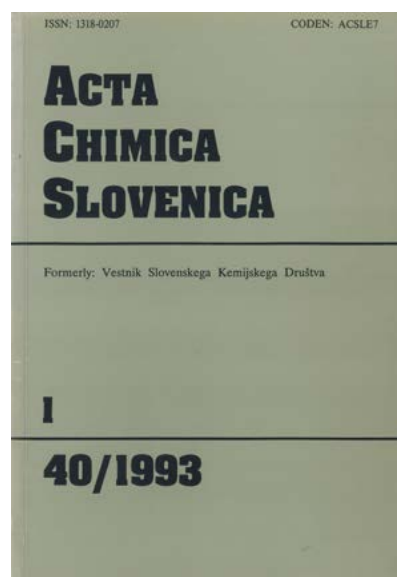
štva *Vestnika*, ki je do takrat zelo neredno izhajal. Kot novi predsednik uredniškega odbora sem si zadal dve nalogi: 1. da bo *Vestnik* izhajal redno štirikrat na leto in 2. predlagal sem, da bi *Vestnik* preimenovali v *Acta Chimica Slovenica*. Glede rednega izhajanja mi je stvar uspela ob izdatni pomoči Draga Kolarja kot urednika, Marka Razingerja kot tehničnega urednika oziroma kasneje pomočnika urednika in uredniškega odbora, ki sem ga redno skliceval za vsako številko posebej. In tako nam je s precejšnjimi naporji, ob optimizmu nekaterih in skepsi drugih, uspelo s 25. letnikom (1978) začeti izdajati novo obliko *Vestnika slovenskega kemijskega društva* po novem konceptu. Uvedli smo posebne številke, na eni strani jubilejne številke, ki so bile posvečene starejšim profesorjem ob njihovem jubileju, npr. profesorjem Mariji Perpar, Davorinu Dolarju, Romanu Modicu, Mihi Tišlerju in drugim, na drugi strani pa posebne številke s plenarnimi predavanji s kongresov in simpozijev, ki so bili organizirani pod okriljem Slovenskega kemijskega društva. Prav te posebne številke so bistveno pripomogle, da je bil *Vestniku* SKD kmalu priznan faktor vpliva. Glede preimenovanja pa je moj predlog leta 1976 popolnoma pogorel. Eksplicitno sta bila proti prof. Hadži in prof. Dolar. Nisem se hotel prepirati, sklenil sem počakati na ugodnejše čase. Čakal sem šestnajst let. Počakal sem do razglasitve samostojne države. Potem, ko sem kot član Sveta Federacije evropskih kemijskih društev uspel, da je bilo Slovensko kemijsko društvo leta 1992 sprejeto v Federacijo evropskih kemijskih društev, sem kot urednik *Vestnika* ponovno predlagal spremembo naslova. Tokrat je bil predlog brez pripomb soglasno sprejet in leta 1993 je začel izhajati s spremenjeno naslovnico kot *Acta Chimica Slovenica* in je nato sicer v nespremenjeni obliki izhajal do konca leta 2004. V času mojega vodenja uredniškega odbora je kot urednik do leta 1996 sodeloval Drago

Slika 2: Naslovnica *Vestnika slovenskega kemijskega društva* iz leta 1954.

Slika 3: Naslovnica *Vestnika slovenskega kemijskega društva* leta 1978.

Slika 4: Naslovnica revije *Acta Chimica Slovenica* leta 1993.

Kolar, Marko Razinger je bil v obdobju 1978–1982 tehnični urednik in nato v obdobju 1983–1996 pomočnik urednika. Za krajši čas je v letih 1997–1998 postal urednik Ljubo Golič, nato v letih 1999–2002 Andrej Petrič in leta 2003 Janez Košmrlj. V letu 2004 je bila izvedena reorganizacija uredniškega odbora, glavni in odgovorni urednik je postal Janez Košmrlj z ekipo petih področnih urednikov, sam pa sem prevzel vodenje uredniškega sveta. Z 52. letnikom (2005) so revijo *Acta Chimica Slovenica* ustrezno preoblikovali in nadaljevali z digitalizacijo in že v nekaj letih so *Acta Chimica Slovenica* postala mednarodno prepoznaven časopis.

Glede na to, da je preimenovanje *Vestnika SKD* v *Acta Chimica Slovenica* povezano s sprejemom Slovenskega kemijskega društva v Federacijo evropskih kemijskih društev je prav, da povem še nekaj o tem. Sprejem Slovenskega kemijskega društva v Federacijo evropskih kemijskih društev je namreč prvo mednarodno priznanje strokovnega društva v neki mednarodni organizaciji v samostojni Sloveniji.

V osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja sem bil najprej kot predstavnik Unije jugoslovanskih kemijskih društev pozneje pa kot predstavnik Slovenskega kemijskega društva član Sveta Federacije evropskih kemijskih društev. Seja Sveta Federacije EKD je bila v Londonu

24. in 25. junija 1991. Ker je bilo takrat že jasno, kakšna bo usoda Jugoslavije, sem situacijo pojasnil in se dogovoril s predsednikom Sveta Federacije evropskih kemijskih društev dr. Gowom, generalnim sekretarjem Royal Society of Chemistry in drugimi člani Sveta za sprejem Slovenskega kemijskega društva v Federacijo evropskih kemijskih društev. To ustno soglasje je bilo sprejeto nekaj ur pred razglasitvijo samostojne Slovenije. Ko sem zgodaj popoldne prišel na letališče v Londonu in sem se hotel prijaviti za let v Ljubljano, mi povedo, da je Adrijin let odpovedan, namesto tega pa leti letalo Air France. Izkazalo se je, da je Adriji no letalo letelo pod francosko zastavo in tako smo varno pristali v Ljubljani na predvečer razglasitve samostojne Slovenije. To je bilo zadnje letalo, ki je pristalo v Ljubljani pred desetdnevno vojno za Slovenijo. Tisto noč so tanki odpeljali iz vrhniške kasarne proti Brniku. Letališče je bilo nato nekaj mesecev zaprto. Glede na to, da sem prinesel iz Londona ustno zagotovilo o priznanju, je prof. Ljubo Golič, tedanji predsednik Slovenskega kemijskega društva pripravil pisno vlogo, ki je bila obravnavana na seji Sveta Federacije evropskih kemijskih društev v Varšavi na sedežu Poljske akademije znanosti 22. junija 1992. Slovenija je bila sprejeta z aklamacijo brez kakršne koli pripombe ali komentarja. To je prvo mednarodno priznanje nekega slovenskega strokovnega društva v mednarodni asociaciji.

Acta Chimica Slovenica od papirja do svetovnega spleta in faktorja vpliva po SCI

prof. dr. Andrej Petrič

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni urednik v obdobju 1999–2002

Prvih štiriinštirideset let izhajanja strokovne revije Slovenskega kemijskega društva *Vestnik slovenskega kemijskega društva*, kasneje *Acta Chimica Slovenica* (ACSi), v tiskani obliki je zaznamovalo več pomanjkljivosti: sorazmerno nizko število v objavo prejetih prispevkov, počasna komunikacija z avtorji in recenzijski postopek, zamudno oblikovanje in tisk, včasih neredno izhajanje in posledično šibka mednarodna opaznost revije.

V letih okoli 1997, ko sem bil ob profesorju Ljubu Goliču sourednik revije, so osebni računalniki z urejevalniki besedil, svetovnim spletom in elektronsko pošto postajali stalnica v vseh pisarnah. Ob prevzemu uredništva leta 1999 se mi je zdelo primerno izkoristiti prednosti informacijske tehnologije za posodobitev celotnega postopka pridobivanja prispevkov, recenzij, oblikovanja in objavljanja prispevkov v ACSi ter zelo pomembno povečanje vidnosti revije v mednarodnem okolju.

Posodobitev je imela svojo ceno. Poleg stalnega napora pridobivanja dovolj velikega števila primernih prispevkov, je bilo potrebno prispevke, ki so ustrezali kriterijem za objavo, pripraviti za tisk. Na srečo se mi je kot sourednik pridružil Sašo Pavko, s katerim sva si razdelila delo. Ko razmišljam o teh časih, skoraj ne morem verjeti, da je najinemu »two men band« ob polni zaposlitvi na fakulteti uspelo spraviti ACSi na naslednji nivo.

V prvem koraku smo z novimi, podrobnejšimi navodili avtorjem nadomestili način posredovanja prispevkov v natisnjeni obliki s posredovanjem le-teh v digitalni obliki v formatu urejevalnika besedil Word na takrat dostopnih

nosilcih disketah in zgoščenkah. To je sicer nekoliko poenostavilo pripravo prispevkov za tisk, a komunikacija z avtorji je bila še vedno dokaj počasna, saj je potekala preko poštnih pošilk. S Sašom Pavkom sva s skupnimi močmi sorazmerno majhnemu številu prejetih prispevkov uspela sestaviti in pravočasno za tisk pripraviti štiri številke 46. zvezka (letnik 1999).

Revijo je ves čas pestilo pomanjkanje kvalitetnih znanstvenih prispevkov, tako slovenskih kot tujih. Avtorji so pogosto kot glavni razlog za omahovanje pri objavljanju rezultatov kvalitetnih raziskav v ACSi navajali, da revija nima faktorja vpliva po SCI in s tem, da rezultati ne dosežejo znanstvenikov po svetu. To sicer ni bilo popolnoma res, saj so povzetki v ACSi objavljenih člankov našli svoje mesto tudi v najbolj razširjeni bazi Chemical Abstracts Service. Je pa res, da je bila mednarodna vidnost revije skromna, saj knjižnice v tujini v veliki večini niso imele sklenjenih naročniških razmerij in s tem se izvodi ACSi niso znašli na njihovih knjižnih policah. Raziskovalci so bili v primeru potrebe po nekem celem prispevku v ACSi in ne samo kratkem povzetku v Chemical Abstracts, prisiljeni ubrati mnogokrat časovno zahtevno pot medknjižnične izposoje ali naročila natisnjenega članka.

V dogovoru z vodstvom Slovenskega kemijskega društva smo se odločili širši svetovni strokovni javnosti ponuditi brezplačen dostop do vsebin, objavljenih v ACSi. Kot alternativo pošiljanju brezplačnih izvodov revije v knjižnice po svetu, ki bi pomenilo precejšnje finančno breme društvu, smo se odločili ponuditi brezplačen dostop do

vsebin na svetovnem spletu. Posodobili smo oblikovanje strani in uvedli grafične povzetke. S tem smo ACSi po vsebini in obliki približali revijam tujih založnikov.

Pokazalo se je, da smo z rednim četrtnim izdajanjem števil, z objavo prispevkov v angleščini, urejenim recenzijskim procesom in s široko dostopnostjo na spletu vzbudili pozornost v mednarodni strokovni srenji. V uredništvu smo prejeli pismo iz Science Citation Index Expanded z obvestilom, da so uvrstili *Acta Chimica Slovenica* v svojo bazo podatkov. Prvi izračunani faktor vpliva je bil 0,12. Počakati smo morali do leta 2000, ko je bil prvič javno v lestvici SCI Expanded objavljen dvoletni faktor vpliva 0,239.

Revija *Acta Chimica Slovenica* je postala mednarodno priznana revija na področju kemijskih znanosti z objavljenim faktorjem vpliva. Po letu 2002 in objavljenem 49. zvezku revije je prišel čas za predajo štafetne uredniške palice mlajšim kolegom in kolegicam. Tako, kot sem jaz gradil na prizadevanjih svojih predhodnikov in poskusil prispevati kamenček v mozaik uspešnega razvoja revije *Acta Chimica Slovenica*, revije, na katero moramo biti vsi ponosni, sem Janezu Košmrlju predal uredništvo v prepričanju, da bo revijo popeljal na še višji nivo. Zgodovina pove, da je njemu s sodelavci in njihovim naslednicam in naslednikom to zelo dobro uspelo. Več naj povedo sami.

Čas velikih sprememb

prof. dr. Janez Košmrlj

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni in odgovorni urednik v obdobju 2003–2005

Acta Chimica Slovenica je kot nacionalna znanstvena revija sicer maloštevilnega naroda po zaslugi entuziazma in požrtvovalnega dela urednikov pred mojim nastopom funkcije dosegla osupljiv uspeh (Slika 1). Konec leta 2002, na začetku svoje znanstvene in pedagoške kariere, sem na željo, pobudo in spodbudo profesorja Andreja Petriča sprejel dela in naloge urednika revije. Kot sourednik se mi je pridružil profesor Aleksander Pavko, ki je že prej pomagal prof. Petriču, kot tehnični urednik pa g. Vinko Volk. G. Volk, ki je z neverjetnim občutkom za tehniko takrat skrbel za nemoteno delovanje rentgenskih difraktometrov na fakulteti, je na enak način sprva neformalno pomagal pri nastajanju revije in urejanju spletne strani ter nekoliko pozneje postal tehnični urednik. Prof. Pavko in g. Volk sta bila polna dobre volje in energije in bili smo sanjska ekipa, ki lahko premika gore.

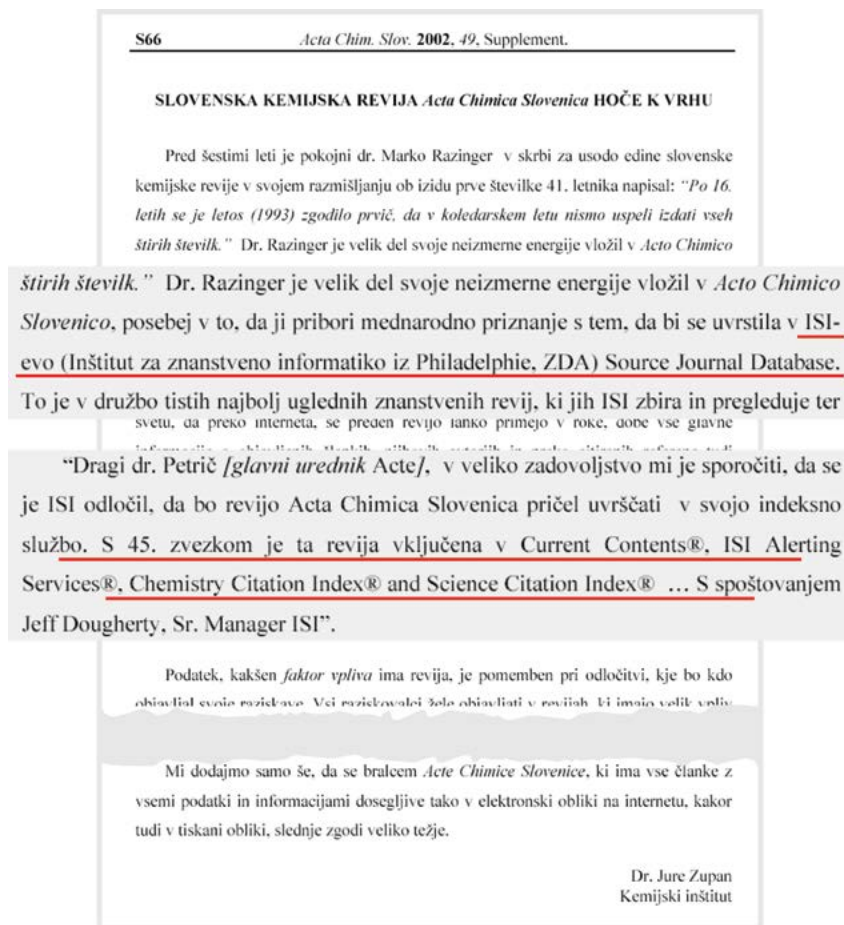
Acta Chimica Slovenica je leta 2000 dosegla faktor vpliva 0,161, ki se je v letu 2002 dvignil na 0,538. Število rokopisov znanstvenih in strokovnih prispevkov, poslanih v objavo, je takrat zaradi vse večje prepoznavnosti revije hitro naraščalo. Dva odstavka obveznega poročila za leto 2003, ki sem ga pripravil za Oddelek za informacijsko infrastrukturo Ministrstva za šolstvo, znanost in šport, sta se glasila:

»V letniku revije *Acta Chimica Slovenica* 2003, 50 so izšle štiri številke s skupno 69 originalnimi znanstvenimi in strokovnimi prispevki na skupno 814 straneh. Od tega je bilo 46 znanstvenih člankov, 12 kratkih in 11 strokovnih prispevkov, ena predstavitev knjige in dva komentarja.« in »Na internetu na strani <http://acta.chem-soc.si> objavljamo

elektronsko obliko revije, kar povečuje branost in mednarodno odmevnost revije. Članke, objavljene v reviji, so v kratkem času po izidu elektronske oblike povzeli ISI Science Citation Index Expanded (Web of Science), Current Contents (Physical, Chemical and Earth Sciences), ISI Alerting Services in Chemical Abstracts. Na spletni strani <http://acta.chem-soc.si> je mogoče zaslediti več kot 950 povezav predvsem iz tujih knjižnic, univerz in drugih znanstvenih ustanov. Tiskano izdajo revije izmenjujemo s približno 30 knjižnicami po svetu. Poleg znanstvenih in strokovnih člankov ter predstavitev knjig smo objavili tudi društvene vesti in seznam diplomskih, magistrskih in doktorskih del v letu 2003 v Sloveniji.«

V tem letu, 2003, je v uredništvo prispelo 110 rokopisov, že na začetku leta pa je postalo jasno, da bo število rokopisov kar hitro naraščalo. To je zahtevalo takojšnje spremembe v delovanju uredništva. Ena od številnih je bila povezana s postopno digitalizacijo postopkov, kar je omogočilo boljši pregled nad stanjem rokopisov. Predhodni način nadzora je namreč temeljil na kratkih beležkah o rokopisu na papirju, ki so vsebovale ime avtorja in recenzenta, predvsem pa na dobrem spominu urednika.

Naraščajoče število rokopisov, prispelih v uredništvo, pa je poleg izdatnejšega dela za malo uredniško ekipo ponujalo enkratno priložnost za selekcijo objavljenih člankov in s tem dvig standarda in kakovosti revije tako na strokovni kot na oblikovni ravni. Za izboljšanje predvsem slednjega smo se s sourednikom in tehničnim urednikom lotili izdatnega stilskega urejanja in poenotenja člankov pred objavo, da so

Slika 1. Del besedila dr. Jureta Zupana v *Acta Chim. Slov.* 2002, 49, S66.

dobivali čedalje bolj enotno podobo. Avtorje smo prosili, da za svoje članke pripravijo grafične povzetke, ki so od druge številke *Acta Chimica Slovenica* 2003, 50, naprej obvezno spremljali objavo (Slika 2). No, na začetku smo zaradi slabe odzivnosti avtorjev grafične povzetke pripravljali kar sami v uredništvu. Da bi bilo v objavljenih člankih čim manj napak, smo takrat vpeljali »krtačne odtise«, ki smo jih pred končno postavitvijo revije avtorjem poslali v pregled in popravo. Skupaj s kolegom v uredništvu smo potem vnašali popravke napak, ki so jih predlagali avtorji, pa še mnogo drugih, ki smo jih med pozornim prebiranjem besedil našli tudi sami. Proces izboljšanja je bil seveda počasen, vendar je

vloženo delo vodilo do povečanega zanimanja do objavljanja v reviji *Acta Chimica Slovenica*; s tem pa spet do povečanja dela majhne uredniške ekipe ... Tako smo po vzoru uveljavljenih založniških hiš čedalje več tega dela prelagali na avtorje z neprestanim posodabljanjem navodil za pripravo rokopisov in pa z vztrajanjem, da se avtorji navodil držijo, kar je bilo večinoma daleč od samoumevnega.

Osnovni pogoj za priznanje nacionalne strokovne revije v mednarodnem prostoru je njena cena v očeh domače znanstvene srenje. Presenečen sem bil, kako neverjetno nizka je bila takrat cena naše revije s tega vidika. To se je odražalo v pogosto neverjetno dolgih, površnih, nekritič-

Slika 2. Zunanja podoba revije *Acta Chimica Slovenica* leta 2003 in 2004.

Acta Chimica Slovenica		Evaluation Form	
Manuscript reference:			
Author(s):			
Title:			
Please tick the appropriate boxes:			
(1) there is an element of novelty in the manuscript.....	Yes	No	
(2) the manuscript is likely to be of interest to a reasonable number of readers.....	☒	☐	
(3) the conclusions are adequately supported by the data.....	☐	☐	
(4) the compounds reported are adequately characterized regarding identity and purity*.....	☐	☐	
(5) the literature references are appropriate and correct.....	☐	☐	
(6) potential safety hazards are adequately described*.....	☐	☐	
* if applicable			
Reviewer's recommendation:	PUBLISH:	CATEGORY OF THE PAPER:	
without change	☐	scientific paper	☐
with minor revision	☒	short communication	☐
with major revision	☒	review	☐
DO NOT PUBLISH	☐	technical paper	☐
		other (please specify below)	☐
If you propose revision or rejection of the manuscript, please give your comments below.			
Comments:			

Slika 3. Ocenjevalni list iz tistega obdobja.

nih recenzijah številnih domačih strokovnjakov, ki smo jih prosili za recenzije v stilu: 'saj za Acto je dobro'. No, pa tudi marsikateri rokopis, poslan v objavo, je bil v tem kakovostnem razredu. Po vzoru uveljavljenih mednarodnih revij smo pripravili »ocenjevalni list« in dodatna navodila, ki naj bi recenzentom pomagala pri pripravi strokovnih ocen rokopisov (Slika 3). Rekordni čas, ki ga je neki rokopis preživel pri recenzentu leta 2002, je bil 12 mesecev. V naslednjem letu nam je ta čas uspelo skrajšati na pol, kar je bilo še vedno daleč od sprejemljivega. Za dvig kakovosti sem se s sourednikom odločil, da je čas, da vsak rokopis ocenita dva strokovnjaka s področja in da je vsaj en recenzent iz tujine. Razumljivo, za slabe rokopise, poslane v objavo, so bili avtorji pripravljani čakati na recenzijo dolgo, kakovostnejše prispevke pa so ob dolgi, pa tudi neakovostni recenziji radi umikali iz uredništva in jih poslali v objavo drugam. Seveda je bilo takšno pravilo lahko postaviti, težje pa realizirati, saj sva sourednik in jaz za vse prispele rokopise sama iskala recenzente, povabilu pa se jih navadno ni odzvalo veliko niti iz domačih niti iz tujih krogov.

Ni skrivnost niti to, da k vidnosti revije pripomorejo pregledni članki. Sourednik in jaz sva bila aktivna tudi na tem področju, čeprav na začetku prav posebnega uspeha ni bilo. Medtem ko mi je od nekaterih tujih znanstvenikov uspelo izvabiti vsaj obljubo, da bodo prispevali, sem imel precej manj sreče pri domačih. Na prošnjo za pregledni članek je poveden eden od odgovorov, citiram: »Objava preglednega članka v Acti bi škodila mojemu ugledu v mednarodni javnosti.«

Porstvovalno delo s sourednikom in tehničnim urednikom je ob izdatni podpori takratnega predsednika Slovenskega kemijskega društva profesorja Venčeslava Kauči-

ča v treh letih mojega urednikovanja vodilo do velikih sprememb. Skupaj smo preoblikovali uredniški odbor in končno odprli možnost, da v vlogi sourednikov (Associate Editors) s posameznih področij sodelujejo izjemni slovenski znanstveniki. Tako je profesorica Marija Bešter Rogač prijazno sprejela funkcijo urednice za področje fizikalne kemije, profesorja Matija Strlič in Mladen Franko pa za področje analize kemije, za katero je bilo takrat največ prispevkov. Profesor Alojz Demšar je skrbel za prispevke iz anorganske kemije, profesorju Andreju Petriču pa sem bil hvaležen, da je prevzel organsko kemijo (Slika 4). S sourednikom sem se trudil pokriti vsa druga področja. Prof. Petriča je kmalu za tem, ko je leta 2004 postal prodekan na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo, med področnimi uredniki zamenjal profesor Bert U. W. Maes z Univerze v Antwerpnu. Tako smo našo revijo počasi, a vztrajno internacionalizirali, ustanovili pa smo tudi mednarodni uredniški odbor (Editorial Board), ki je bil takrat zelo aktiven, predvsem v privabljanju tujih piscev znanstvenih in preglednih člankov. Na moje vabilo so se prijazno odzvali in sprejeli vlogo v uredniškem odboru profesorji Mahesh K. Lakshman (The City College and The City University of New York), Janez Mavri (Kemijski inštitut), Jiří Pinkas (Masaryk University Brno), Wolfgang Buchberger (Johannes Kepler University), leta 2005 pa so se pridružili še profesor Günter Grampp (Graz University of Technology), profesor Danijel Kikelj (Fakulteta za farmacijo) in profesor Friedrich Sreenc (University of Minnesota). In oblikoval se je svetovni uredniški odbor (Advisory Editorial Board).

In čas je bil, da je *Acta Chimica Slovenica* dobila tudi novo, privlačnejšo podobo. Na sestanek sem povabil akademikega slikarja, gospoda Simona Kajtno, in skupaj s so-

EDITOR-IN-CHIEF	
JANEZ KOŠMRLJ	
Faculty of Chemistry and Chemical Technology, University of Ljubljana, Aškerčeva 5, SI-1000 Ljubljana, Slovenia	
E-mail: ACSi@uni-lj.si, Telephone: (+386)-1-2419-256; Fax: (+386)-1-2419-220	
CO-EDITOR	
Aleksander Pavko, University of Ljubljana	
ASSOCIATE EDITORS	TECHNICAL EDITOR
Marija Bešter-Rogač, University of Ljubljana	Vinko Volk, University of Ljubljana
Matija Strlič, University of Ljubljana	
Mladen Franko, Nova Gorica Polytechnic	ADMINISTRATIVE ASSISTANT
Alojz Demšar, University of Ljubljana	Olga Gorše, National Institute of Chemistry
Bert UW Maes, University of Antwerp	
EDITORIAL BOARD	
Maresh K. Lakshman, New York, USA	Wolfgang Buchberger, Avstrija
Janez Mavri, Slovenia	Jiri Pinkas, Czech Republic
ADVISORY EDITORIAL BOARD	
Chairman	Željko Knez, University of Maribor, Slovenia
Branko Stanovnik, University of Ljubljana, Slovenia	Radovan Komel, National Institute of Chemistry, Slovenia
Members	Janez Levec, University of Ljubljana, Slovenia
Josef Barthel, University of Regensburg, Germany	Stane Pejovnik, University of Ljubljana, Slovenia
Neil Bartlett, University of California, Berkeley, U.S.A.	Anton Perdih, University of Ljubljana, Slovenia
Cassian Bon, Institut Pasteur, France	Boris Pihlar, University of Ljubljana, Slovenia
Jurij V. Brenčič, University of Ljubljana, Slovenia	Lucio Randaccio, University of Trieste, Italy
Udo A. Th. Brinkman, Free University Amsterdam, The Netherlands	Milan Randić, Drake University, Des Moines, U.S.A.
Anthony R. Byrne, Jožef Stefan Institute, Slovenia	Walter Steiner, Technical University Graz, Austria
Attilio Cesaro, University of Trieste, Italy	Jože Škerjanc, University of Ljubljana, Slovenia
Davorin Dolar, University of Ljubljana, Slovenia	Miha Tišler, University of Ljubljana, Slovenia
Ljubo Golič, University of Ljubljana, Slovenia	Durda Vasić-Rački, University of Zagreb, Croatia
Franc Gubenšek, University of Ljubljana, Slovenia	Marjan Veber, University of Ljubljana, Slovenia
Dušan Hadži, National Institute of Chemistry, Slovenia	Gorazd Vesnaver, University of Ljubljana, Slovenia
Gerhard Herzog, Technical University Graz, Austria	Georg Zundel, University of München, Germany
Vida Hudnik, National Institute of Chemistry, Slovenia	Jure Zupan, National Institute of Chemistry, Slovenia
Venčeslav Kaučič, National Institute of Chemistry, Slovenia	Boris Žemva, Jožef Stefan Institute, Slovenia
	Majda Žigon, National Institute of Chemistry, Slovenia
Izdaja - Published by	
SLOVENSKO KEMIJSKO DRUŠTVO - SLOVENIAN CHEMICAL SOCIETY	
Naslov redakcije in uprave - Address of the Editorial Board and Administration	
Hajdrihova 19, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, Tel.: (+386)-1-476-0252; Fax: (+386)-1-476-0300; E-mail: chem.soc@ki.si	
Izdavanje sofinancirajo - Financially supported by:	
Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Slovenia,	
National Institute of Chemistry, Ljubljana, and Jožef Stefan Institute, Ljubljana, Slovenia	
Faculty of Chemistry and Chemical Technology at University of Ljubljana,	
Faculty of Chemistry and Chemical Engineering at University of Maribor, Slovenia	
Nova Gorica Polytechnic, Nova Gorica, Slovenia	
Chamber of Commerce and Industry of Slovenia - Chemical and Rubber Industry Association, Slovenia	
Letna naročnina za člane društva je vključena v članarino. Za nečlane in pravne osebe znaša	
letna naročnina 12.000 SIT, za inozemstvo 110 EUR vključno s poštnino.	
Annual subscription: 110 EUR including postage.	
Transakcijski račun: 02053-0013322846	
Bank Account No.: 018-7160-51390 Nova Ljubljanska banka d.d., Trg republike 2, SI-1520 Ljubljana, Slovenia	
SWIFT Code: LJBA SI 2X	
Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost sodi revija Acta Chimica Slovenica med proizvode, od katerih se	
obračunava DDV po stopnji 8.5%.	
Acta Chimica Slovenica izhaja štirikrat letno v 1200 izvodih - Acta Chimica Slovenica appears quarterly in 1200 copies	

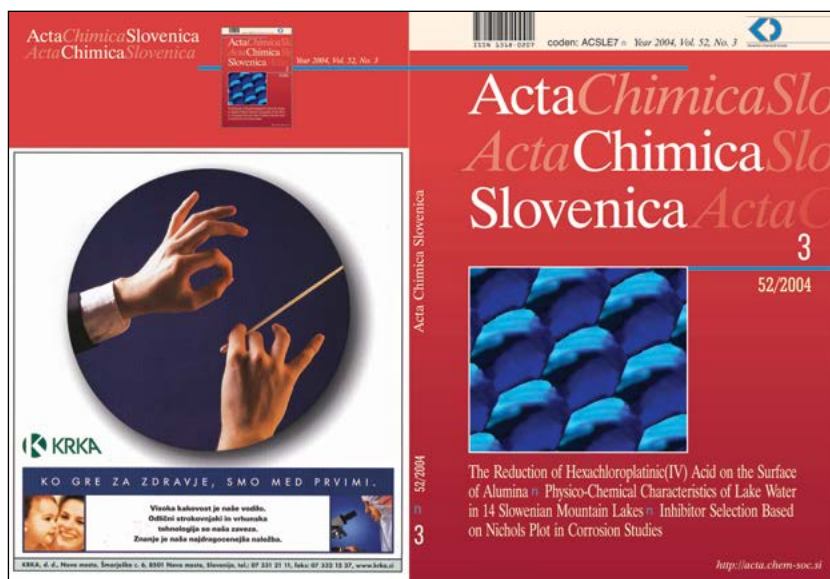
Slika 4. Kolofon revije v začetku leta 2005.

urednikom in tehničnim urednikom sem mu hitel razlagati naše želje in ideje ter mu pokazal nekaj naslovnih drugih mednarodnih revij. Po približno enem mesecu smo se ponovno dobili. Prof. Pavko in jaz se spomniva, kako je g. Kajtna pod pazduho prinesel zvitek papirja z osnutkom, in ko ga je odvil, smo vsi trije uredniki enoglasno vzdihnili: »To je to!« *Acta Chimica Slovenica* je leta 2005 dobila novo celotno podobo (Slike 5–8), med drugim večji format in dvokolonsko postavitve besedila. Privlačne naslovnice so z vsakič novo naslovno grafiko oglaševale enega od objavljenih člankov (Slika 8), zadnja stran pa je bila namenjena reklami katerega od sponzorjev revije. Dobila je tudi novo obliko internetne strani (Slika 7). G. Volk se je moral nato naučiti še uporabljati program InDesign, ki je zamenjal MS Word pri postavitvi sprejetih člankov za objavo.

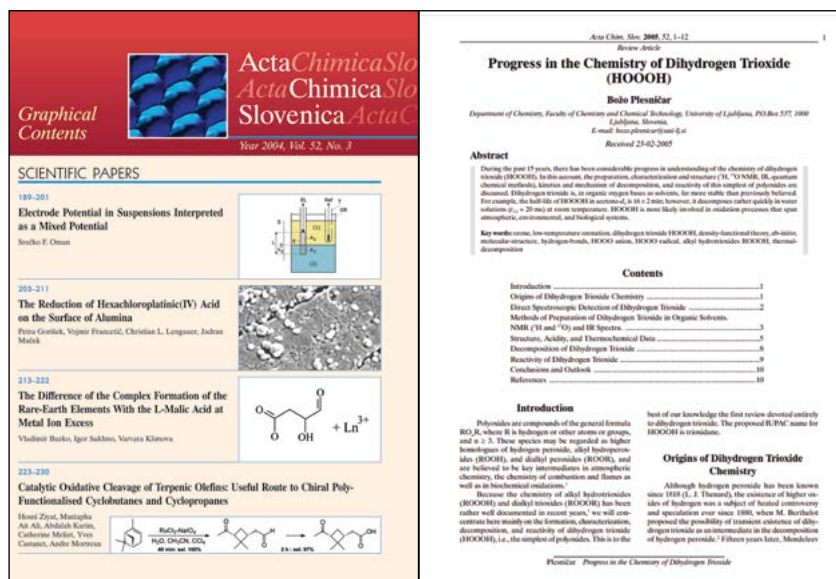
Tisk revije je bil dogovorjen v Tiskarni Skušek v Ljubljani, tam sem se s sourednikom in tehničnim urednikom z veseljem oglasil pri gospe Darji Koderman – ta nam je v pregled in odobritev pokazala prvo natisnjeno platnico, ki je privrela iz stroja.

Za prvo številko v novi podobi je z velikim veseljem prispeval pregledni članek na temo napredka kemije divodikovega trioksida (HOOH) profesor Božo Plesničar (*Acta Chim. Slov.* 2005, 52, 1–12, Slika 6 desno). Ne, to ni zmanjšalo njegovega ugleda v mednarodni javnosti, o tej temi je pozneje objavil številna znanstvena dela, pa tudi pregledni članek v prestižni reviji *Chemical Reviews*.

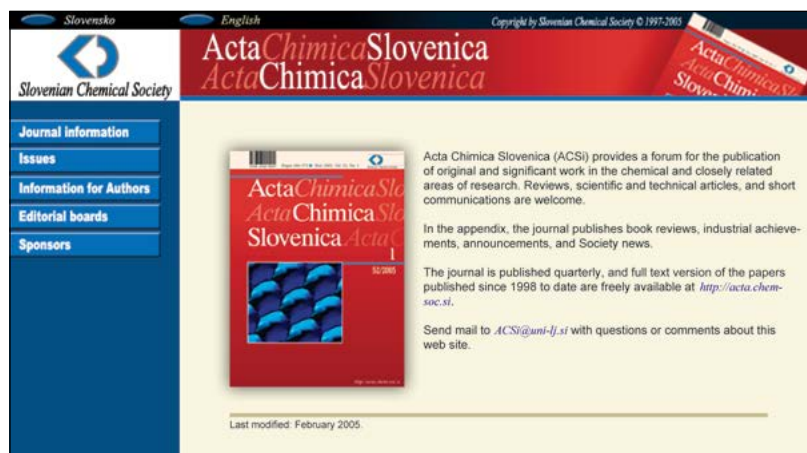
To leto so pregledne članke prispevali še profesorji Jeffrey B. Arterburn (New Mexico State University), Andreas Taubert (University of Basel) in Bhanu P. S. Chauhan

Slika 5. Vzorčna platnica nove podobe revije Acta Chimica Slovenica.

Slika 6. Vzorčna stran z grafičnimi povzetki in dvokolonska postavitev prvega članka v l. 2005.

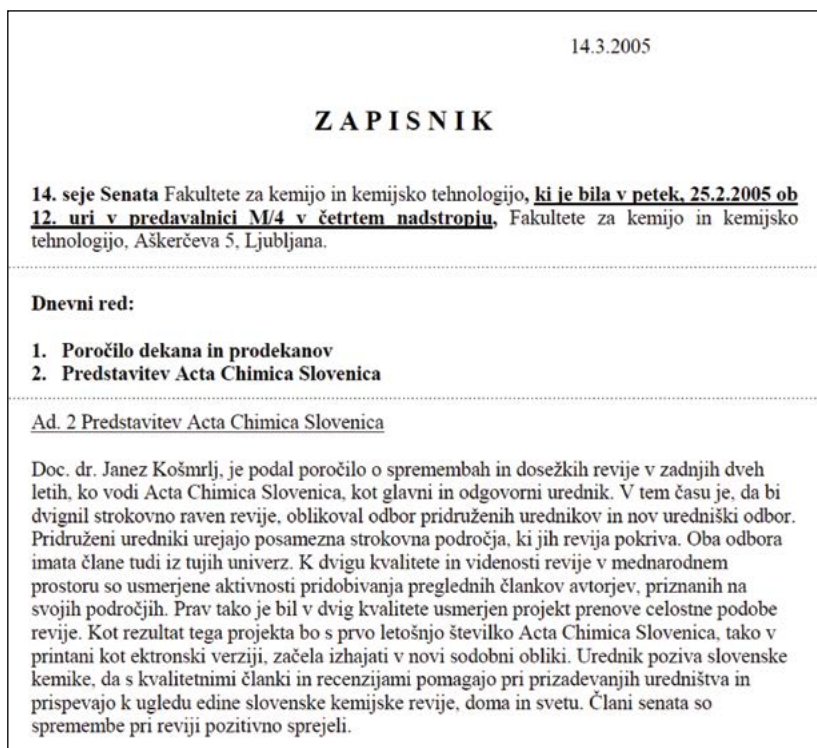
Slika 7. Vstopna internetna stran ACSi leta 2005.

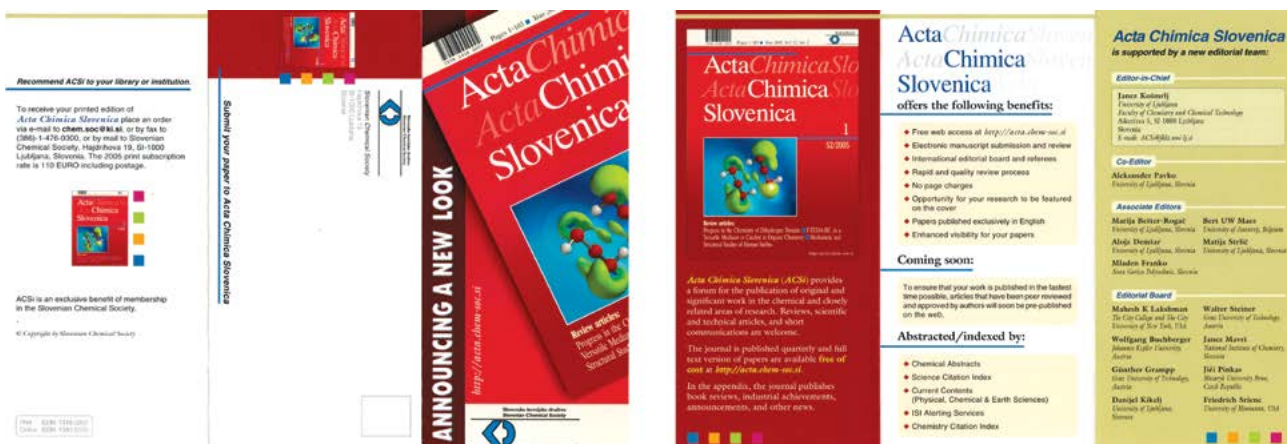
Slika 8. Zunanja podoba revije *Acta Chimica Slovenica* leta 2005.

(City University of New York at The College of Staten Island). Na osnovi moje izbire in idejne zasnove je g. Kajtna izdelal naslovne slike vseh številke revije. Spomnim se priprave naslovnice za četrto številko v letu 2005, za katero je prof. Chauhan prispeval pregledni članek na temo strategije »meatball-spaghetti«, pri kateri silikonski nanoreaktorji (špageti) generirajo in stabilizirajo nanoobjekte (mesne kroglice). To se mi je zdela izvrstna iztočnica za nekoliko bolj kulinarčno obarvano naslovno grafiko, ki bo zagotovo pritegnila oko bralca. Zamislil sem si fotografijo trenutka, ko čisto prave mesne kroglice v paradižnikovi omaki, pomešane s pravimi špageti, padajo iz lonca na krožnik. G. Kajtni sem natančno razložil scenarij in ga prosil, da to upodobi. Čez kakšen teden mi je sporočil, da

so doma za realizacijo projekta ves teden kuhali mesne kroglice s špageti in eksperimentirali s fotoaparatom, vendar z rezultati ni bil zadovoljen. In ker se je družina naveličala omenjene jedi (da ni šlo vse skupaj v nič, so jo seveda vsakič pojedli), se je odločil za nekoliko drugačno upodobitev (Slika 8 desno). G. Kajtna ni obupal, mogoče so bili moji nasledniki manj zahtevni glede naslovnice, in z revijo *Acta Chimica Slovenica* in Slovenskim kemijskim društvom uspešno sodeluje še danes. Tudi midva še danes sodelujeva, ko mi pomaga pri moji strasti do grafične, bolje rečeno, umetniške upodobitve naslovnice znanstvenih člankov moje raziskovalne skupine. Ne morem se bolj strinjati z mislijo, ki sem jo neke slišal: »V znanosti je umetnost in v umetnosti je znanost.«

Slika 9. Del zapisnika 14. seje Senata Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (25. 2. 2005).

Slika 10. Zloženka.

Dosežke in spremembe revije sem imel čast predstaviti na 14. seji Senata Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo – »Člani senata so spremembe pri reviji pozitivno sprejeli« (Slika 9).

In nikoli ni zmanjkalo novih idej. Da bi revijo *Acta Chimica Slovenica* ponesli v svet, smo s pomočjo g. Kajtne pripravili zloženko, reklamni pamflet, ki smo ga »goreči privrženci Acte« delili npr. na konferencah, ki smo se jih udeležili (Slika 10). Sam sem jih zajeten šop septembra 2005 odnesel v Brno, kjer sem jih s prijaznim dovoljenjem profesorja Milana Potáčka, organizatorja simpozija 11th Blue Danube Symposium on Heterocyclic Compounds, delil med udeleženci konference.

Tako je tista tri leta nastajala *Acta Chimica Slovenica*. Teh neverjetnih let ne bi bilo brez številnih oseb, ki jih v tem kratkem »potopisu« omenjam, niti brez avtorjev in recenzentov, ki so v zgodbo verjeli. Še posebej in še enkrat naj omenim profesorje Andreja Petriča, Aleksandra Pavka in Venčeslava Kaučiča, gospoda Vinka Volka in gospoda Simona Kajtno. Prav tako sem hvaležen ekipam, ki so po mojem odhodu to pot nadaljevale in revijo dvignile na še višjo raven, da je postala slovenska znanstvena revija z najvišjim faktorjem vpliva (Slika 11). Po izidu zadnje številke revije v letu 2005 sem se od uredništva poslovil, da sem se lahko posvetil raziskovalnemu in pedagoškemu delu.

12 DELO
petek
26. junija 2009
znanost@delo.si

ZNANOST

Acta Chimica Slovenica

Slovenska znanstvena revija z največjim faktorjem vpliva

V Sloveniji imamo samo štiri revije s faktorjem vpliva (*Acta Chimica Slovenica*, *Informatica MIDEA*, *Strojniški vestnik in Javnost*), od katerih je daleč najvišjo vrednost v zadnjih letih dosegla *Acta Chimica Slovenica* (ACS). Prvic je bila ocenjena za leto 2002 (IF = 0,12), vrednost IF se je povečevala in za leto 2007 dosegla za nacionalno revijo zavidišljivih 1,093 (druga tri med 0,088 in 0,151).

MARIJA BEŠTER - ROGAČ
ALEKSANDER PAVKO
VENČESLAV KAUCIČ
Slovensko kemijsko društvo

Zadnjih nekaj let Agencija za raziskave in razvoj (ARRS) ocenjuje raziskovalno uspešnost posameznikov in raziskovalnih (programskih) skupin. Eden izmed glavnih kriterijev ocenjevanja je točkovanje bibliografskih enot oziroma znanstvenih publikacij. Pri znanstvenih člankih je glavno merilo vrednotenja kakovost revije, ki je članek objavlja. Mednarodna bibliografska baza podatkov Web of Science revije razvršča po faktorju vpliva (impact factor, IF), ki se izračuna kot razmerje med številom citatov in številom objavljenih člankov v reviji na določeno leto.

Ceprav mnogi, predvsem evropski avtorji, nasprotujejo faktorju IF, saj privilegira angleško govoreče narode na ško do množilo in ameriško potrošniško kulturo postavlja nad manjše, a zgodovinsko bogatejšje evropske kulturne, ga danes široko uporabljajo pri ocenjevanju. Vsekakor pa se je nacionalnim revijam na to lestvico težko uvrstiti. Izdajanje kakovostne revije, seveda, zahteva veliko denarja. Glav-

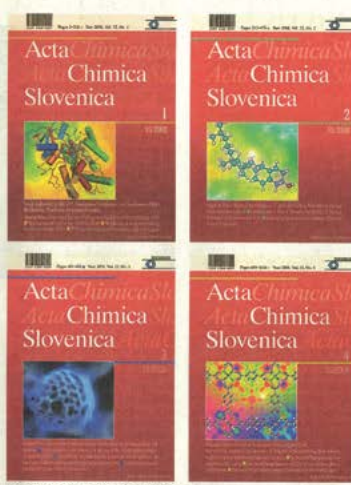
no naša kemijska industrija in podjetja močno priporočajo – edina svetla izjema je tovarna Krka. Recesija ali morda kaj drugega? Kar ne moremo si predstavljati, da je ugodnemu podjetju teklo dati 500 evrov za oglas ...

Ostaja tudi glasilo SKD

Acta Chimica Slovenica je razdeljena na dva dela: v prvem, strokovnem, ki je napisan v angleškem jeziku, so zbrani znanstveni in strokovni članki iz aktualnih področij kemije (s slovenskim povzetkom). Pripravi so strogo recenzirani. Pri tem se preverjata znanstvena kakovost in primernost predstavitve, ki mora ustrezati normativom mednarodnih kemijskih publikacij. Vsebine vseh člankov so sprotno povzete v publikaciji Ameriškega kemijskega društva *Chemical Abstracts*, *Science Citation Index Expanded*, *Current Contents: Physical, Chemical and Earth Sciences*, *Chemistry Citation Index*, *ISI Alerting Services*, pridruženo pa si tudi za indeksiranje v *Medline*. Prav tako so vsi članki sprotno ustrezno katalogizirani v sistemu COBISS.

V drugem delu, ki je večinoma napisan v slovenskem, so objavljene strokovne vesti. Gre za sezname diplom, magistrstev in doktoratov s slovenskih univerz s študijskimi programi na področju kemije, biokemije, kemijske tehnologije in materialov, poročila o delovanju sekcij slovenskega kemijskega društva ter strokovne članke in recenzije knjig. Objavljamo tudi obvestila o konferencah, simpozijih in drugih srečanjih.

Revijo v nakladi 1200 izvodov dobivajo člani Slovenskega kemijskega društva; v elektronski obliki je prosto dostopna na spletni strani društva <http://acta.chem-soc.si>. Približno 200 tiskanih izvodov dobi knjižnice in raziskovalne insti-

NAŠLOVNICE REVJE ACS V LETU 2008

tuacije po vsem svetu. Približno eno tretjino prispevkov napišejo domači znanstveniki, tako da je naša znanstvena javnost dobro obveščena o raziskavah v Sloveniji.

Čedalje zahtevnejše urejanje

Vsekakor je visoka ocena IF za nacionalno revijo izreden uspeh, ki pa ga lahko pripisemo predvsem dobri uredniški politiki. Vedno večji ugled revije je plod dolgoletnega dela in truda številnih ljudi. *Acta Chimica Slovenica* izhaja že 56 let. Uredniški odbor od leta 1977 vodi prof. dr. Branko Stanovnik, na mestu glavnega urednika pa se je do leta 2004 izvrstno vse sodelavcev (prof. dr. Drago Kolar, prof. dr. Ljubo Golič, prof. dr. Andrej Petrič). Leta 2005 je to mesto prevzel prof. dr. Janez Kolarič in poskrbel za temeljito preobrazbo revije: na del ji je popolnoma novo, svežo obliko in uredniški odbor okrepil s področnimi uredniki.

Na pobudo prof. dr. Aleksandra Pavka, ki je postal glavni urednik leta 2006, smo se področni uredniki ob izidu vsake številke začeli srečevati, si izmenjati izkušnje in načrtovati vsebine naslednjih števil. Pred desetletji let je v uredništvu prvotno v eno leto prispelo več kot sto prispevkov, od katerih jih je bila dobra polovica objavljenih. V zadnjih treh letih pa dobimo več kot 200 prispevkov, izmed katerih dobro tretjino zavrnemo. S povečanjem faktorja vpliva in s tem kakovosti revije namreč dobivamo v objavo vedno več člankov z vsega sveta. Za vse področni urednike pridobijo dve neodvisni oceni večinske ugodnosti tujih strokovnjakov in žele na podlagi pozitivnih mnenj se začne postopek za objavo. Uredniški odbor, ki pa področni uredniki (univerzitetni profesorji in sodelavci institutov) opravljajo volonterško, je tako tudi časovno čedalje

zahtevnejše, saj uredniki komunicirajo s številnimi avtorji, recenzenti iz vsega sveta. ARRS priznava in ugodno ocenjuje publikacije, ki jih avtorji objavljajo v ACS, a uredniško delo žal ni primerno vrednoteno: bibliografski kazalci raziskovalne uspešnosti po metodologiji ARRS tega ne upoštevajo, v univerzitetnih habilitacijskih postopkih pa je dolgoletno uredniško enakovredno avtorstvu enega članka v srednje kakovostni reviji.

Razporeje

In kako naprej? Nedvomno je nastanek novega izvoda revije poseben iziziv. Vendar se informacijska tehnologija nezadržno razvija in naklada tiskanih revij se v svetu hitro zmanjšuje na račun revij, dostopnih na spletu v elektronski obliki. Tudi naša *Acta* je na razpolago. Zaradi dobre kakovosti se zanj zanimajo ugodna svetovna založila. Skupaj z drugimi revijami, ki jih izdaja, ponuja distribucijo v ugodne svetovne knjižnice in institucije, kar bi povečalo branost revije ter potencialno kakovost in število avtorjev iz zahodnega sveta, kar si vsekakor želimo. Vendar bi to pomenilo za elektronski obliko, tako da bi se tiskana naklada revije žal bistveno zmanjšala, s tem pa bi postali šir v porabo tudi »sporniki« užitki. Poleg tega bi bilo treba urediti zaledo s slovenskim delom revije – *Acta* je ne nazadnje glasilo Slovenskega kemijskega društva, ki med drugim skrbi za kulturo našega znanstvenega in tehničnega izrazoslova. V kratkem bodo potrebna odločitve: vztrajati pri klasični ali na račun razvoja plačati globalizacijski davek.

Slika 11. Objava v Delu 26. junija 2009.

Ob 70 letnici izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica*

prof. dr. Aleksander Pavko

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni in odgovorni urednik v obdobju 2006–2017

Uredniški ekipi revije *Acta Chimica Slovenica* (ACSi) sem se na pobudo prof. dr. Ljuba Goliča pridružil leta 1999, ko je bil glavni urednik prof. dr. Andrej Petrič. Takrat je revija izhajala v manjšem formatu od sedanjega, prepoznavna je bila po vojaško zelenih platnicah in napisih v črni barvi. Leta 2003 je glavni urednik postal prof. dr. Janez Košmrlj, glavni krivec za novo, sodobno, privlačno podobo ACSi, ki jo je pripravil akademski slikar Simon Kajtna. Košmrlj je uvedel tudi dvokolonski tisk in sodobne tehnične standarde. Tehnični urednik je bil naš kolega Vinko Volk, ki je do leta 2008 tehnično urejal revijo, do leta 2013 pa tudi njeno spletno stran. Nanjo je nalagal nove številke in skrbel za pravočasne spletne izdaje in posodabljanje navodil. Leta 2008 je tehnično urejanje revije prevzel profesionalni urednik Stanislav Oražem, ki od takrat skrbi za pripravo prelomov strani revije za objavo v tiskani in spletni izdaji z uporabo vseh sodobnih informacijskih orodij. Aktivno sodeluje tudi pri komunikaciji med glavnim urednikom in Simonom Kajtno pri pripravi naslovnice.

Po nekaj letih souredniške prakse sem leta 2006 prevzel mesto glavnega urednika. Na tem mestu bi rad izrazil spoštovanje in zahvalo vsem tistim, ki so s številnimi idejami in navdušenim pristopom k delu že od samega začetka prispevali k razvoju in priljubljenosti naše revije. Še posebej bi se rad zahvalil obema glavnima in tehničnemu uredniku, ki so mi nesebično pomagali in me vpeljali v skrivnosti tega nadvse zanimivega, ustvarjalnega dela.

Zaradi velikega števila prispelih rokopisov sem dopolnil znanstvena področja in uredniško ekipo. Tako so

uredniki pokrivali znanstvena področja fizikalne kemije (prof. dr. Marija Bešter Rogač), organske kemije (prof. dr. Janez Cerkovnik, doc. dr. Krištof Kranjc), analize kemije (prof. dr. Matija Strlič, prof. dr. Mladen Franko, prof. dr. Boris Pihlar, dr. Johannes T. van Elteren, dr. Irena Vovk, prof. dr. Helena Prosen), splošne in anorganske kemije (prof. dr. Alojz Demšar, prof. dr. Primož Šegedin, prof. dr. Franc Perdih), znanosti o materialih (prof. dr. Barbara Malič, dr. Melita Tramšek), biokemije, molekularne biologije in biomedicinskih aplikacij (prof. dr. Damjana Rozman) ter kemijskega, biokemijskega in okoljskega inženirstva (prof. dr. Aleksander Pavko). Našteti uredniki so se v času mojega uredništva menjali.

V obdobju 2006–2017 je bilo letno objavljenih približno 130 del na okoli 1000 straneh, v glavnem znanstvenih člankov, medtem ko so bili pregledni in tehnični članki redki. Večino so jih napisali slovenski avtorji. Morda zanimiv podatek: v času najvišje naklade 1200 izvodov je bilo za tisk ACSi letno porabljenega 3,5 tone papirja. V tem času smo z vabljenimi uredniki ob različnih priložnostih, posvečenih izbranim znanstvenim področjem, pripravili 21 števil, prikazanih v preglednici. Najbolj citiran članek je dosegel skoraj 100 citatov, medtem ko je kar nekaj člankov preseglo 40 citatov.

Obremenitev glavnega urednika je bila velika. Za uredništvo ni bilo posebnega zanimanja, vodenje ekipe prostovoljnih urednikov pa ni bilo enostavno, saj je zahtevalo kompleksen diplomatski pristop. Odgovoren sem bil, da za vsako številko dobim približno 30 prispevkov, ki so

Preglednica posvečenih in tematskih številc ACSi v letih 2006-2017

Številka ACSi	Posvečeno	Priložnost	Vabljen urednik
53/1 (2006)	mednarodni simpozij o spektroskopiji	tematska številka	prof. dr. Mladen Franko
53/2 (2006)	izbrana dela iz anorganske kemije	tematska številka	prof. dr. Alojz Demšar
53/3 (2006)	prof. dr. Davorin Dolar	spominska številka	prof. dr. Marija Bešter Rogač, prof. dr. Jože Škerjanc
54/3 (2007)	Prof. dr. Jože Škerjanc	70 let	prof. dr. Marija Bešter Rogač
55/4 (2008)	prof. dr. Ljubo Golič	spominska številka	prof. dr. Ivan Leban
56/1 (2009)	prof. dr. Josef Barthel	80 let	prof. dr. Marija Bešter Rogač, prof. dr. Roland Neueder
56/3 (2009)	prof. dr. Branko Stanovnik	70 let	prof. dr. Jurij Svete
57/1 (2010)	prof. dr. Valentin Koloini	spominska številka	prof. dr. Aleksander Pavko
57/3 (2010)	prof. dr. Milan Randić	80 let	prof. dr. Marjana Novič
58/2 (2011)	mednarodno leto kemije, 60 let SKD	tematska številka	prof. dr. Slavko Kaučič, prof. dr. Aleksander Pavko
58/3 (2011)	prof. dr. Dušan Hadži	90 let	prof. dr. Janez Mavri, dr. Jurka Kidrič
58/4 (2011)	prof. dr. Franc Gubenšek	spominska številka	prof. dr. Igor Križaj
59/3 (2012)	prof. dr. Gorazd Vesnaver	70 let	prof. dr. Jurij Lah
60/1 (2013)	60 let ACSi		prof. dr. Branko Stanovnik
60/3 (2013)	prof. dr. Boris Žemva	spominska številka	prof. dr. Barbara Malič, dr. Melita Tramšek
61/2 (2014)	simpozij elektrokemije v JV Evropi	tematska številka	prof. dr. Ingrid Milošev, prof. dr. Miran Gabersček
61/3 (2014)	prof. dr. Marija Kosec	spominska številka	prof. dr. Barbara Malič
62/2 (2015)	prof. dr. Jurij Vinko Brenčič	spominska številka	prof. dr. Barbara Modec
62/3 (2015)	prof. dr. Jože Koller	70 let	prof. dr. Tomaž Urbič
63/3 (2016)	prof. dr. Janko Jamnik	spominska številka	prof. dr. Boštjan Genorio, prof. dr. Robert Dominko, prof. dr. Stane Pejovnik
64/4 (2017)	prof. dr. Miha Tišler	90 let	prof. dr. Janez Cerkovnik

preživel recenzentski postopek in so jih avtorji že primer-
no popravili. Za doseg tega cilja sem moral skupaj s svojo
uredniško ekipo imeti uredniško politiko, ki bi reviji zago-
tovala dovolj visok faktor vpliva IF in s tem privabila čim
več bralcev in posledično tudi avtorjev z vsega sveta. Prvi
korak sta bili nedvomno že nova podoba in tehnična ure-
jenost revije skupaj s spletno stranjo. Ustrezna znanstvena
raven, novost in izvirnost že objavljenih člankov ter uva-
janje novih področij objav, kot so biokemija, molekularna
biologija in biomedicinske aplikacije, pa so delovali kot
dodatna reklama in spodbujali znanstvenike k poročanju o
svojih raziskovalnih dosežkih. Na osnovi vzorcev uglednih
mednarodnih revij smo v pomoč avtorjem, recenzentom
in urednikom pripravili natančna navodila. V velikem de-
ležu prispelih prispevkov so namreč avtorji posamezna
poglavja, predvsem pa grafični material in navajanje litera-

ture, pripravili po svoje in s tem tehnično urejanje precej
otežili.

Za prispevke smo prosili tudi mednarodno priznane
slovenske znanstvenike, delujoče na področjih, ki jih po-
kriva tudi njihova domača revija, pa se jih žal velika večina
ni odzvala naši prošnji. Očitno zaradi prenizkega faktorja
vpliva, čeprav bi ga lahko s svojimi prispevki izboljšali. Na
obisku pri enem od njih sem opazil, da je na polici v njego-
vi pisarni ležal kup številc ACSi v še neodprtih plastičnih
kuvertah, kar kaže na odnos do naše nacionalne znanstve-
ne revije

Izdajatelj ACSi je Slovensko kemijsko društvo (SKD),
njegove tajnice, polne pozitivne energije, pa so pomagale
tudi pri administrativnem delu za ACSi. Pisarna SKD je
bila najprej pod stopniščem v avli v prvem nadstropju Ke-
mijskega inštituta (KI) na Hajdrihovi ulici 19 v Ljubljani,

kjer je sredi knjižnih omar in polic ter cigaretnega dima delala Jana Tepina. Leta 2010 se je sedež SKD preselil v nove, adaptirane prostore na podstrešju KI, Jano je zamenjala Olga Gorše, njo pa čez tri leta Marjana Gantar. V prizidku KI je gostovala tudi Katedra za kemijsko inženirstvo ljubljanske Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (FKKT), kjer sem bil zaposlen. Tako sem kot sourednik praktično tedensko prenašal material in hodil na sestanke v prostore FKKT na Aškerčevi ulici 5, kjer so imeli svoje pisarne glavna urednika prof. dr. Andrej Petrič, prof. dr. Janez Košmrlj in tehnični urednik Vinko Volk. Vsi našeti skupaj s predsednikom SKD prof. dr. Slavkom Kaučičem so izrazito pripomogli k rednemu izhajanju ACSi. Kolegi uredniki, sicer učitelji in raziskovalci, smo svoje uredništvovanje ob rednem pedagoškem in znanstvenoraziskovalnem delu opravljali amatersko na profesionalen način.

S pomočjo Olge sem uvedel tako imenovani »mavrični seznam«, na katerem je bila usoda oddanih člankov označena z različnimi barvami. Zelena je na primer pomenila, da so recenzije pri avtorjih, rumena, da so recenzije poslane avtorjem, in rdeča, da recenziranje že predolgo traja in da je treba opomniti in/ali zamenjati recenzente. Z Olgo sem uvedel tudi »simetriranje«. Ob izidu nove številke sva si včasih ob kavi št. 62 iz avtomata privoščila energijski dodatek iz bombonjere: bombone sva iz nje jemala tako, da je v njej ostal simetrični vzorec. Po Olgini upokojitvi je februarja 2013 prišla Marjana Gantar. S svojo mladostno energijo in računalniško spretnostjo je v sodelovanju z zunanjimi izvajalci poskrbela za posodobitev in urejanje spletne strani SKD in naše revije.

Postali smo zanimivi tudi za eno izmed tujih mednarodnih založb, ki bi z naročnino zase naredila dober posel. Ponujali so nam prispevke priznanih mednarodnih avtorjev ter s tem boljšo mednarodno razpoznavnost in povišanje faktorja vpliva ACSi, pa tudi tehnično urejanje in tisk. Uredniška ekipa naj bi ostala ista. Kljub nekaterim ugodnostim smo želeli ostali zvesti svojemu izdajatelju SKD in njegovim članom, ki so tiskano revijo dobivali v okviru društvene članarine. Tako smo ohranili svojo uredniško neodvisnost in svobodo ter ostali prosto dostopna revija v okviru OJS.

Vsi oddani rokopisi so najprej pristali v mojem e-poštnem nabiralniku, nato pa sem ocenil, ali se ujemajo z znanstvenim področjem revije, pa tudi, ali so bili pripravljeni v skladu z navodili za avtorje. Pozitivno ocenjeni prispevki so bili nato dodeljeni uredniku ustreznega področja, ki je začel postopek recenzije. Pri komuniciranju z avtorji in recenzenti smo se uredniki ob svojih študijskih in raziskovalnih obveznostih trudili po svojih najboljših močeh. Na srečo smo imeli v postopku recenzije vedno več kot 60 rokopisov, zato je bilo za naslednjo številko teoretično dovolj gradiva. Pridobiti smo morali dve neodvisni recenziji za posamezen članek, kar pomeni več sto recenzij na leto. Recenzentom, večinoma iz mednarodnega prostora, smo za lažje delo sicer pripravili formular, na katerem so lahko hitro in enostavno izpolnili vprašalnik, vendar

smo za dobro recenzijo pričakovali tudi konstruktivne komentarje. Aktivne, kakovostne recenzente, ki bi svoje delo opravili pravočasno, smo zelo težko našli; večina izbranih ni imela časa za branje rokopisov ali celo za odgovor na vljudno prošnjo urednikov. Na srečo smo kljub temu imeli veliko skupino komunikativnih recenzentov, ki so opravljali delo na različnih ravneh kakovosti in hitrosti. Posledično je postopek recenzije trajal približno 3–6 mesecev, zelo odvisno od dobre volje in hitrosti recenzenta. Upoštevajoč »mavrični seznam«, sem moral nekatere urednike področij pogosto prositi, da čim prej zaključijo postopek recenzije in sprejmejo ustrezne odločitve. To ni bilo prijetno opravilo, še posebej ker sem ga moral več let ponavljati mesečno ali celo tedensko.

Ko je bil postopek recenziranja končan, so uredniki poslali dokumentacijo s sklepom avtorjem. Če so bile recenzije pozitivne, so avtorji svoj rokopis popravili v skladu s komentarji recenzentov in ga vrnili uredniku. Če je bilo vse narejeno pravilno, je bil rokopis sprejet in poslan tehničnemu uredniku.

Približno mesec dni pred izdajo številke se je komunikacija med menoj in tehničnim urednikom okrepila, da bi preverila krtačne odtise, uredila prispevke in pripravila grafično vsebino. Posebna izziv in zadovoljstvo sta zame bila, da sem skupaj s tehničnim urednikom iz grafičnega materiala prispevkov izbral sliko, iz katere je potem Simon Kajtna pripravil naslovnico. Ta je pripovedovala zanimivo zgodbo s širokega področja kemije. Navajam dva primera.

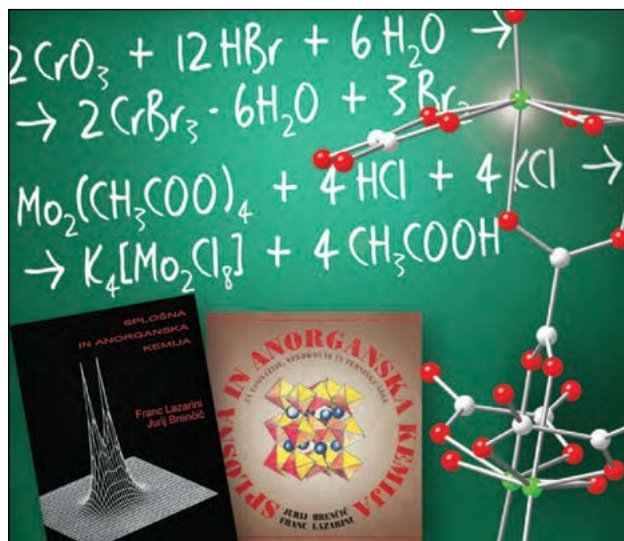
V zadnji številki ACSi letnika 2014 je objavljen pogovor z akademikom prof. dr. Dušanom Hadžijem o spominu vode in na naslovnici sem želel na neki način predstaviti vodo. V svoji modelarski delavnici sem plastično folijo za prekrivanje letalskih modelov najprej premazal s tekočino za impregniranje čevljev in oblačil ter nato površino z modelarsko pršilko za nanašanje barv rahlo poškopil z

Slika na naslovnici ACSi 2014/4

vodo. Nastale so drobne kapljice. S finim čopičem sem napisal kemijsko formulo vode in kapljice so se združile v njen simbol. Fotografijo je potem za naslovnico privlačno obdelal Simon Kajtna.

Druga številka letnika 2015 je posvečena prof. dr. Juretu Brenčiču. Bil je univerzitetni učitelj in raziskovalec. Skupaj s prof. dr. Francem Lazarinjem je napisal srednješolski in univerzitetni učbenik na področjih splošne in anorganske kemije, raziskoval pa je koordinacijske spojine kroma, molibdena in volframa, med drugim tudi spojine s četvernimi vezmi, in njihove kristalne strukture. Njegovo učiteljsko vlogo predstavljata tabla in naslovnica učbenika, področje raziskav pa ustrezne kemijske formule in strukture anorganskih spojin.

Slika na naslovnici ACSi 2015/2

Po izdaji številke sem sklical uredniški sestanek, na katerem smo razpravljali o rezultatih našega dela in načrtovali prihodnje številke. Verjamem namreč, da sta poleg vzpostavljene komunikacije po e-pošti in telefonu osebni stik s pozitivno energijo in prijetno vzdušje nujna za plodno uredniško delo. Kot nagrado za svoj trud smo dvakrat letno imeli delovno kosilo, običajno v gostilni Pod vrbo v Trnovem. Posebna zahvala gre predsedniku SKD prof. dr. Slavku Kaučiču. Je eden redkih, ki je razumel in cenil vrednost in obseg uredniškega dela ter nas spodbujal s svojim prijaznim odnosom in konstruktivnim pristopom. Z nekaterimi uredniki slovenskih mednarodnih naravoslovnih in tehničnih revij s faktorjem vpliva smo pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) in Javni agenciji za knjigo RS poskušali doseči precej boljše finančno ovrednotenje dela urednikov, pa smo žal naleteli na nerazumevanje. Uredniki teh revij smo med seboj izmenjevali strokovne izkušnje in si pomagali. Posebna zahvala za konstruktivne debate gre prof. dr. Tomažu Pisanskemu, takratnemu glavnemu uredniku matematične revije *ARS Mathematica Contemporanea*.

Varčevanje in znatne finančne omejitve na znanstvenem raziskovalnem področju v Sloveniji so dosegli tudi ACSi. Večino stroškov revije je desetletja krila ARRS, vendar se je pod mojim uredništvom ta finančna podpora, ne po naši krivdi, močno zmanjšala. Pomoč slovenskih podjetij z oglaševanjem se je z leti zelo skrčila. Na srečo so Kemijski inštitut ter Institut Jožef Stefan, Ljubljanska in mariborska Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Fakulteta za znanosti o okolju iz Nove Gorice in nekaj let Fakulteta za farmacijo UL pomagali kriti stroške izdajanja revije. Na žalost je to omogočilo predvsem preživetje naše revije in ne njenega bistvenega napredka. Morali smo zmanjšati število natisnjenih izvodov posamezne številke s 1200 na 200. Kljub temu smo se potrudili narediti vse, kar je bilo v naši moči, da smo sledili trendom na področju informacijske tehnologije in povečali vrednost naše revije v znanstvenem svetu. ACSi je od leta 2013 indeksirana v podatkovni zbirki PubMed. Po približno šestih mesecih priprav smo januarja 2014 začeli uporabljati dobro znani sistem prosto dostopnih revij (Open Journal System, OJS) – za našo revijo ga je skupaj s podjetjem Abelium uvedel dr. Alen Orbanič, ki je zaslužen tudi za uvedbo drugih sodobnih informacijskih orodij. Leta 2015 smo uvedli sistem Digital Object Identifier (DOI), malo pozneje pa smo začeli preverjati rokopise z učinkovitim programom za odkrivanje plagiatstva iThenticate. Z uporabo teh sistemov smo začeli objavljati elektronske različice rokopisov takoj po njihovem sprejetju in tako povečali znanstveni ugled naše revije. ACSi je od 1998 revija s prostim dostopom, od januarja 2017 pa je objavljena pod licenco Creative Commons Attribution 3.0, kasneje pa pod licenco Creative Commons Attribution 4.0.

Našo revijo sem rad urejal. Delo je bilo pestro in zanimivo in ni potekalo po nekem ustaljenem urniku. Druženje in pogovori s sodelavci pri ACSi so bili ustvarjalni in prijetni, komunikacija z avtorji in recenzenti je bila vselej zanimiva. Z vznemirjenjem sem vsake tri mesece pričakoval izid našega odgovornega dela in si vsakokrat oddahnil, ker je bilo vedno vse v redu. Ko se ozrem nazaj, z zadovoljstvom ugotavljam, da je v času mojega urejanja napredek opazen in da smo ustvarili nekaj dobrega. Po dobrem desetletju pa je prišel čas, da prepustim krmilo novemu, mlajšemu glavnemu uredniku s svežimi idejami in ustvarjalno energijo. Ta izziv je sprejela prof. dr. Ksenija Kogej z dragocenimi znanstvenimi in vodstvenimi izkušnjami ter ustvarjalnim pristopom do dela in konstruktivnim odnosom do kolegov. Vesel sem, da je to nalogo pet let več kot uspešno opravljala. Prav tako želim novemu uredniku prof. dr. Francu Perdihi in njegovi uredniški ekipi, da uživajo v uredniškem delu in povečajo ali vsaj ohranijo zanimanje bralcev in znanstveno vrednost revije *Acta Chimica Slovenica* na mednarodnem odru.

70-letnica revije *Acta Chimica Slovenica*: mednarodno prepoznavna znanstvena revija na področju kemije

prof. dr. Ksenija Kogej

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Ljubljani

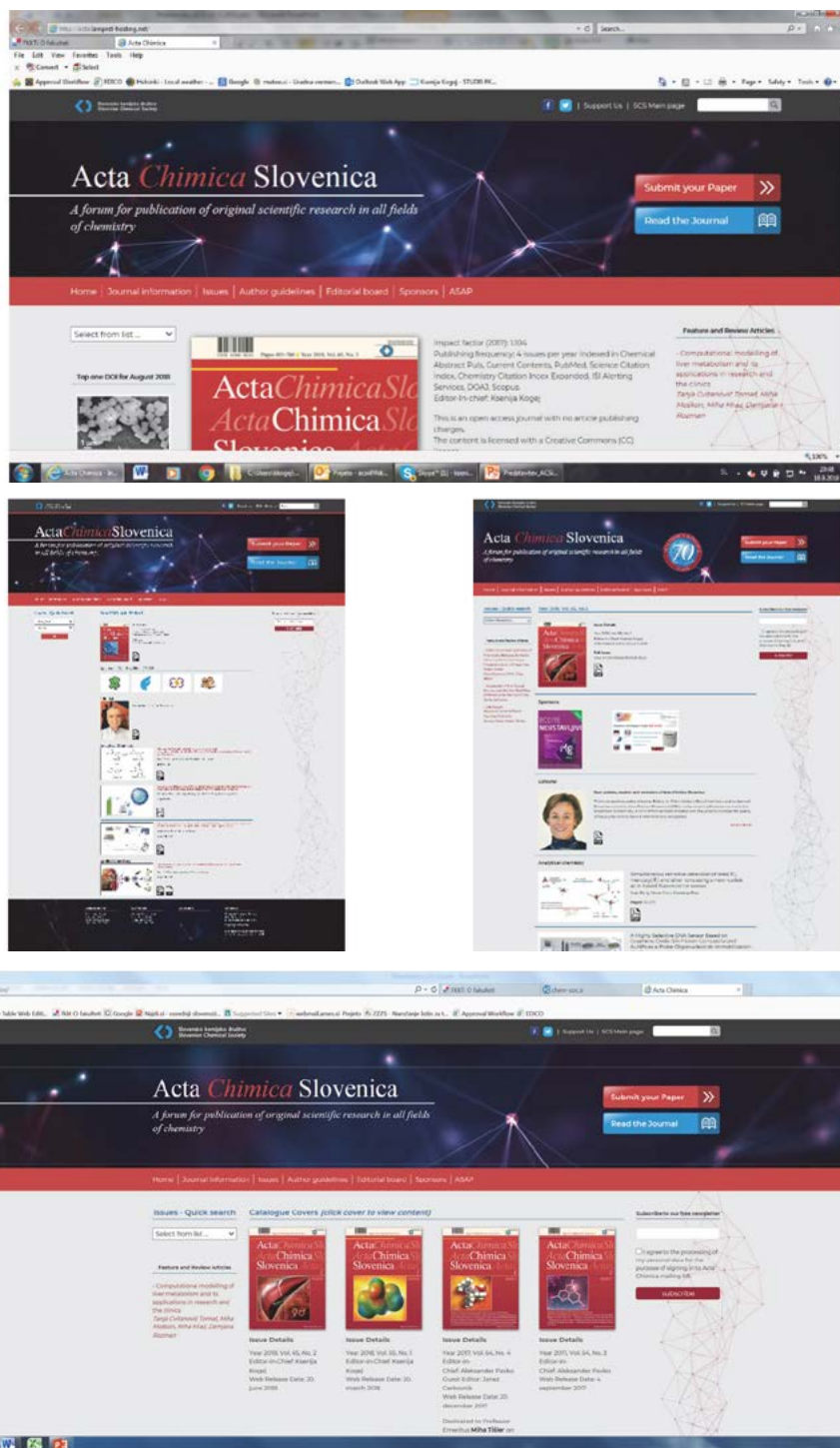
glavna in odgovorna urednica v obdobju 2018–2022

Leta 2018 sem od dolgoletnega glavnega in odgovornega urednika profesorja Aleksandra Pavka prevzela vlogo glavne in odgovorne urednice revije *Acta Chimica Slovenica* (ACSi). Ob prevzemu te funkcije nisem imela izkušenj z uredniškim delom, a sem se dela lotila z veliko volje in entuziazma, pri čemer mi je bil v veliko pomoč Sašo. S svojimi bogatimi izkušnjami mi je pomagal narediti prve korake pri uredniškem delu. Revija je imela tedaj že oblikovano znanstveno prepoznavnost s stabilnim faktorjem vpliva, za kar gre zahvala vsem urednikom in ostalemu osebju, ki so skrbeli za njeno izhajanje in posodabljanje pred menoj. Postaviti si je bilo treba nove izzive, ki smo se jih lotili z izkušeno ekipo področnih urednikov in tehničnega osebja, administratorke gospe Marjane Gantar Albreht, tehničnega urednika revije gospoda Stanislava Oražma, skrbnika sistema za oddajanje in sprejemanje člankov (*Open Journal System*, OJS) gospoda Alena Orbaniča, podjetje Abelium, ter neprecenljivi pomoči osebja Centralne in tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani, gospe Maje Vihar in gospoda Mitje Vovk-Iskriča. Vsi ti so mi bili pri spoznavanju z uredniškim delom v neizmerno pomoč.

Največji spremembi v prvem letu mojega mandata (2018) sta bili opustitev izdajanja tiskanih izvodov ACSi in prenova spletne strani revije. Tiskanje revije je predstavljalo ogromne stroške in je postalo v obdobju digitalizacije vse manj smiselno. Mnogi prejemniki revije so povedali, da tiskanega izvoda revije skorajda ne odprejo, še več, da takoj roma v koš za smeti, zato je bila ta odločitev edina

smiselna. Odločili smo se, da bodo v tiskani obliki, v omejenem številu izvodov, izhajale le še posvečene številke. V času mojega mandata je bila taka le ena številka, ki je bila posvečena prof. dr. Igorju Kregarju (leto 2019, volumen 66, številka 1). Lotili smo se tudi prenove spletne strani revije v bolj sodobno in interaktivno obliko, nadgradnje navodil za avtorje in odprave določenih pomanjkljivosti v delovanju OJS. Tako je v sredini leta 2018 zaživela nova sodobna spletna stran ACSi (slika 1), ki smo jo predstavili tudi na srečanju Slovenski kemijski dnevi septembra leta 2018 v Portorožu.

Naslednja novost, katere namen je bil predvsem dvig faktorja vpliva revije, je bila uvedba nove kategorije člankov, to je Tematskih člankov (*Feature Articles*, FA). Ta kategorija naj bi predstavljala dopolnitev k tedaj že obstoječim Preglednim člankom (*Review Articles*, RA). Poudarek pri FA je bil na aktualnih raziskavah avtorjev s poudarkom na smernicah za nadaljnje raziskave. K pisanju FA smo najprej vabili priznane slovenske znanstvenike z odmevnimi objavami s področja kemije, v nadaljevanju pa tudi tuje avtorje. Spisek FA in RA, ki so bili objavljeni v letih 2018–2022, je podan v Tabeli 1. Prvi Tematski članek je bil objavljen že v 2. številki ACSi leta 2018, napisali pa so ga kolegi iz skupine profesorice Damjane Rozman, tedaj tudi urednice pri ACSi za področje biokemije, molekularne biologije in biomedicinskih aplikacij. V naslednjih letih so Tematske članke prispevale raziskovalne skupine iz mnogih raziskovalnih skupin v Sloveniji in tudi iz tujine, vse do konca leta 2022 pa je v ACSi izšlo 15 FA in 5 RA. Trudili

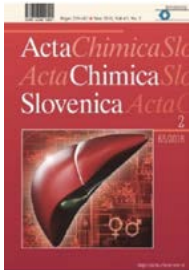
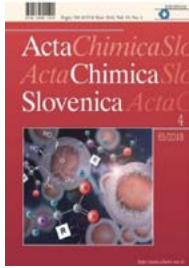

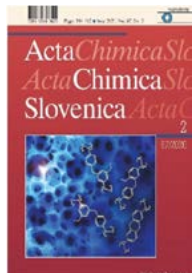
Slika 1. Podoba prenovljene spletne strani revije *Acta Chimica Slovenica*.

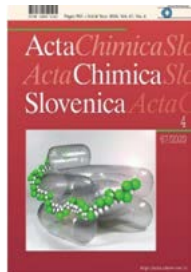
smo se, da bi bile pri tem zastopane vse večje raziskovalne ustanove v Sloveniji, vendar pri tem nismo bili popolnoma uspešni. Pokazalo se je, da objavljanje v ACSi pri marsikaterem slovenskem znanstveniku ni prav privlačno, saj je faktor vpliva (*Impact Factor*, IF) revije, ki tekmuje na področju splošne kemije z mnogo bolj prepoznavnimi in finančno podprtimi mednarodnimi revijami, kljub veli-

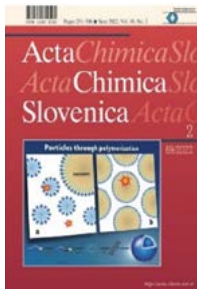
kim naporom uredniških odborov revije nizek. Zato smo še toliko bolj cenili prispevke vseh, ki so se opogumili in napisali članke za našo revijo. Izredno veseli smo bili tudi prispevkov slovenskih znanstvenikov, ki delujejo v tujini (glej članek J. Petrovčič, C. N. Ungarean, D. Šarlah *Acta Chim. Slov.* 2021, 68, 247–267) in priznanih tujih raziskovalcev (glej članka J. Siirilä, H. Tenhu *Acta Chim. Slov.*

Tabela 1. Objavljeni prispevki v kategoriji Tematskih (*Feature Articles*, FA) in Preglednih člankov (*Review Articles*, RA) v *Acta Chimica Slovenica* v letih 2018–2022 (kronološki seznam) in naslovnica revije, oblikovana na osnovi FA ali RA.

avtor(ji) in institucija	Naslov prispevka	številka ACSi in naslovnica
T. Cvitanović Tomaš, M. Moškon, M. Mraz, D. Rozman <i>Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Ljubljana</i>	Computational modelling of liver metabolism and its applications in research and the clinics	 FA: 2018, 65 (2), 253–265
J. Gašperšič, M. Kastelic, U. Novak, B. Likozar <i>Kemijski Inštitut Slovenije, Ljubljana</i>	Metabolic network modelling of chinese hamster ovary (CHO) culture bioreactors operated as microbial cell factories	 FA: 2018, 65 (4), 769–786
V. Turk, D. Turk, I. Dolenc, V. Stoka <i>Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana</i>	Characteristics, structure, and biological role of stefins (type-1 cystatins) of human, other mammals, and parasite origin	 RA: 2019, 66 (1), 5–17
D. Štepec, M. Ponikvar-Svet <i>Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana</i>	Fluorine in human health and nutrition	 FA: 2019, 66 (2), 255–275
I. Milošev <i>Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana</i>	Contemporary modes of corrosion protection and functionalization of materials	 RA: 2019, 66 (3), 511–533

avtor(ji) in institucija	Naslov prispevka	števila ACSi in naslovnica
A. Iglič, E. Gongadze, V. Kralj-Iglič <i>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana</i>	Differential capacitance of electric double layer – influence of asymmetric size of ions, thickness of Stern layer and orientational ordering of water dipoles	 FA: 2019, 66 (3), 534–541
M. Knez Hrnčič, D. Cör, P. Kotnik, Ž. Knez <i>Univerza v Mariboru, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Maribor</i>	Extracts of white and red grape skin and rosehip fruit: phenolic compounds and their antioxidative activity	 FA: 2019, 66 (4), 751–761
T. Dodevska, Y. Lazarova, I. Shterev <i>University of Food Technology, Plovdiv, Bolgarija</i>	Amperometric biosensors for glucose and lactate with applications in food analysis: a brief review	RA: 2019, 66 (4), 762–776
M. Bešter-Rogač <i>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Ljubljana</i>	Ionic liquids: simple or complex electrolytes?	 FA: 2020, 67 (1), 1–14
A. Koler, I. Pulko, P. Krajnc <i>Univerza v Mariboru, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Maribor</i>	Post polymerisation hypercrosslinking with emulsion templating for hierarchical and multi-level porous polymers	 FA: 2020, 67 (2), 349–360
P. M. Mitrašinić <i>Belgrade Institute of Science and Technology, Belgrade, Serbia</i>	G-quadruplexes: emerging targets for the structure-based design of potential anti-cancer and antiviral therapies	 RA: 2020, 67 (3), 683–700

avtor(ji) in institucija	Naslov prispevka	številka ACSi in naslovnica
T. Rijavec, M. Strlič, I. Kralj Cigić <i>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, in University College London, Velika Britanija</i>	Plastics in heritage collections: review of poly(vinyl chloride) degradation and characterization	 FA: 2020, 67 (4), 993–1013
P. Žnidaršič-Plazl <i>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Ljubljana</i>	Let the biocatalyst flow	 FA: 2021, 68 (1), 1–16
J. Petrovčič, C. N. Ungorean, D. Šarlah <i>University of Illinois, Združene države Amerike</i>	Recent chemical methodology advances in the total synthesis of meroterpenoids	 FA: 2021, 68 (2), 247–267
B. Furlani, K. Kouter, D. Rozman, A. Videtič Paska <i>Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Ljubljana</i>	Sequencing of nucleic acids: from the first human genome to next generation sequencing in COVID-19 pandemic	 RA: 2021, 68 (2), 268–278
T. Urbič <i>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Ljubljana</i>	Analytical modeling of thermodynamic and transport anomalies of water	 FA: 2021, 68 (3), 505–520
K. Balantič, D. Miklavčič, I. Križaj, P. Kramar	The good and the bad of cell membrane electroporation	 FA: 2021, 68 (4), 753–764

avtor(ji) in institucija	Naslov prispevka	številka ACSi in naslovnica
J. Siirilä, H. Tenhu <i>Department of Chemistry, University of Helsinki, Finland</i>	Soft poly(N-vinylcaprolactam) based aqueous particles	 FA: 2022, 69 (2), 251–260
N. Popovics-Tóth, E. Bálint <i>Department of Organic Chemistry and Technology, Budapest University of Technology and Economics, Hungary</i>	Multicomponent synthesis of potentially biologically active heterocycles containing a phosphonate or a phosphine oxide moiety	 FA: 2022, 69 (4), 735–755
D. Makovec <i>Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana</i>	Adaptation of the crystal structure to the confined size of mixed-oxide nanoparticles	FA: 2022, 69 (4), 756–771

2022, 69, 251–260 in N. Popovics-Tóth, E. Bálint *Acta Chim. Slov.* 2022, 69, 735–755). Med drugim se je tudi po zaslugi Tematskih in Preglednih člankov IF revije v letu 2020 dvignil do rekordne vrednosti 1,735.

Dokaj logično je tudi bilo, da smo naslovnico revije dali oblikovati na osnovi FA ali RA, ki je bil objavljen v dani številki reviji. Avtorji so pri tem zelo tvorno sodelovali in včasih tudi sami izživelili svojo umetniško žilico (glej na primer naslovnico za članek P. Žnidaršič-Plazl *Acta Chim. Slov.* 2021, 68, 1–16). Objavljene naslovnice, oblikovane na osnovi FA ali RA, so prikazane v zadnjem stolpcu Tabele 1.

V letu 2019 smo dosegli, da je bila naša revija uvrščena v najvišjo, to je zeleno kategorijo člankov v bazi podatkov *Sherpa Romeo*. Na osnovi tega smo potem pridobili pečat za OAP (*Open Access Platinum*) revije v *Directory of Open Access Journals* (DOAJ), tako imenovani *DOAJ Seal*. Poudariti velja, da je takrat le okrog 1300 znanstvenih revij, zavedenih v DOAJ, imelo oznako OAP, ACSi pa je tako postala prva slovenska znanstvena revija s tem pečatom. Le-ta je namenjen revijam, ki se držijo najboljših praks pri objavljanju v odprtem dostopu. Pogoji za dodelitev pečata so funkcije, povezane z dostopnostjo, odprtostjo, ponovno uporabo in pravicami avtorjev. Avtorji prispevkov v ACSi namreč za svoje objave ohranijo avtorske pravice in članki so odprto dostopni na spletu, brez plačila za avtorje ali bralce. S tem je ACSi izpolnila pogoje nacionalne strategije Republike Slovenije 2015–2020 o odprtem dostopu do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov. Ob tej pri-

ložnosti smo dopolnili še opis licence *Creative Commons Attribution* (CC BY) in logotipe za vse navedeno dodali na spletno stran in na prve strani vsakega članka. Za doseg vsega navedenega je bilo potrebno kar nekaj tehnično-računalniškega dela in poznavanja raznih baz podatkov, pri čemer so bili uredniškemu odboru ACSi v veliko pomoč gospa Maja Vihar in gospod Mitja Vovk-Iskrič iz Centralne in tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani ter skrbnik sistema OJS gospod Alen Orbanič. Brez njih bi to težko izpeljali.

Slika 2. Logotip revij OAP, kamor se je leta 2019 uvrstila revija *Acta Chimica Slovenica*.

V sklopu promocije ACSi smo leta 2021 izdelali grafično pasico spletne strani in zgibanko ACSi (slika 3), kasneje, ob 70-letnici Slovenskega kemijskega društva (SKD), pa je bil izdelan še promocijski video (<https://acta.chem-soc.si/>, <https://www.youtube.com/watch?v=vMGcWpStUPk>).

A) Grafična pasica spletne strani

B) Zgibanka

Slika 3. A) Grafična pasica spletne strani in B) zgibanka revije Acta Chimica Slovenica.

Z letom 2019 sta delo v uredniškem odboru ACSi zaključili dolgoletni urednici Damjana Rozman (področje Biokemija, molekularna biologija in biomedicinska aplikacija) in Melita Tramšek (področji Anorganska kemija in Materiali). Nadomestili so ju Aleš Berlec, Mirela Dragomir (oba iz Inštituta Jožef Stefan) in Matjaž Kristl (Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Mariboru).

Hkrati smo uredniško okrepili še področje Analizna kemija, kjer se je urednicama Heleni Prosen in Ireni Vovk pridružil Alen Albreht (Kemijski inštitut Slovenije). Leta 2021 pa je uredniški odbor zapustil še Aleš Podgornik, ki je skrbel za področje Kemijsko, biokemijsko in okoljsko inženirstvo; nasledil ga je Aleš Ručigaj. Leta 2022 je z delom tajnice SKD in tudi administratorke pri reviji ACSi

prenehala gospa Marjana Gantar Albreht. »Štafetno palico« je predala gospej Evi Mihalinec.

V vseh letih mojega mandata, kot verjamem pa tudi že prej, je bil poglavitni cilj dela urednikov ACSi visoka kvaliteta člankov in mednarodni ugled revije. Za dosego tega cilja je bilo potrebno ogromno uredniškega dela. Prvo sito je bil moj pregled oddanih člankov in na tej prvi stopnji je odpadlo okrog 70 % oddanih člankov, bodisi zaradi tehnične ali tematske neprimernosti ali pa tudi zaradi očitnega prenizkega znanstvenega nivoja. Šele potem sem članke dodelila področnim urednikom. Tudi od preostalih 30 % člankov niso bili vsi sprejeti v objavo; groba ocena je, da je bilo na koncu objavljenih okrog 15 % oddanih člankov. Uredniki smo vedno vlagali velike napore v to, da so bile končne objave kvalitetne. Zelo pomembna stopnja v procesu sprejemanja člankov je delo recenzentov. Ta stopnja je bila za nas urednike vedno najtežja, predvsem kadar odziva potencialnih recenzentov na vabilo k recenziji ni bilo. Sama sem poleg dela glavne in odgovorne urednice opravljala še delo urednice za po-

dročje Fizikalna kemija. Za kakšen članek se je zgodilo, da je bilo potrebno povabiti tudi 20 ali več recenzentov, da sta končno 2 od njih sprejela vabilo in opravila recenzijo. Kljub temu pa smo vedno izdali 4 številke na letnik, ki so bile ustrezno zapolnjene, kar pomeni, da so vsebovale 250 strani ali več. V času mojega mandata težav pri zapolnitvi številke ni bilo, vedno je ostala varna zaloga člankov za naslednjo številko, in izhajanje revije je bilo redno. Lahko smo bili celo nekoliko »izbirčni« pri izbiri člankov. Vse to je na koncu privedlo tudi do dvigovanja IF. Verjetno je tudi zato obstajal interes tujih izdajateljskih družb (na primer *Andewandte Chemie*), da bi pod svoje okrilje dobile ACSi. Seveda pa vsega tega ne bi bilo, če ne bi že vsi uredniki pred nami pripravili odličnih podlag za nadaljnjo rast revije.

Izredno me veseli, da je delo odgovornega urednika ACSi sprejel prof. dr. Franc Perdih. S svojimi bogatimi uredniškimi izkušnjami bo zagotovo revijo ACSi popeljal k novim dosežkom. Njemu in vsem področnim urednikom in tehničnemu osebju želim uspešno delo še naprej.

Mednarodna vpetost in odmevnost revije *Acta Chimica Slovenica* v obdobju 1998–2022

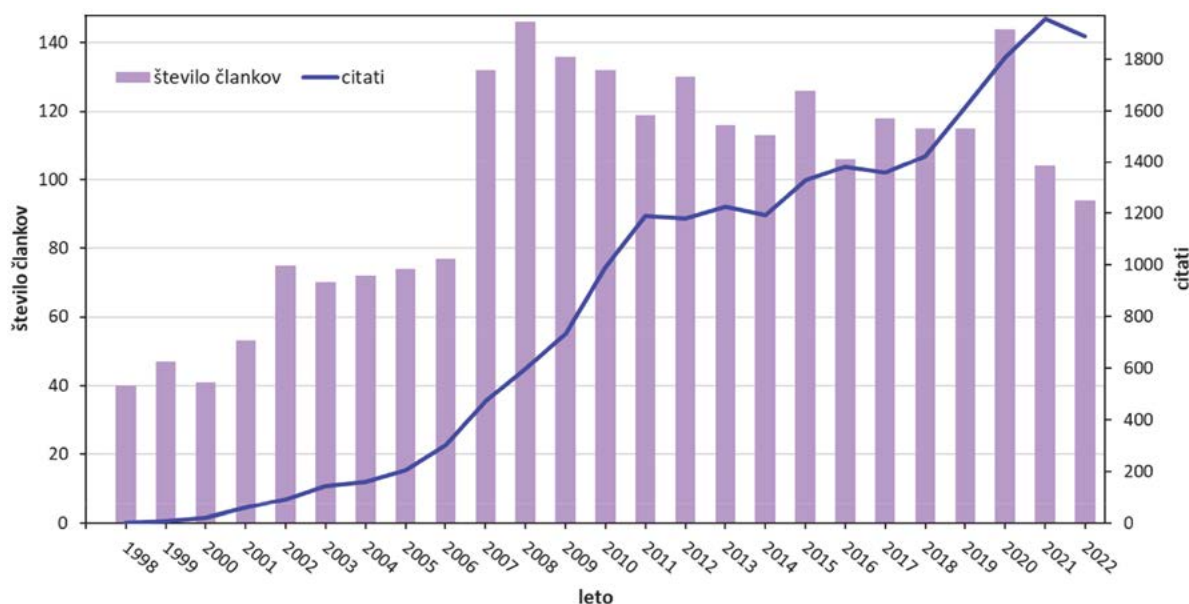
prof. dr. Franc Perdih

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni in odgovorni urednik od leta 2023

Znanstvene revije si vedno želijo doseči čim širši krog raziskovalcev, ki objavljajo svoje izsledke, ter krog strokovnjakov, ki sledijo najnovejšim odkritjem znanstvenikov. V ta namen skušajo revije presegati meje med državami in tako povezujejo raziskovalce iz različnih delov sveta. Želja po preseganju domačega okolja je opazna že od začetka izhajanja znanstvene revije, ki jo je

začelo izdajati Slovensko kemijsko društvo leta 1954, takrat še pod imenom *Vestnik Slovenskega kemijskega društva*. Že pri pregledu prvega letnika lahko opazimo, da so prispevki objavljeni v angleščini ali nemščini, med avtorji pa so tudi tuji raziskovalci. Široka dostopnost do mednarodne skupnosti raziskovalcev pa je seveda občutno lažja, odkar lahko s pridom izkoriščamo svetovni splet. Mednarodno

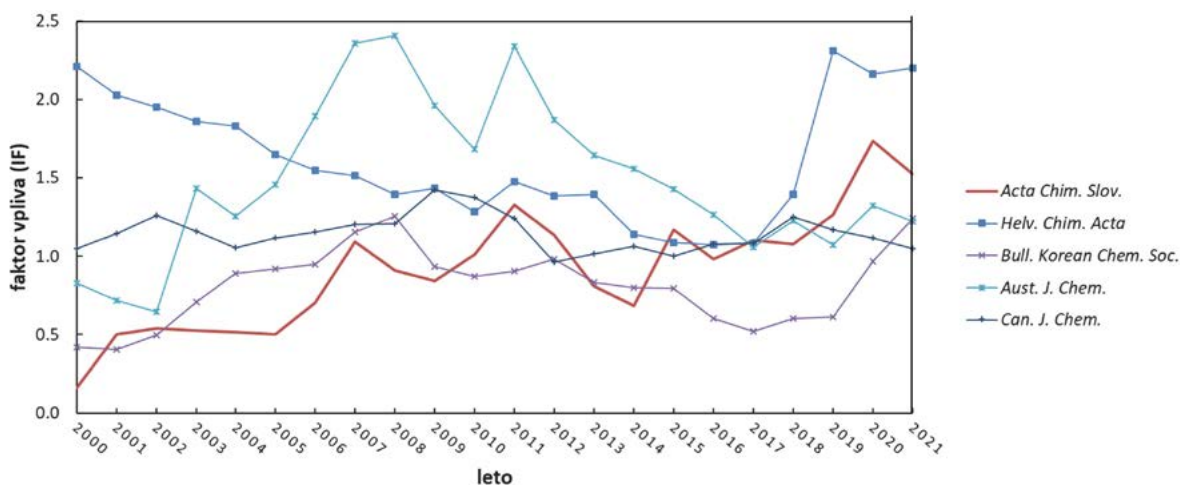
Slika 1: Število prispevkov v reviji *Acta Chimica Slovenica* in število vseh citatov v posameznem koledarskem letu.

uvajanje revije je danes tako znatno lažje, kot je bilo še v časih, ko je *Acta Chimica Slovenica* izhajala samo v tiskani obliki. Odpiranje svetovni znanstveni javnosti je bila ena od osrednjih točk uredniške aktivnosti v preteklih desetletjih, kar je opazno tudi v razvoju revije *Acta Chimica Slovenica*. Vpogled v mednarodno vpetost in odmevnost revije omogoča na primer Web of Science (WoS) od leta 1998 dalje, ko je bila revija uvrščena v to bazo; faktor vpliva (IF) pa je na voljo od leta 2000 dalje, zato se ta prispevek nanaša predvsem na obdobje 1998–2022.

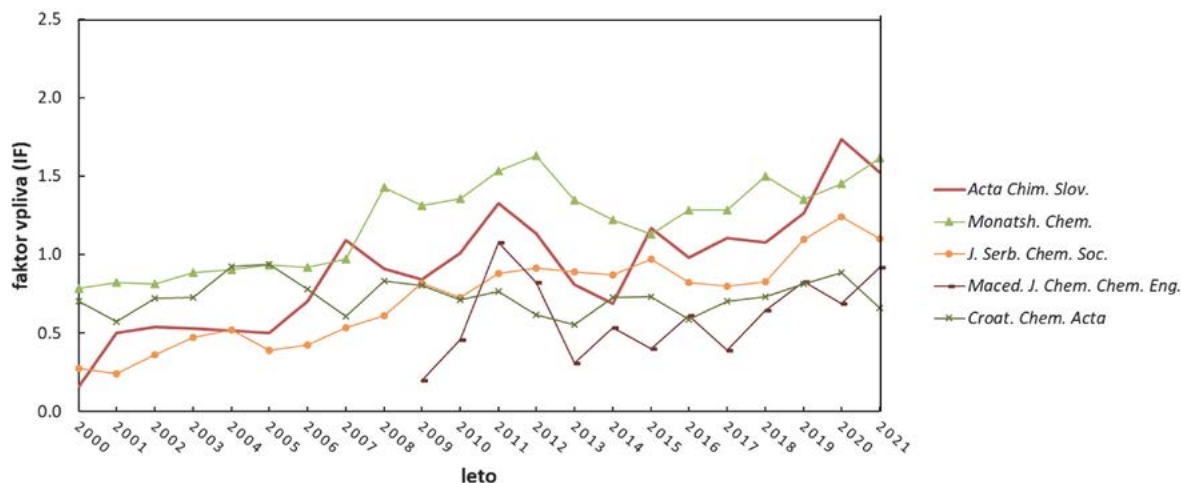
V obdobju 1998–2001 je bilo v ACSi objavljenih med 40 in 50 prispevkov letno (v statistiki WoS so zajeti znanstveni in strokovni članki), z letom 2002 pa se je število člankov skoraj podvojilo (Slika 1). Ponoven dvig števila objavljenih člankov je sledil leta 2007, ko je bilo objavljenih 132 prispevkov, torej približno trikrat toliko objav kot leta 1998. Število prispevkov od leta 2007 dalje sicer niha okoli številke 120, s tem, da je bilo največ člankov objavljenih v letu 2008 (146 člankov) in najmanj v lanskem letu, ko je bilo objavljenih 94 prispevkov. Od leta 1998

do danes se je izrazito povečalo tudi število citatov, kar potrjuje mednarodno vpetost in aktualnost znanstvenih objav v reviji (Slika 1). V obravnavanem obdobju 1998–2022 sta opazna dva izrazita porasta citiranosti in sicer v obdobju 2006–2011 in v obdobju 2018–2021.

Mednarodno odmevnost revije največkrat podajamo s faktorjem vpliva (IF), seveda pa obstajajo tudi drugi bibliometrični podatki, ki omogočajo (delno) ovrednotenje vpliva revije na razvoj znanosti. Uradni faktor vpliva za revijo *Acta Chimica Slovenica* je na voljo od leta 2000 in kaže na relativno stabilen faktor vpliva. Faktor vpliva revije *Acta Chimica Slovenica* lahko primerjamo z revijami *Helvetica Chimica Acta*, *Bulletin of Korean Chemical Society*, *Australian Journal of Chemistry* in *Canadian Journal of Chemistry* (Slika 2) in z revijami, ki izhajajo v naši bližini, kot so *Monatshefte für Chemie*, *Journal of Serbian Chemical Society*, *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering* in *Croatica Chemica Acta* (Slika 3). Naša revija je do leta 2010 že dosegla faktor vpliva podoben večini naštetih revij, v zadnjem obdobju pa je prehitela vse te

Slika 2: Faktor vpliva (IF) revije *Acta Chimica Slovenica* v obdobju 2000–2021 in primerjava z nekaterimi revijami.

Slika 3: Faktor vpliva (IF) revije *Acta Chimica Slovenica* v obdobju 2000–2021 in primerjava z nekaterimi revijami, ki izhajajo v naši bližini.

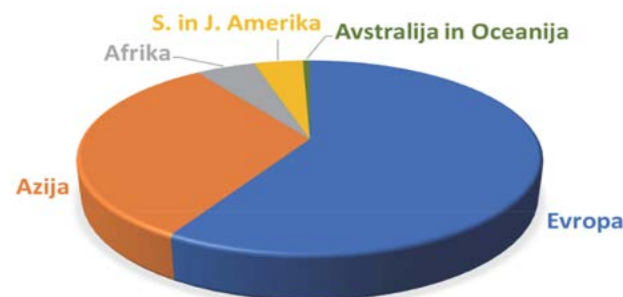
revije razen revije *Helvetica Chimica Acta*, ki je v zadnjih nekaj letih vidno izboljšala faktor vpliva po sicer daljšem obdobju, ko ji je faktor vpliva vztrajno padal. Zelo blizu smo z revijo *Monatshefte für Chemie*, ki ima večinoma nekoliko višji faktor vpliva kakor ACSi. Revijo *Croatica Chemica Acta* smo prehiteli leta 2006, leta 2010 pa jo je prehitela tudi revija *Journal of Serbian Chemical Society*, sedaj pa se ji je že zelo približala tudi revija *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering*. Najvišji faktor vpliva je *Acta Chimica Slovenica* dosegla leta 2020 in sicer 1,735.

Mednarodno vpetost lahko spremljamo tudi na podlagi deleža objav tujih avtorjev. V obdobju 1998–2022 so bili v reviji objavljeni prispevki iz 89 držav oz. regij (WoS obravnava Anglijo, Wales, Škotsko in Severno Irsko kot ločene entitete). Največ člankov v ACSi v tem obdobju so prispevali slovenski avtorji in sicer 35,3 %, sledili so avtorji iz Irana (11,2 %), Kitajske (6,8 %), Indije (6,7 %), Turčije (6,4 %) in Hrvaške (4,1 %) (Slika 4). Med 2 in 4 % na državo so prispevali avtorji iz Egipta, Romunije, Srbije, Češke republike, ZDA in Nemčije. Med 1 in 2 % na državo pa so prispevali raziskovalci iz Poljske, Bolgarije, Francije, Pakistana, Ukrajine, Italije, Slovaške, Madžarske in Avstrije. Pod 1 % prispevkov na državo je prišlo iz 68 držav, njihov skupni delež predstavlja 17,3 %.

Pregled po celinah kaže, da so v obravnavanem obdobju 1998–2022 prevladovali prispevki iz Evrope (69,3 %), sledijo Azija (37,6 %), Afrika (5,9 %), Severna in Južna Amerika (4,8 %), ter Avstralija in Oceanija (0,7 %) (Slika 5).

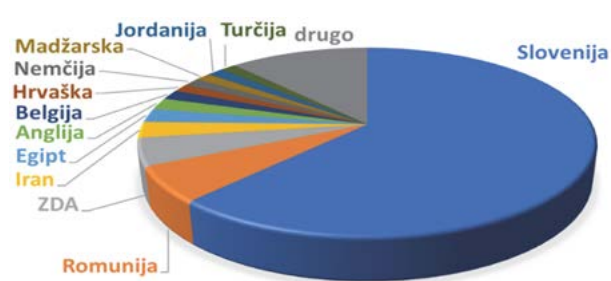
Slika 4: Prikaz deležev člankov v ACSi po državah.

Slika 5: Prikaz deležev člankov v ACSi po kontinentih.

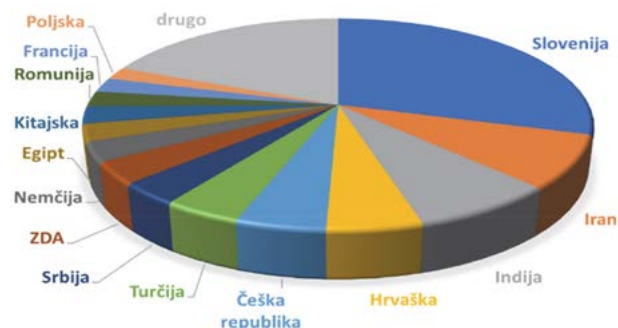
Podrobnejši pregled obdobja 1998–2022 pokaže spreminjanje deleža objav po državah. Te spremembe so pričakovane glede na izrazito željo v uredniški politiki od leta 1998 dalje po internacionalizaciji revije, čim širšem dostopu tako do avtorjev kakor tudi do bralcev. Široko mednarodno vpetost je revija dosegla predvsem s prostim dostopom člankov na spletu, z vključitvijo v WoS, PubMed, CrossRef in druge baze ter z dodelitvijo DOI številčnikom. S širšo mednarodno vpetostjo se je večal delež prispevkov tujih avtorjev in s tem se je seveda pričakovano zmanjševal delež slovenskih avtorjev, se pa je hkrati tudi znatno povečalo število prispevkov v reviji s 40–50 člankov na leto v letih 1998–2001 na 100–140 na leto od leta 2007 dalje. Če primerjamo posamezna petletna obdobja, postane ta trend izrazitejši. Za primerjavo si lahko pogledamo tri izmed petih petletnih obdobj in sicer prvo petletno obdobje 1998–2002, tretje petletno obdobje 2008–2012 in zadnje, peto petletno obdobje 2018–2022.

V prvem petletnem obdobju 1998–2002, ki ga že lahko analiziramo s pomočjo podatkov v WoS, so v ACSi objavljali avtorji iz 30 držav. Pričakovano je delež slovenskih člankov prevladujoč in znaša 71,9 % (184 prispevkov), kar ni presenetljivo glede na izrazito slovenski značaj revije pred letom 1998 (Slika 6). Z znatno manjšimi deleži sledijo Romunija (7,0 %), ZDA (5,5 %), Iran (3,1 %), med 2 in 3 % na državo pa Egipt in Anglija, med 2 in 1,6 % na državo pa Belgija, Hrvaška, Nemčija, Madžarska, Jordanija in Turčija. Pod 1,2 % na državo (do tri članke na državo) so prispevali raziskovalci iz 18 držav, njihov skupni delež predstavlja 13,7 %.

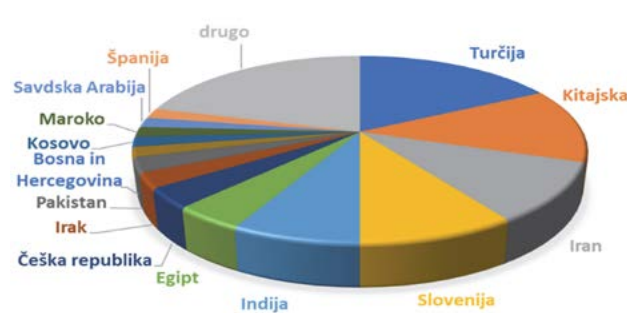

Slika 6: Prikaz deležev člankov v ACSi po državah v obdobju 1998–2002.

V tretjem petletnem obdobju 2008–2012 so prispevali članke raziskovalci že iz 59 držav, kar predstavlja podvojitev števila držav glede na obdobje 1998–2002. Delež prispevkov slovenskih avtorjev se je skoraj razpolovil glede na obdobje 1998–2002 in je znašal samo še 35,6 % (236 prispevkov) (Slika 7). Sledili so raziskovalci iz Irana (9,8 %), Indije (9,5 %), Hrvaške (6,2 %), Češke republike (5,9 %), Turčije (5,1 %), Srbije in ZDA (obe po 4,1 %). Med 2 in 4 % na državo so prispevali raziskovalci iz Nemčije, Egipta, Kitajske, Romunije, Francije in Poljske. Pod 2 % na državo (manj kot 12 člankov na državo) so

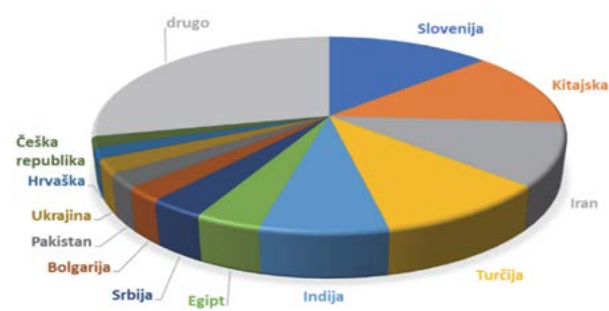
Slika 7: Prikaz deležev člankov v ACSi po državah v obdobju 2008–2012.

Slika 9: Prikaz deležev člankov v ACSi po državah v letu 2022.

prispevali raziskovalci iz 45 držav, njihov skupni delež predstavlja 22,6 %.

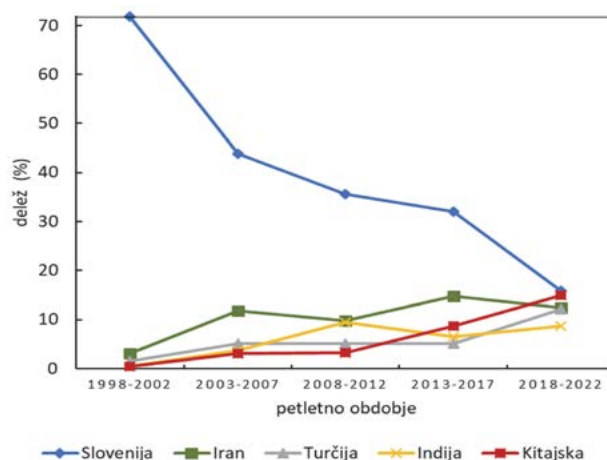
V zadnjem, petem petletnem obdobju 2018–2022 so prispevali članke raziskovalci iz 64 držav, kar predstavlja nekoliko povečanje glede na obdobje 2008–2012 (59 držav). Delež prispevkov slovenskih avtorjev se je več kot razpolovil glede na obdobje 2008–2012 in je znašal le še 15,9 % (91 prispevkov), a še vedno so slovenski avtorji prispevali največji delež člankov v ACSi, čeprav je samo število prispevkov (91) najmanjše v vseh petih petletnih obdobjih od leta 1998 dalje (Slika 8). Tesno za Slovenijo sledijo deleži raziskovalcev iz Kitajske (14,9 %), Irana (12,4 %), Turčije (12,1 %), Indije (8,7 %), Egipta (4,5 %) in Srbije (3,8 %). Med 2 in 3 % na državo predstavljajo prispevki iz Bolgarije, Pakistana, Ukrajine, Hrvaške in Češke republike. Pod 2 % na državo (manj kot 11 člankov na državo) so prispevali raziskovalci iz 52 držav, njihov skupni delež predstavlja 33,6 %. Razlog za izreden padec v številu objav slovenskih avtorjev (za primerjavo: 184 prispevkov v obdobju 1998–2002, 236 prispevkov v obdobju 2008–2012 in samo 91 prispevkov v obdobju 2018–2022) je predvsem v manjšem številu posvečenih številkih revije, saj so bile te številke praviloma posvečene slovenskim raziskovalcem, zato so bili tudi avtorji člankov v posvečenih številkah večinoma slovenski raziskovalci.

Slika 8: Prikaz deležev člankov v ACSi po državah v obdobju 2018–2022.

Trend upadanja deleža člankov slovenskih avtorjev se še nadaljuje, kar je razvidno tudi iz deležev člankov v ACSi po državah za posamezni leti 2021 in 2022. V letu 2021 je delež prispevkov slovenskih avtorjev znašal 20,2 %, sledili so raziskovalci iz Kitajske (18,3 %), Turčije (14,4 %) in Indije (11,5 %). V letu 2022 pa je že prišlo do spremembe vrstnega reda držav, tako je prvo mesto po deležu člankov zasedla Turčija (21,3 %), sledila je Kitajska (16,0 %), Iran (12,8 %) in na četrtem mestu Slovenija z 11,7 % (Slika 9).

Če primerjamo deleže objav iz Slovenije, Irana, Turčije, Indije in Kitajske v petih petletnih obdobjih od leta 1998 do 2022, je opazen trend zmanjšanja deleža objav iz Slovenije ter postopno večanja deleža objav iz Irana, Turčije, Indije in Kitajske (Slika 10). Pri Kitajski lahko pričakujemo nadaljnjo rast deleža objav predvsem zaradi izrednega razvoja v zadnjih tridesetih letih tako v ekonomskem oziru kakor tudi na področju znanosti.

Slika 10: Spreminjanje deleža objav po državah v petletnih obdobjih od 1998 do 2022 za Slovenijo, Iran, Turčijo, Indijo in Kitajsko.

Prosta dostopnost člankov na spletu in vključenost revije v najpomembnejše baze podatkov predstavljata temelje mednarodne dostopnosti in s tem dosegljivosti vsem raziskovalcem na svetu. S tem so ustvarjene tudi možnosti za odmevnost objavljenih raziskav. ACSi izpolnjuje vse te pogoje in s tem omogoča avtorjem raz-

Preglednica 1: Seznam člankov v ACSi, ki imajo 70 ali več citatov (Web of Science Core Collection).

Avtorji in naslov članka	Leto objave	Število citatov	Povp. št. citatov/leto
G. Parshetti, S. Kalme, G. Saratale, S. Govindwar: Biodegradation of malachite green by <i>Kocuria rosea</i> MTCC 1532	2006	230	12.78
I. Poljanšek, M. Krajnc: Characterization of phenol-formaldehyde prepolymer resins by in line FT-IR spectroscopy	2005	227	11.95
M. Horsfall, A. I. Spiff: Equilibrium sorption study of Al^{3+} , Co^{2+} and Ag^{+} in aqueous solutions by fluted pumpkin (<i>Telfairia occidentalis</i> HOOK f) waste biomass	2005	150	7.89
A. Telke, D. Kalyani, J. Jadhav, S. Govindwar: Kinetics and mechanism of reactive red 141 degradation by a bacterial isolate <i>Rhizobium radiobacter</i> MTCC 8161	2008	139	8.69
R. Gabrovšek, T. Vuk, V. Kaučič: Evaluation of the hydration of Portland cement containing various carbonates by means of thermal analysis	2006	130	7.22
M. Strlič, J. Kolar, V.-S. Šelih, D. Kočar, B. Pihlar: A comparative study of several transition metals in Fenton-like reaction systems at circum-neutral pH	2003	128	6.10
R. Ansari: Application of polyaniline and its composites for adsorption/recovery of chromium(VI) from aqueous solutions	2006	120	6.67
R. Cerc Korošec, P. Bukovec: Sol-gel prepared NiO thin films for electrochromic applications	2006	118	6.56
O. Hamdaoui, M. Chiha: Removal of methylene blue from aqueous solutions by wheat bran	2007	99	5.82
S. Farhadi, M. Javanmard, G. Nadri: Characterization of Cobalt Oxide Nanoparticles Prepared by the Thermal Decomposition of $[Co(NH_3)_5(H_2O)](NO_3)_3$ Complex and Study of Their Photocatalytic Activity	2016	96	12.00
A. Mobinikhaledi, M. A. B. Fard: Tetrabutylammonium Bromide in Water as a Green Media for the Synthesis of Pyrano[2,3-d]pyrimidinone and Tetrahydrobenzo[b]pyran Derivatives	2010	96	6.86
M. R. Ganjali, H. A. Zamani, P. Norouzi, M. Adib, M. Accedy: Novel calcium sensor based on [2-(2-hydroxyphenyl)imino]-1,2-diphenylethanone	2005	95	5.00
M. Randić: On generalization of Wiener index for cyclic structures	2002	95	4.32
N. Logar Zabukovec, V. Kaučič: Nanoporous materials: From catalysis and hydrogen storage to wastewater treatment	2006	89	4.94
P. V. Khadikar, S. Karmarkar, R. G. Varma: On the estimation of PI index of polyacenes	2002	88	4.00
H. Abramovič, C. Klofutar: The temperature dependence of dynamic viscosity for some vegetable oils	1998	85	3.27
A. Taubert: Inorganic materials synthesis - a bright future for ionic liquids?	2005	84	4.42
M. M. Aleksić, V. Kapetanović: An Overview of the Optical and Electrochemical Methods for Detection of DNA - Drug Interactions	2014	83	8.30
N. M. Shamhari, B. S. Wee, S. F. Chin, K. Y. Kok: Synthesis and Characterization of Zinc Oxide Nanoparticles with Small Particle Size Distribution	2018	79	13.17
J. Grdadolnik: ATR-FTIR spectroscopy: Its advantages and limitations	2002	78	3.55
D. Vukičević, A. Graovac: Note on the Comparison of the First and Second Normalized Zagreb Eccentricity Indices	2010	77	5.50
M. Bešter-Rogač, D. Habe: Modern advances in electrical conductivity measurements of solutions	2006	77	4.28
B. Lomonte, J. M. Gutierrez: Phospholipases A_2 From Viperidae Snake Venoms: How do They Induce Skeletal Muscle Damage?	2011	75	5.77
Y. Marcus: Preferential Solvation of Ibuprofen and Naproxen in Aqueous 1,2-Propanediol	2009	72	4.80
C. Spinu, A. Kriza: Co(II), Ni(II) and Cu(II) complexes of bidentate Schiff bases	2000	72	3.00
M. Randić: On characterization of molecular attributes	1998	71	2.73
E. Makrlík, P. Vanura, P. Selucky, V. A. Babain, I. V. Smirnov: Extractive Properties of Synergistic Mixture of Hydrogen Dicarbolylcobaltate and N,N,N',N'-Tetraisobutyl-2,6-Dipicolinamide in the Water-Nitrobenzene System with Regard to Eu^{3+} and Am^{3+}	2009	70	4.67

širjanje svojih raziskav. Da lahko tudi članki, objavljeni v reviji *Acta Chimica Slovenica*, dosežejo mednarodno odzivnost v znanstveni skupnosti, kažejo najbolj citirani članki v naši reviji. Ker obeležujemo 70 let izhajanja revije, so, v skladu s simbolično številko 70, v Preglednici 1 navedeni članki, objavljeni v ACSi, ki so prejeli 70 ali več citatov glede na podatke v Web of Science Core Collection. Člankov z vsaj 70 citati je 27 z različnih področij kemije, kemijskega inženirstva in biokemije (zajem podatkov 4. 8. 2023). Članki so bili objavljeni v obdobju med letoma 1998 in 2018. Med 27 članki v Preglednici 1 jih je 8, ki so prejeli več kot 100 citatov. Teh osem člankov je bilo objavljenih v letih 2003 in 2008 in so na kratko predstavljeni.

Največ citatov izmed člankov objavljenih v reviji *Acta Chimica Slovenica*, in sicer 230, ima prispevek z naslovom *Biodegradation of malachite green by Kocuria rosea MTCC 1532* indijskih avtorjev G. Parshetti, S. Kalme, G. Saratale in S. Govindwar. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (84), Springer Nature (63), Wiley (16) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci iz Indije (117), Kitajske (29), Severne Koreje (16), Malezije (15), Tajvana (13) in drugih držav. Povzetek v slovenščini: Bakterija *Kocuria Rosea* MTCC 1532 je pod anoksičnimi pogoji popolnoma razbarvala malahitno zeleno (MG) v petih urah, medtem ko v stresanih kulturah razbarvanje ni poteklo. Maksimalna učinkovitost je bila dosežena pri koncentraciji 50 mg/L. Ista bakterija je razbarvala tudi nekatera azo, trifenilmetanska in industrijska barvila, ki so v polsintetskih medijih z melaso, sečnino in saharozo izginevala najhitreje. Razbarvanje, ki ga povzročajo inducirane aktivnosti MG reduktaz in DCIP reduktaz, je posledica razgradnje MG, kar dokazujejo UV-VIS spektri ter HPLC in FTIR analiza. Produkti razgradnje niso toksični.

Drugi najodmevnejši prispevek v reviji *Acta Chimica Slovenica* z 227 citati je članek z naslovom *Characterization of phenol-formaldehyde prepolymer resins by in line FT-IR spectroscopy* slovenskih avtorjev Ide Poljanšek in Matjaža Krajnc. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (69), Wiley (26), Springer Nature (22), American Chemical Society in Taylor & Francis (vsak po 14 citatov) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci s Kitajske (52), Indije (30), ZDA (17), Malezije (16) in drugih držav, od tega iz evropskih držav skupaj 70-krat. Povzetek v slovenščini: Sintetizirali smo različne fenol-formaldehidne prepolimere s spreminjanjem razmerja med formaldehidom in fenolom. Sestava fenolne smole je odvisna od začetnega razmerja monomerov, vrste katalizatorja, reakcijskih pogojev in koncentracije prostih monomerov na koncu reakcije. Pomemben vpliv na značilnosti sintetizirane smole imata tudi temperatura in pH vrednost pod katerimi poteka reakcija fenola s formaldehidom. Upoštevati moramo tri zaporedne reakcije: adicijo formaldehida na fenol, rast verige ali tvorbo prepolimera in končno zamreževanje ali reakcijo utrjevanja. Glede na pH vrednost dobimo dve vrsti

prepolimera, novolak v kislem območju pH vrednosti, medtem ko dobimo rezol pod alkalnimi reakcijskimi pogoji. Rezolno smolo sintetiziramo z molarnim prebitkom formaldehida ($1 < F/P < 3$). Produkti so mono- ali polijedrski hidroksimetil fenoli, ki so stabilni pri sobni temperaturi, vendar se pri povišani temperaturi zamrežijo v tridimenzionalen, netopen in netaljiv polimer. Potek sinteze fenol-formaldehidnega prepolimera smo spremljali s pomočjo "in-line" ATR-FTIR spektroskopske analitske tehnike (ReactIR 4000), ki je opremljena z optičnim vodnikom in diamantnim kompozitnim senzorjem. Ta tehnika se je izkazala kot idealna za določanje prostega fenola in formaldehida, kot tudi njunih konverzij, prav tako pa tudi sprememb v sestavi prepolimera v odvisnosti od reakcijskega časa kondenzacije. Kinetični podatki, ki smo jih dobili s pomočjo ReactIR 4000 "in-line" reakcijskega analiznega sistema se dobro ujemajo s podatki določenimi s tradicionalnimi titracijskimi metodami. ReactIR tehnologija nadomešča časovno potratno in nenatančno "off-line" metodologijo.

Tretji najodmevnejši prispevek s 150 citati je članek z naslovom *Equilibrium sorption study of Al^{3+} , Co^{2+} and Ag^{+} in aqueous solutions by fluted pumpkin (*Telfairia occidentalis* HOOK f) waste biomass* nigerijskih avtorjev M. Horsfall in A. I. Spiff. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (65), Springer Nature (13) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci iz Indije (25), Nigerije (15), Kitajske (13), Turčije (13) in drugih držav. Povzetek v slovenščini: Z različnimi metodami smo raziskovali vpliv ionskih radijev na sorpcijo Al^{3+} , Co^{2+} in Ag^{+} ionov na odpadni biomasi iz buč. Eksperimentalne rezultate smo analizirali s pomočjo petih dvoparametrskih enačb: Langmuirjeve, Freundlichove, Temkinove, Dubinin-Radushkevicheve in Flory-Hugginsove izoterme. Dobljena kapaciteta monoplastne adsorpcije znaša po Langmuirjevi adsorpcijski izoterma 16.98 mg/g, 10.34 mg/g in 8.03 mg/g za Al^{3+} , Co^{2+} in Ag^{+} ion. Ugotovili smo, da Freundlichova in Langmuirjeva izoterma process adsorpcije opišeta bolje kot Temkinova, Dubinin-Radushkevicheva in Flory-Hugginsova izoterma. Rezultati kažejo, da ionski radij vpliva na hitrost migracije kovinskega iona k površini biomase ter s tem na intenziteto adsorpcije ter, da so bučni odpadki uporabni za odstranjevanje Al^{3+} , Co^{2+} in Ag^{+} ionov iz odpadnih vod.

Četrty najbolj citirani članek s 139 citati je od istega vodilnega avtorja kakor najbolj citirani članek v ACSi. Prispevek *Kinetics and mechanism of reactive red 141 degradation by a bacterial isolate Rhizobium radiobacter MTCC 8161* so objavili indijski avtorji A. Telke, D. Kalyani, J. Jadhav in S. Govindwar, področje raziskave pa je sorodno najbolj citiranemu članku. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (57), Springer Nature (23), Wiley (8) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci iz Indije (79), Kitajske (18), Tajvana (11), Južne Koreje (9) in drugih držav. Povzetek v slovenščini: Iz odpadne vode tekstilne industrije v

Ichalkaranji, Indija, je bila izolirana bakterija *Rhizobium radiobacter* MTCC 8161. Ta bakterija je sposobna razbarvanja različnih azo, trifenilmetanskih, disperznih in reaktivnih barvil pri statičnih anoksičnih pogojih ter pri optimalni pH vrednosti 7,0 in temperature 30 °C do 80–95 % stopnje z 83,33 % redukcijo KPK. Poskusi so bili izvedeni z različnimi viri ogljika in dušika od katerih sta kvasni ekstrakt in sečnina dala najboljše rezultate. Razbarvanje lahko pripišemo različnim induciranim oksidativnim in redukcijskim encimom. Toksikološke študije so pokazale manj toksično naravo razgradnega produkta.

Peti najbolj citirani članek v reviji *Acta Chimica Slovenica* s 130 citati je prispevek z naslovom *Evaluation of the hydration of Portland cement containing various carbonates by means of thermal analysis*, ki so ga objavili slovenski avtorji Roman Gabrovšek, Tomaž Vuk in Venčeslav Kaučič. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (65), Springer Nature (17), MDPI (10) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci s Kitajske (27), Indije (14), ZDA (12), Kanade (10), Brazilije (9) in drugih držav, od tega iz evropskih držav skupaj 45-krat. **Povzetek v slovenščini:** Portland cement s konstantno vsebnostjo mineralnih dodatkov (kalcit, dolomit in magnezit) smo hidratizirali 7 in 28 dni v suspenziji pri 60 °C. Fazne sestave hidratiziranih produktov smo ovrednotili s termogravimetrično analizo in s praškovo rentgensko difrakcijo, razvoj hidratizirane mikrostrukture pa smo ugotavljali z merjenjem specifične površine. Z detajlno analizo DTG profilov termičnega razpada portlandita in karbonata smo ugotovili določene vplive mineralnih primesi na nastanek portlandita. V procesu hidratacije smo ovrednotili tudi specifično obnašanje posameznih prisotnih karbonatov.

Šesti najbolj citirani članek s 128 citati je prispevek z naslovom *A comparative study of several transition metals in Fenton-like reaction systems at circum-neutral pH*, ki so ga objavili slovenski avtorji Matija Strlič, Jana Kolar, Vid-Simon Šelih, Drago Kočar in Boris Pihlar. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (45), Springer Nature (13), American Chemical Society (9), Royal Society of Chemistry (8) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci s Kitajske (32), ZDA (20), Slovenije (16), Italije (11), Nemčije (8) in drugih držav, od tega iz evropskih držav skupaj 80-krat. **Povzetek v slovenščini:** V reakcijskih sistemih podobnih Fentonovemu, s Cd(II), Co(II), Cr(III), Cu(II), Fe(III), Mn(II), Ni(II) ali Zn(II), smo za določitev hitrosti nastajanja oksidirajoče zvrsti uporabili spektrofotometrično metodo hidroksilacije *N,N'*-(5-nitro-1,3-fenilen)bislutaramida. Zanimalo nas je območje pH 5.5–9.5, kar smo uravnavali z dodatkom fosfatnega pufra, in območje temperature 25–80 °C. Hitrosti nastajanja oksidirajoče zvrsti pri pH 7 padajo v naslednjem zaporedju Cu(II) > Cr(III) > Co(II) > Fe(III) > Mn(II) > Ni(II), medtem ko Cd(II) in Zn(II) ne kažeta katalitske sposobnosti, Ni(II) pa le v območju pH > 7.5.

V reakcijskih mešanicah z Cu(II) in Fe(III) lahko hitrost nastajanja oksidirajoče zvrsti obravnavamo kot vsoto prispevkov posameznih kovin. Drugačne lastnosti imajo mešanice, ki vsebujejo Zn(II), Co(II) ali Mn(II). Zadnja dva izkazujeta močno prooksidativno aktivnost, medtem ko ima Zn(II) antioksidativen učinek. Navidezne aktivacijske energije za nastajanje oksidirajoče zvrsti so v intervalu 75–110 kJ mol⁻¹ in padajo v naslednjem zaporedju: Cu(II) > Ni(II) > Mn(II) > Fe(III) > Co(II).

Sledi članek s 120 citati z naslovom *Application of polyaniline and its composites for adsorption/recovery of chromium(VI) from aqueous solutions* iranskega avtorja R. Ansari. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (35), Springer Nature (17), Wiley (10) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci iz Indije (33), Kitajske (20), Irana (17), Egipta (14) in drugih držav. **Povzetek v slovenščini:** Proučevali smo adsorpcijo Cr(VI) iz vodnih raztopin na žagovini, prevlečeni s polianilinom in polianilinskimi kompoziti z najlonom 66 in poliuretanom. Ugotovili smo, da polianilin v kislinski obliki lahko uporabljamo za adsorpcijo Cr(VI) ionov iz kisljih raztopin (pH ≤ 2). Z višanjem pH-ja se adsorpcija bistveno poslabša. Predpostavili smo, da adsorpcijski mehanizem poteka v glavnem na osnovi ionske izmenjave. Izvedba tega procesa v koloni s predstavljenim adsorpcijskim materialom je enostavna in učinkovita v primerjavi z materiali, ki so jih proučevali drugi avtorji.

Osmi najbolj citirani članek v reviji *Acta Chimica Slovenica* s 118 citati je prispevek z naslovom *Sol-gel prepared NiO thin films for electrochromic applications*, ki sta ga objavila slovenska avtorja Romana Cerc Korošec in Peter Bukovec. Članek je prejel največ citatov v revijah založnika Elsevier (47), Springer Nature (15), American Chemical Society (9), Royal Society of Chemistry (6) in drugih založnikov. Največkrat so ga citirali raziskovalci iz Indije (23), Kitajske (16), Južne Koreje (14), Slovenije (14) in drugih držav, od tega iz evropskih držav skupaj 41-krat. **Povzetek v slovenščini:** Elektrokromni materiali pri določenem potencialu spremenijo svoje optične lastnosti v vidnem delu spektra. Sprememba je reverzibilna in materialu se povrnejo prvotne lastnosti v nasprotnem električnem polju. Elektrokromne lastnosti materialov uporabljamo v elektrokromnih sklopih, kjer v večplastnem, bateriji podobnem sestavu s pomočjo električne napetosti reguliramo količino sončnega sevanja skozi okno in ga zato imenujemo pametno okno. V prvem delu članka so jedrnato predstavljene teoretične osnove elektrokromizma ter princip delovanja pametnega okna. Nikljev oksid so v zadnjem desetletju veliko preučevali kot hranilnik ionov v elektrokromnih sklopih, zato so v nadaljevanju podane nekatere njegove lastnosti. Termična obdelava tankih plasti nikljevega oksida v veliki meri določa elektrokromni odziv (stopnjo obarvanja, reverzibilnost med preklapljanem napetosti) teh plasti. Kadar tanke plasti pripravljamo s kemijskimi postopki nanašanja, lahko iz rezultatov termične analize

dobimo koristne informacije o primerni temperaturi in času toplotne obdelave. Termična analiza tankih plasti, nanesenih na podlago, ne spada med klasične analize tehnike, zato so v članku zbrani osnovni pristopi k tem meritvam. Po teoretičnem uvodu je v članku predstavljena metoda optimizacije elektrokromnega odziva nikelj-oksidičnih tankih plasti, pripravljenih po sol-gel postopku. Elektrokromne lastnosti termično različno obdelanih tankih plasti smo testirali s pomočjo spektroelektrokemijskih meritev, z IR, TEM, AFM in EXAFS pa smo spremljali strukturne in morfološke spremembe med segrevanjem.

Število citatov daje le delen vpogled v odmevnost članka, saj so lahko starejši članki v prednosti pred novjšimi članki zaradi daljšega obdobja, ko so lahko citirani. Drug možen vpogled na citiranost daje povprečno število citatov na leto (Preglednica 2). V Preglednici 2 je zbranih 10 člankov z najvišjim povprečnim številom citatov na leto glede na Web of Science Core Collection. Devet izmed desetih člankov v tej preglednici lahko najdemo med 27 članki v Preglednici 1. Vrstni red prvih desetih člankov, razporejenih glede na povprečno število citatov na leto, je nekoliko spremenjen glede na Preglednico 1 in tudi delež člankov, objavljenih po letu 2010, je seveda pričakovano večji. Pričakujemo lahko, da bodo nekateri novejši članki lahko kmalu prehiteli članke iz obdobja 1998–2010 po celokupnem številu citatov.

Naj zaključim s pogledom na svojo prehojeno pot z revijo *Acta Chimica Slovenica*. K sodelovanju v uredništvu revije me je jeseni 2012 pritegnil prof. dr. Primož Šegedin, ki je iskal zamenjavo za svoje mesto sourednika za področje anorganske kemije in kemijskega izobraževanja in tako sem se z letom 2013 pridružil uredniškemu odboru pod vodstvom prof. dr. Aleksandra Pavka. V tistem obdobju je vsa komunikacija z avtorji in recenzenti potekala še po elektronski pošti, že v naslednjem letu pa smo prešli na Open Journal System (OJS), ki je znatno olajšal uredniško delo, saj platforma omogoča vse na enem mestu. Delo sourednika mi je tudi omogočilo vpogled v uredniško delo in v uredniške odločitve, kar je neprecenljiva izkušnja, saj je objavljane raziskovalnih rezultatov pomemben vidik znanstveno-raziskovalnega dela. V uredniškem odboru sem pridobil številne izkušnje; izmenjava idej, konstruktivne debate ter razmišljanje v širšem kontekstu delovanja akademske sfere širijo naša obzorja in prispevajo tudi k uspešnosti revije. Za vse to sem hvaležen obema nekdanjima glavnima in odgovornima urednikoma prof. dr. Aleksandru Pavku in prof. dr. Kseniji Kogej, vsem nekdanjim sourednicam in sourednikom prof. dr. Mariji Bešter-Rogač, prof. dr. Damjani Rozman, viš. znan. sod. Meliti Tramšek, prof. dr. Alešu Podgorniku in izr. prof. dr. Alešu Ručigaju ter seveda sedanjim sourednicam in sourednikom znan. sod. dr. Alenu Albrehtu, izr. prof. dr. Alešu Berlecu, izr. prof. dr. Janezu Cerkovniku, doc. dr.

Preglednica 2: Seznam desetih člankov v ACSi z najvišjim povprečnim številom citatov na leto (Web of Science Core Collection).

Avtorji in naslov članka	Leto objave	Število citatov	Povp. št. citatov/leto
N. M. Shamhari, B. S. Wee, S. F. Chin, K. Y. Kok: <i>Synthesis and Characterization of Zinc Oxide Nanoparticles with Small Particle Size Distribution</i>	2018	79	13.17
G. Parshetti, S. Kalme, G. Saratale, S. Govindwar: <i>Biodegradation of malachite green by Kocuria rosea MTCC 1532</i>	2006	230	12.78
S. Farhadi, M. Javanmard, G. Nadri: <i>Characterization of Cobalt Oxide Nanoparticles Prepared by the Thermal Decomposition of $[\text{Co}(\text{NH}_3)_5(\text{H}_2\text{O})](\text{NO}_3)_3$ Complex and Study of Their Photocatalytic Activity</i>	2016	96	12.00
I. Poljanšek, M. Krajnc: <i>Characterization of phenol-formaldehyde prepolymer resins by in line FT-IR spectroscopy</i>	2005	227	11.95
A. Telke, D. Kalyani, J. Jadhav, S. Govindwar: <i>Kinetics and mechanism of reactive red 141 degradation by a bacterial isolate Rhizobium radiobacter MTCC 8161</i>	2008	139	8.69
M. M. Aleksić, V. Kapetanović: <i>An Overview of the Optical and Electrochemical Methods for Detection of DNA - Drug Interactions</i>	2014	83	8.30
M. Horsfall, A. I. Spiff: <i>Equilibrium sorption study of Al^{3+}, Co^{2+} and Ag^+ in aqueous solutions by fluted pumpkin (<i>Telfairia occidentalis</i> HOOK f) waste biomass</i>	2005	150	7.89
T. I. Chaban, V. V. Ogurtsov, V. S. Matiyuchuk, I. G. Chaban, I. L. Demchuk, I. A. Nektgayev: <i>Synthesis, Anti-Inflammatory and Antioxidant Activities of Novel 3H-Thiazolo[4,5-b]pyridines</i>	2019	39	7.80
R. Gabrovšek, T. Vuk, V. Kaučič: <i>Evaluation of the hydration of Portland cement containing various carbonates by means of thermal analysis</i>	2006	130	7.22
A. Mobinikhaledi, M. A. B. Fard: <i>Tetrabutylammonium Bromide in Water as a Green Media for the Synthesis of Pyrano[2,3-d]pyrimidinone and Tetrahydrobenzo[b]pyran Derivatives</i>	2010	96	6.86

Mireli Dragomir, doc. dr. Krištofu Kranjcu, izr. prof. dr. Matjažu Kristlu, prof. dr. Maji Leitgeb, prof. dr. Heleni Prosen, izr. prof. dr. Jerneju Štaretu in viš. znan. sod. dr. Ireni Vovk ter tehničnemu uredniku Stanislavu Oražmu. Za podporo se zahvaljujem tudi administratorokama Evi Mihalinec in Marjani Gantar Albreht. Delovanje revije pa ne bi bilo mogoče brez močne zaslombe v Slovenskem kemijskem društvu ter zanesljive podpore nekdanjih predsednikov društva prof. dr. Venčeslava Kaučiča in

znan. svet. dr. Albina Pintarja ter sedanjega predsednika dr. Petra Venturinija.

Častitljivih 70 let izhajanja znanstvene revije *Acta Chimica Slovenica* je odlična priložnost za pogled na prehojeno pot in hkrati priložnost za nove pobude in korake v smeri nadaljnjega uveljavljanja revije v svetovni znanstveni skupnosti. Z entuziazmom in skupnimi močmi se bo revija še naprej uspešno razvijala in sledila izzivom v sodobnem založniškem svetu.

Spomini, vtisi in pogledi področnih urednic in urednikov ob 70-letnici izhajanja revije *Acta Chimica Slovenica*

**prof. dr. Marija
Bešter-Rogač**

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

**področna urednica
za fizikalno kemijo
v letih 2004–2017**

Kako v 2000 znakih s presledki zajeti štirinajst let, ki sem jih kot področna urednica za fizikalno kemijo pustila, podarila, žrtvovala ali karkoli že hočete uredniškemu delu pri ACSi?

Še vedno imam zelo lep spomin na prvo srečanje s prof. dr. Janezom Košmrljem in njegovo povabilo, da naj se pridružim uredniškemu odboru leta 2004, ker se do tedaj nisva poznala. Takrat je postal glavni in odgovorni urednik in je skupaj s temeljito prenovno oblike ACSi postavil tudi novo uredniško shemo z imenovanjem področnih urednikov. Bilo mi je v veliko čast, veselje in priznanje, da je nekdo moje delo opazil in prepoznal do te mere, da mi je zaupal tako odgovorno delo. Vsakoletna druženja uredniškega odbora so mi dajala tudi pogled v svet izven ozkih

okvirov katedre, širino in zavest, da znanje in sodelovanje ne pozna meja, družbenih in drugih razprtij ter vrtičkarstva. Ali bolje – tudi tu sem spoznala, da pošteno delo lahko vse to obide in – po principu Le Chateliera – ubere drugačno, nevajeno, a (naj)boljšo možno pot. Hvaležna sem za vso to mrežo niti, ki smo jo stkali v štirinajstih letih.

Seveda je imelo uredniško delo tudi svoje »temne« strani – pogosto so se članki nabirali in je bilo težko najti čas za njihov pregled. Najtežje od vsega pa je bilo iskanje recenzentov. Na vabila za recenzijo pogosto ni bilo odgovora, recenzenti so pogosto zamujali in pisali površne in nedosledne recenzije in celo poskušali recenzije izkoristiti sebi v prid tako, da so zahtevali citiranje lastnih del. Celo avtorji, ki so objavljali v ACSi, niso sprejemali recenzij člankov, sami pa so zase pričakovali hiter postopek.

Kvaliteta neke znanstvene revije je izjemno odvisna od zanesljivega in poštenega dela recenzentov – končno recenzenti povsod po svetu odločilno vplivajo tudi na izbor projektov in so torej neke vrste »gonilna sila« smeri razvoja znanosti. Želim si, da bi se tega zavedali vsi raziskovalci tudi takrat, ko dobijo vabilo za oceno znanstvenega članka – tudi od ACSi.

Foto: Andrej Križ

**izr. prof. dr.
Janez Cerkovnik**

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

**področni urednik
za organsko kemijo
od leta 2006**

**doc. dr. Krištof
Kranjc**

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

**področni urednik
za organsko kemijo
od leta 2007**

Leta 2006 sta me glavni urednik prof. dr. Aleksander Pavko in predsednik Slovenskega kemijskega društva prof. dr. Venčeslav Kaučič povabila, da prevzamem mesto področnega urednika za organsko kemijo. Zahvaljujoč zavzetosti in prizadevnemu delu prejšnjih urednikov, profesorjev Kolarja, Petriča in Košmrlja, je naraščajoč ugled naše revije pritegnil veliko avtorjev, zato je število prejetih rokopisov zelo naraslo. Posledično so pri reviji uvedli področne urednike, ki pokrivajo različna temeljna področja kemijskih znanosti, vključno z znanostjo o materialih, s kemijskim, biokemijskim in okoljskim inženiringom, splošno kemijo, uporabno kemijo in biomedicinskimi aplikacijami. Po številu prispelih in tudi objavljenih člankov je bilo najbolj priljubljeno področje organska kemija. Zato je kolega Krištof Kranjc kasneje prevzel del uredniškega dela za področje organske kemije in me s tem razbremenil. Kljub temu moramo pridobiti vsaj dve neodvisni recenziji za prispeli rokopis, pri čemer je vedno težje najti aktivne in kompetentne recenzente, ki tudi pravočasno opravijo svoje delo. Zaradi tega je recenzentski postopek močno odvisen od dobre volje in hitrosti recenzentov. Če izpostavim prijetne trenutke uredniškega dela, mi je bilo v veliko čast, ko sem leta 2017 urejal številko revije posvečene prof. Mihi Tišlerju in se z njim osebno srečal ob praznovanju njegove 90. obletnice in izjemne kariere v organski kemiji. S svojim znanstvenim delom je Laboratorij za organsko kemijo v Ljubljani postal mednarodno znan kot šola heterociklične kemije, kot človek in profesor pa se je vtisnil v trajen spomin številnim generacijam kemikov.

Acta Chimica Slovenica na nek način odraža entuziazem, ustvarjalnost in vitalnost slovenske znanstvene skupnosti. Zato reviji želim, da ohranja in razvija visoke uredniške standarde in mednarodni ugled.

Moje sodelovanje z revijo *Acta Chimica Slovenica* se je začelo že pred več kot petnajstimi leti na povabilo tedaj glavnega urednika prof. dr. Aleksandra Pavka. Vendar me ni povabil neposredno on (saj se v bistvu nisva niti poznala, pa še obe katedri sta bili prostorsko precej ločeni, ena na Hajdrihovi, druga pa na Aškerčevi cesti), ampak je prišlo povabilo posredno, preko Katedre za anorgansko kemijo, ki je bila le eno etažo nad Katedro za organsko kemijo, kjer sem imel delovni prostor (zelo majhen, seveda, saj je bila precejšnja prostorska stiska).

Ob tem prvem povabilu si seveda nisem čisto predstavljal, kako izgleda uredniško delo pri znanstveni reviji, čeprav sem seveda že imel nekaj izkušenj z objavljanjem znanstvenih rezultatov v različnih tujih revijah, z njihovimi zahtevami (tudi čisto tehničnimi) in različnimi pravili... ter seveda tudi nekaj izkušenj s tem, kako izgleda, če urednik rokopis zavrne in kaj kot avtor storim v takem primeru. Sem se pa seveda prvič srečal z obratno situacijo, kjer sem moral sam najprej izbrati primerne recenzente in pridobiti ustrezne ocene ter nato sprejeti končno odločitev. Vendar pa se nikoli nisem zanašal samo na mnenje recenzentov, ampak sem vedno (in danes tudi) vsak članek temeljito prebral, pregledal tudi vse eksperimentalne podatke, si zamislil, če bi znal ponoviti sintezne postopke, preveril literaturne navedbe itd. poleg tega pa sem običajno dal članke v branje tudi kolegicam in kolegom v laboratoriju 424 (na Aškerčevi), ki so pogosto našli še kakšno dodatno pomanjkljivost v rokopisu. Na ta način sem dobil dovolj trdno osnovo, da sem prispevek lahko zavrnil ali pa avtorje prosil za dopolnitev.

Malo sem pobrskal po mojem prvem arhivu člankov, ki ga imam še vedno shranjenega, saj je tedaj vse uredniško delo potekalo izključno preko neposrednih e-mailov s pripnkanji... ugotovil sem, da sem v prvem letu mojega urednikovanja (torej 2007) dobil 29 člankov v pregled in jih od tega 15 sprejel v objavo (seveda po ustreznih popravkih oz. dopolnitvah; nikoli se ni zgodilo, da bi bila prvotna verzija že tudi dokončna in primerna za objavo). Leta 2008 sem dobil že 44 člankov (in jih 19 sprejel), leta 2009 pa 58 člankov (in jih sprejel le 12). Od tedaj naprej pa moj arhiv ni več popoln, saj smo pri ACSi začeli uporabljati

OJS sistem, ki je delo seveda močno olajšal, vendar pa zato osebni arhiv člankov ni bil več potreben. Poleg tega je taka, sodobnejša interakcija z avtorji povečala ugled in profesionalnost revije. Ob tem moram še dodati, da sva (kot še vedno) področje organske kemije pokrivala dva področna urednika - prof. dr. Janez Cerkovnik je imel očitno pred mojim prihodom še več dela...

Če se ozrem še malo bolj v preteklost, lahko rečem, da je bilo moje prvo srečanje z ACSi oz. s SKD še nekaj let starejše... žal se ne spomnim, kdo mi je le malo po letu 2000 prinesel natisnjeno prijavnico za včlanitev v SKD (morda je bil to moj mentor prof. dr. Marijan Kočevar), se pa spomnim, da z včlanitvijo nisem nič odlašal, saj sem izvedel, da bom "v zameno" dobival natisnjene izvode revije *Acta Chimica Slovenica*... čeprav je bila tedaj oblikovalsko nekoliko manj privlačna, sem se vsakega sivo-zelenega izvoda velikosti A5 posebej razveselil in ga z navdušenjem pregledal... enako kot tudi kasneje, ko je bila revija formata A4 s privlačno in barvito naslovnico ter še bolj obsežno in kvalitetno vsebino... in enako še danes, čeprav izvodi niso več v klasični obliki na tistem težkem, gladkem, bleščečem papirju s posebnim vonjem po barvi in lepilu, ki se je razširil po prostoru, ko sem pretrgal tanko, prozorno zaščitno folijo, v katero so bili zvezki zaprti med poštno dostavo. Ti lepi časi so sicer minili, vendar zakaj ne bi bila tudi prihodnost lepa, zanimiva, prijetna in polna novih odkritij? Še mnogo dobrih in uspešnih let za ACSi in SKD!

Foto: Bor Kolar Bačnik

**prof. dr.
Barbara Malič,
znan. svet.**

*Institut »Jožef Stefan«
in Mednarodna
podiplomska šola Jožefa
Stefana*

**področna urednica
za znanosti o materialih
v obdobju 2006–2013**

Revijo *Acta Chimica Slovenica* sem spoznala v študentskih letih, ko se je imenovala še Vestnik slovenskega kemijskega društva in imela platnice olivno zelene barve. Ko me je vrsto let kasneje takratni glavni urednik profesor Aleksander Pavko povabil, naj se pridružim ekipi urednic in urednikov, je revija že spremenila ime in podobo. Še danes, ko se je branje člankov večinoma preselilo v virtualni svet in revij v papirni obliki ne listamo več, se mi ob misli na revijo *Acta Chimica Slovenica* prikaže opečno rdeča podlaga naslovnice z

imenom revije v svetlih odtenkih in slika, ki je povezana z vsebino.

Delo področne urednice za (keramične) materiale je bila zame prva tovrstna izkušnja in če pomislim, česa se najbolj spomnim iz nekajletnega obdobja pri reviji *Acta Chimica Slovenica*, mi pride na misel iskanje primernih recenzentov. Potekalo je po elektronski pošti in tudi brez spletnega orodja, ki bi ponudilo vrsto potencialnih recenzentov. Tako sem večinoma pisala bližnjim in daljnim znancem in znankam, kajti avtorji, ki sem jih poznala le po člankih, mi pogosto niti odgovorili niso. Spomnim se, da sem nekemu kolegu pisala, če bi prevzel recenzijo rokopisa, poslanega v ACSi, in je sprejel, po prejemu rokopisa pa takoj komentiral, da je prehitro sklepal, da gre za recenzijo rokopisa, poslanega v revijo v okviru ACS (American Chemical Society). Prijazno je vendarle opravil recenzijo, od takrat dalje pa sem se, v izogib nesporazumom, uporabi kratice v dopisih možnim recenzentkam in recenzentom izogibala. Seveda sem kot urednica delala napake in jih, če sem jih opazila, skušala popraviti. Vedno mi zanesljivo ni uspelo. Ampak tako je, na napakah se učimo.

Upam, da sem zaradi uredniških izkušenj postala boljša recenzentka. Uredniško delo me je naučilo, da se spodobi, če sprejemem rokopis v recenzijo, slednjo tudi napisati in to po možnosti v predvidenem roku, saj nekdo računa, da bom svojo obljubo izpolnila. Naučila sem se, da je slab rokopis bolje z ustrezno utemeljitvijo zavrniti, kot preložiti odgovornost za zavrnitev na urednico ali urednika.

**zasl. prof. dr.
Boris Pihlar**

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

**področni urednik
za analizno kemijo
leta 2010**

Moj prvi stik s slovensko kemijsko periodiko je bil članek o konstrukciji in lastnostih potenciostata,¹ ki se uporablja v elektrokemijski sintezi in v analitiki za določanje kovin z elektrolizo s kontroliranim potencialom. Tematika je bila predmet mojega raziskovalnega dela pod mentorstvom prof. Koste na Univerzi v Ljubljani. Uredni-

¹ B. Pihlar, L. Kosta: A versatile and inexpensive solid-state potentiostat for controlled potential electrolysis. *Vestnik Slovenskega kemijskega društva* 1977, 24, 31–39.

štvo *Vestnika slovenskega kemijskega društva* (VSKD) pa je z njegovo objavo pokazalo, da je dovetno za novitete tudi na področjih, sorodnih kemiji. Poleg tega je v takratni državi primanjkovalo domače instrumentacije, ki je bila pogoj za razvoj sodobnih instrumentalnih analitičnih tehnik. Prispevek je vzpodbudil sodelovanje med kemiki in elektrotehniki in je kasneje vodil v uspešno sodelovanje med panogami, ki je rezultiralo v konstrukciji številnih elektronskih instrumentov (pH metri, konduktometri, polarografi, spektrofotometri, cianidni analizator...), značilnih za visoko tehnično razvita okolja. Ker se je kemija ob koncu prejšnjega stoletja hitro razvijala in napredovala na številnih specifičnih področjih, me je uredništvo povabilo v uredniški odbor (področni urednik leta 2010, član uredniškega sveta od leta 1998), kjer sem se srečal s svetovno znanimi raziskovalci, in ob številnih recenzijah domačih in tujih znanstvenikov izpopolnjeval svoje znanje predvsem na področju analize kemije s poudarkom na elektrokemiji, ki je bila moja specialnost.

Ker so v uredniškem odboru že od ustanovitve vodstvo in člani stremeli predvsem h kvaliteti objavljenih del in k znanstvenemu ugledu revije, je v uredniškem odboru dozorela misel o spremembi imena revije, ki po osamosvojitvi Slovenije ni več odražal prave identitete. S tem je uredništvo naredilo velik korak k prepoznavanju revije na mednarodnem nivoju. *Acta Chimica Slovenica* (ACSi) je postala vodilna v slovenskem znanstvenem prostoru, z rednim izhajanjem, s širokim izborom tematik, s korektnimi in hitrimi recenzijami prispelih znanstvenih prispevkov domačih in tujih avtorjev pa je pridobila ugled tudi v mednarodnem okolju. K ugledu revije je po mojem mnenju močno prispevala odločitev uredništva o digitalizaciji prispevkov in digitalni obravnavi dosežkov avtorjev, prostem dostopu do člankov ter vztrajanje na zagotavljanju visoke kvalitete objavljenih raziskovalnih dosežkov.

V svoji znanstveni karieri sem objavil vrsto znanstvenih člankov, večino iz področja kemijske analize, mnogi med njimi so bili objavljeni tudi v naši reviji *Acta Chimica Slovenica*. Večino teh del obsega okoljske raziskave, raziskave materialov ter razvoj novih analitičnih metod. Tako smo v preteklosti natančno analizirali in identificirali tudi številne okoljske onesnaževalce v Sloveniji in okoljske parametre, saj imamo v našem okolju številne potencialne industrijske onesnaževalce, ki imajo lahko ob neprevidni proizvodnji in uporabi zelo negativne okoljske vplive (npr. rudnik živega srebra v Idriji, Cinkarna Celje, rudnik svinca v Mežici ipd.).

Med svoje zadnje novejšie raziskave, objavljene v naši ACSi, spada tudi članek, ki obsega potenciometrično določanje fitatov v prisotnosti kovinskih ionov kot kompleksantov.² Ta raziskava je med drugim pokazala, da je kla-

sična potenciometrija primerna tudi za precizijske analize. Članek je, tako kot številni drugi, odmeven v mednarodni literaturi, kar nakazuje, da se kvaliteta člankov, objavljenih v ACSi, ohranja.

Sam lahko z veseljem poudarim, da sem kariero pričel in končal tudi z objavami v reviji *Acta Chimica Slovenica*, ki v tem letu praznuje 70-letni jubilej uspešnega delovanja.

Ob jubileju vsem članom uredništva čestitam ter želim vsem avtorjem publikacij v ACSi, še mnoga leta uspešnega raziskovanja in novih odkritij.

**prof. dr.
Helena Prosen**

*Fakulteta za kemijo in
kemijsko tehnologijo
Univerze v Ljubljani*

**področna urednica
za analizo kemijo
od leta 2012**

Zbrati skupaj spomine na leta urednikovanja pri reviji *Acta Chimica Slovenica* sicer ni težko, jih je pa težko posredovati občinstvu kot neko zaokroženo besedilo. Vendar bom poskusila.

Pri *Acti* sem področna urednica že nekaj časa, prav letos mineva enajst let. Leta 2012 me je poklical takratni glavni urednik prof. dr. Aleksander Pavko, ki je iskal nove področne urednike za analizo kemijo. Bil je zelo prepričljiv; mogoče pa je na tistem uvodnem sestanku tudi zamolčal kako manj prijetno podrobnost. Vsekakor ni skrival, da biti urednik pri *Acti* pomeni dobiti dodatno delo in redno obveznost, ki je niti med dopustom ne smeš (preveč) zanemariti...

Poleg prepričljivosti prof. dr. Pavka je k moji odločitvi, da postanem področna urednica, gotovo prispeval tudi nek občutek dolžnosti, da moram podpreti slovensko srenjo kemikov, biokemikov, kemijskih inženirjev in tehnologov ter ostalih sorodnih poklicev.

Takrat, ko sem delo prevzela, in še nekaj let zatem je vsa komunikacija za *Acto* tako z recenzenti kot avtorji potekala samo preko elektronske pošte in priponk. Tu se je pogosto zataknilo, saj so taki e-dopisi zaradi priponk včasih končali v predalu za neželeno pošto. Zato je bilo vedno treba preverjati, ali je recenzent sploh dobil gradivo.

Ko je bil uveden OJS sistem za urednikovanje, so zgornje komunikacijske težave izginile. Postal je zanesljiv partner za drugo polovico moje uredniške službe; le-

2 G. Marolt, B. Pihlar: Potentiometric determination of phytic acid and investigations of phytate interactions with some metal ions. *Acta Chimica Slovenica* 2015, 62, 319–327.

tos spomladi pa ga je zamenjala nova različica, ki je sicer mlajša in lepša, se pa z njo še ne razumeva preveč dobro. Pošteno povedano, kakih prednosti razen lepote zaenkrat ne vidim. Je bila pa zato pomembna pridobitev že nekaj let nazaj dostop do antiplagiatorskega sistema. Ta je omogočil odkrivanje avtorjev, ki pošljejo v *Acto* svoj že objavljen članek z nekaj spremenjenimi podatki, kako novo sliko... Žal sem na tako neetično prakso že večkrat naletela.

Z dobrim delom glavnega urednika prof. dr. Aleksandra Pavka, kasneje pa glavne urednice prof. dr. Ksenije Kogej, ter seveda trdom vseh nas področnih urednikov ima *Acta* večji faktor vpliva, ki je že nekaj let stabilno krepko nad 1,0 in se občasno približa 2,0. Poleg očitnih prednosti ima to dejstvo tudi nekaj slabosti, zlasti to, da je naša revija postala zanimiva za vse mogoče tuje avtorje, ki bi radi v slabi angleščini objavili nekaj ne posebej kvalitetnega v neplačljivi reviji z znatnim faktorjem vpliva. Tako je glavni izziv nas področnih urednikov, da preverjamo podobnost avtorjevih drugih člankov, pa celo podobnost z deli drugih avtorjev – celo na take prakse »prepisovanja« sem že naletela. Avtorji včasih želijo objaviti kako delo, ki bi bilo po naših standardih komaj diplomska naloga, pri čemer jim uvrstitev pod »tehnični članek« nič ne diši in so se tudi pripravljali prerekati o tem. Daleč največji izziv, s katerim se čedalje bolj soočajo tudi višje kotirajoče revije, pa je najti kakovostne recenzente.

Kljub vsem tem izzivom pa uredniško delo za *Acto* ostaja izpolnjujoče poslanstvo, ki ga rada opravljam. Naša revija je ena redkih slovenskih »stanovskih« strokovnih revij s faktorjem vpliva in mednarodnim avtorstvom. To, da lahko prispevam k njeni kvaliteti, je največje zadovoljstvo urednikovanja, ki ga pri tujih revijah ni mogoče dobiti. Prepričana sem, da bomo z novim urednikom prof. dr. Francem Perdihom postali samo še boljši, zato se spleča ostati.

**prof. dr.
Damjana
Rozman**

*Medicinska fakulteta
Univerze v Ljubljani*

**področna urednica
za biokemijo v obdobju
od 2008–2019**

Biokemija je ena od mlajših vej interdisciplinarne kemije. Združuje izsledke večih področij, kjer vsako področje prispeva edinstveni vpogled v skrivnosti življenja na molekularni ravni. Čeprav lahko začetke biokemije

zaslutimo že v 17. stoletju, predvsem pri iskanjih vpliva železa na zdravje in razumevanju anatomije človeškega telesa, pa so že stare civilizacije, kot so Egipčani in Grki, proučevali učinek različnih naravnih substanc na človeško telo in na zdravje. Začetki molekulske biokemije, kot jo poznamo danes, se prepletajo z organsko kemijo. Zanimivo je, da je bil koncept »vitalizma« živih bitij (18.–19. stoletje) sprva izpodbijan prav z izsledki organske kemije, saj je bilo mnoge telesu lastne snovi možno sintetizirati tudi v laboratoriju. Šele odkritje encimov kot naravnih katalizatorjev in dognanja Louis Pasteurja, ki je prepoznal, da glive kvasovke lahko katalizirajo reakcije, je zakoličilo biokemijo kot samostojno vedo oziroma kot novo vejo interdisciplinarne kemije.

Študentje kemije, ki nas je bolj zanimal biološki del kemije, smo se zbirali na katedri za organsko kemijo, kjer nas je akad. prof. dr. Branko Stanovnik, dolgoletni član uredniškega odbora ACSi, nekoč vprašal: »Ali vi sploh veste, kaj pomeni *biokemik*«? Še preden je vsak od nas pričel navajati svojo razlago, je profesor naznanil: »*Biokemik pomeni (nekad) bio kemik*«! Ker je bilo to še v času nekdanje Jugoslavije, smo srbohrvaščino seveda vsi razumeli. Če pogledam nazaj, je imel prof. Stanovnik prav. Tako kot smo tedanji biokemiki izhajali iz kemikov, je tudi pobuda za biokemijsko vejo ACSi nastala na podoben način. Ko sem kot »*bio kemik*« leta 2007 organizirala velik mednarodni kongres s področja biokemije o naddružini proteinov, ki jim rečemo citokromi P450 (oznaka naddružine je CYP), sem se spomnila, da bi vrhunske mednarodne strokovnjake s tega področja lahko zaprosili, da pripravijo članke. Smiselno se mi je zdelo, da bi podprli eno od slovenskih znanstvenih revij, ki bi jih biokemijska tematika zanimala. Obrnila sem se na tedanjega urednika prof. Aleksandra Pavka z vprašanjem, če bi bil zainteresiran, da v ACSi objavimo posebno številko o citokromih P450. To so proteini, ki so prisotni v vseh bioloških kraljestvih, od bakterij, gliv, rastlin in živali, vključno s človekom. Pri ljudeh sodelujejo pri presnovi predvsem lipidotopnih endobiotikov (snovi, ki jih proizvede telo) in jih z dodajanjem hidroksilnih ali drugih skupin naredijo bolj topne in tako primernejše za nadaljnjo presnovo. Ključni pa so tudi za presnovo lipidotopnih ksenobiotikov, telesu tujih snovi, kot so na primer zdravila in druge kemijske spojine, ki jih zanesemo v telo. Tako sem kot gostujoča urednica sodelovala pri pripravi posebne številke ACSi, ki je bila posvečena 15. mednarodni konferenci o citokromih P450 in je potekala junija 2007 na Bledu. Tematska številka *Acta Chim. Slov.* 2008, 55, je vsebovala 14 recenziranih biokemijskih člankov, znanstvenih in revijskih, s področja CYP, članki so bili kasneje tudi dobro citirani. Ker je bila izkušnja s sodelovanjem dobra in me je uredniško delo veselilo, sem predlagala, da bi poizkusili biokemijske tematike redno vključevati v ACSi. Imenovana sem bila za področno urednico ACSi za biokemijo. Od leta 2008 dalje smo v vsaki številki ACSi objavljali tudi biokemijske članke, tako s področja proteinske biokemije, encimatike, začetkov sin-

tezne biologije, kasneje pa je bilo vse več tudi prispevkov s področja molekularne biologije in genomike, ki se z biokemijo tesno prepletata. Tako letos poleg 70-letnice ACSi letos obeležujemo tudi 15-letnico biokemijskih prispevkov v tej reviji.

Ena izmed zadreg, ki sem jo kot področna urednica opazila, je bila, da ACSi ni bila vključena v zbirko PubMed, ki predstavlja osnovno bibliografsko zbirko za iskanje in pridobivanje biomedicinske in biokemijske literature. Baza podatkov PubMed danes vsebuje več kot 35 milijonov citatov in povzetkov biomedicinske literature in je dostopna na spletu od leta 1996 dalje, vzdržuje pa jo Nacionalni center za biotehnoške informacije (NCBI) pri Nacionalni medicinski knjižnici ZDA (NLM) na Nacionalnem inštitutu za zdravje (NIH). Prvič smo poizkušali z vključitvijo ACSi v PubMed že leta 2009, a žal revija še ni izpolnjevala vseh pogojev – eden od pogojev je bil prav povečanje števila objav s področij interdisciplinarne kemije, kamor spada tudi biokemija. Z vključitvijo ACSi v PubMed smo uspeli marca 2013. To je bil pomemben korak, saj je ACSi tako postala privlačnejša tudi za mednarodne avtorje člankov s področja biokemije, številni od teh člankov pa so pomembno prispevali tudi k boljši citiranosti revije in k povečanemu in stabilnemu faktorju vpliva.

Vesela sem, da je tudi po koncu mojega uredništvaja biokemija ostala sestavni del revije ACSi. Pri uredniškem delu mi je bilo v veliko veselje sodelovati z vsemi glavnimi uredniki (profesorji Aleksander Pavko, Ksenija Kogej, Franc Perdih), kot tudi z dolgoletnim bivšim predsednikom Slovenskega kemijskega društva prof. Venčeslavom Kavčičem. Brez njih ACSi ne bi bila to, kar je.

raznoliko, mi je bilo v začetku težko prepoznati kakovost prispevka. Delo področne urednice je hkrati lepo in težko. V tem obdobju sem imela priložnost spoznavanja novih raziskovalnih področij ter možnost dopisnega spoznavanja pestre množice avtorjev. Osebnostno sem se zavedala, da lahko tudi sama z uredniškim delom doprinesem svoj delček k napredku znanosti še zlasti pri reviji, kjer so vsi članki prosto dostopni.

Delo področne urednice pa je bilo tudi težko, saj je zahtevalo veliko časa, truda in veliko mero odgovornosti. Kot področna urednica sem morala skrbeti za hitro in učinkovito obravnavo prispevkov ter za izbiro primernih recenzentov, ki bodo ocenili njihovo kakovost in ustreznost. Nenazadnje sem morala sprejeti tudi odločitev, ali je prispel prispevek primeren za končno objavo. Mukotrpen in v nekaterih primerih tudi dolgotrajen postopek mi je predstavljal predvsem iskanje kompetentnih recenzentov, ki bi bili pripravljeni oceniti oddani prispevek.

V mozaiku prijetnih spominov na to obdobje mi bodo prav gotovo ostali uredniški sestanki in srečanja. Slednji so potekali v sproščenem vzdušju, za kar sta v prvi vrsti zaslužna glavni urednik in urednica tega obdobja. Iskrena hvala prof. dr. Aleksandru Pavku in prof. dr. Kseniji Kogej za vso spodbudo in uspešno uredništvaje revije *Acta Chimica Slovenica*, na katero smo kemiki v slovenskem prostoru lahko upravičeno ponosni.

Foto: Marjan Verč

**viš. znan. sod.
dr. Melita
Tramšek**

Institut »Jožef Stefan«

**področna urednica
za znanosti o materialih
v obdobju 2013–2019**

Z uredniškim delom pri reviji *Acta Chimica Slovenica* sem se kot gostujoča urednica prvič srečala ob pripravi številke, ki je bila posvečena prof. dr. Borisu Žemvi in je izšla leta 2013. Urejati članke z ožjega raziskovalnega področja kemije fluora je bilo prijetno in razmeroma enostavno. V tem letu sem prevzela tudi delo urednice na področju materialov (*angl.* Material science) in ga opravljala do konca leta 2019. Ker je področje materialov izjemno

Srebrna in bronasta medalja ter dve častni priznanji na kemijski olimpijadi 2023

Andrej Godec, UL, FKKT

Slovenska ekipa se je vrnila iz Züricha, kjer je od 16. 7. do 24. 7. 2023 potekala 55. mednarodna kemijska olimpijada.

Tega tekmovanja se je udeležilo 348 dijakin in dijakov iz 89 držav, potekalo pa je na Univerzi ETH v Švici (<https://www.icho2023.ch/>). Dijaki imajo dva tekmovalna dneva: najprej je na vrsti eksperimentalni del v laboratorijih ETH, in potem še teoretični. Vsak od obeh traja 5 ur, naloge pa so zelo težke in dostopne na spletni strani.

Našo državo so zastopali štirje dijaki: Matej Nastran in Nejc Mohorič iz gimnazije Škofja Loka, ter Gabriel Žnidaršič in Jakob Starec Oman iz gimnazije Vič. Matej je osvojil srebrno medaljo, Jakob bronasto, Nejc in Gabriel pa sta dobila častni priznanji. ČESTITKE celi ekipi!

Mentorja ekipe sva bila dr. Berta Košmrlj in dr. Andrej Godec, oba FKKT.

Strokovne priprave na olimpijado izvajamo na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani, organizacija pa poteka v sodelovanju z Zvezo za tehniško kulturo Slovenije Zotks.

Letos je priprave izvajala naslednja ekipa FKKT: dr. Marta Počkaj, dr. Berta Košmrlj, dr. Darko Dolenc, mag.

Jernej Imperl ter dr. Andrej Godec. Pri prevajanju je pomagal še dr. Miha Lukšič.

Vsem navedenim, kot tudi Zotks, se najlepše zahvaljujemo za sodelovanje.

Letošnja olimpijada je po treh dogodkih na daljavo končno potekala v živo. Vse skupaj se je začelo 16. julija, ko smo pripotovali v Švico. Organizator nas loči; dijaki so nastanjeni posebej, že kar na začetku pa jim poberejo tudi vse naprave za komuniciranje, to je telefone, tablice, laptope in podobno.

Gostiteljica letošnje olimpijade je bila ETH s sedežem v Zürichu. Na tej Univerzi je študiralo in delovalo kar nekaj Nobelovcev, naprimer Albert Einstein, Peter Debye in Vladimir Prelog, zato smo nekako pričakovali, da bo ta olimpijada nekaj posebnega. Tako je tudi bilo.

Otvoritvena slovesnost je bila v ponedeljek dopoldne. Povezovala jo je odlična prof. Helma Wennemers, ki je poleg znanstvenih pokazala tudi veliko sposobnost vodenja prireditelj. Na otvoritvi organizator predstavi državo in ustanovo, kjer se bo vse skupaj dogajalo, ter zatem še vse ekipe držav. Takoj zatem smo mentorji odšli na pregled laboratorijev na ETH Hönggerberg, kjer je fakulteta za kemijo in še nekatere druge.

Z leve smo Berta, Matej, Nejc, Gabriel, Jakob in Andrej.

Laboratoriji na ETH.

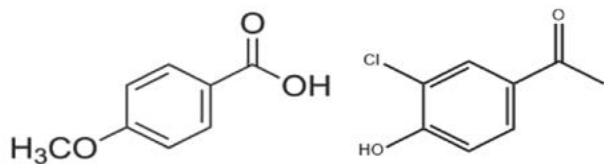
Pregledati moramo namreč laboratorijske pulte naših dijakov, preveriti, če je za vsakega dovolj opreme, in če imajo pripravljene vse raztopine. Ta del nam vzame kar nekaj časa, saj je predvsem veliko razne steklovine.

ETH je sicer javna univerza, ki je trenutno rangirana kot osma najboljša na svetu; glavna zgradba je locirana na robu starega dela Züricha.

Ko preverimo opremo, podrobneje pregledamo še eksperimentalne naloge, in jih po potrebi tudi prediskutiramo z avtorji. Naslednji dan sledi prevajanje: tukaj se zahteva precizno delo, saj je od dobrega in natančnega prevođa odvisen rezultat. V nadaljevanju bom na kratko predstavil naloge; celoten tekst najdete na spletnih straneh olimpijade.

Letošnje eksperimentalne naloge so bile tri: najprej so morali dijaki narediti analizo vzorca na ione. Z mešanjem dobljenih raztopin ter opazovanjem barv in oborin so morali dokazati, katere ione imajo v vzorcu, ter napisati ionske reakcije, ki potekajo. Za ta del so imeli na voljo 1 uro časa.

Druga eksperimentalna naloga je bila sinteza: iz p-metoksiacetofenona so morali najprej sintetizirati p-metoksibenzojsko kislino (levo na sliki), in potem še 1-(3-kloro-4-metoksifeli)etan-1-on (desno na sliki). Uporabili so natrijev hipoklorit, variirali pa so pogoje, pri katerih je bila izvedena reakcija.

Pri tej sintezi so morali med drugim sestaviti napravo za nučiranje, ter destilacijsko napravo. Izvesti so morali tudi tankoplastno kromatografijo, in na koncu odgovoriti še na kopico vprašanj, povezanih z nalogo.

Tretja eksperimentalna naloga je bila analitska: dobili so vzorec zmesi FeCl_3 and CaCl_2 , ki je bila raztopljena v vodni raztopini HCl. Takšna zmes sicer ponazarja realni vzorec železove rude. Nato pa so morali s kompleksometričnimi titracijami določiti koncentracijo železa ter ostalih sestavin v vzorcu.

Za te tri naloge imajo 5 ura časa; računati je treba, da so laboratoriji vedno vroči, da je gneča, ter da je v vsem tem hrupu težko ostati zbran. Vendar pa so naši dijaki naloge vseeno uspešno opravili; njihov povprečni dosežek je okrog 75 % na praktičnem delu tekmovanja, vsak pa seveda tekmuje zase.

Na dan, ko dijaki tekmujejo v laboratoriju, imamo mentorji dopoldne prosto; obiskali smo raziskovalna inštituta Empa in Eawag, kjer se ukvarjajo z materiali in tehnologijami prihodnosti. Glavni poudarki raziskav so konstrukcijski in varnostni inženiring, površinska tehnologija, kovinski in kompozitni materiali, kemijske analize, analiza izpušnih plinov in zunanjega zraka, stanovanjska tehnologija, gradbena fizika, akustika in nadzor hrupa. Videli smo lahko nekatere laboratorije, panelno predstavitev raziskav, ter sodelovali v diskusiji o vlogi izobraževanja v svetu, ki nas čaka.

Prevajanje nalog.

Laboratoriji Empa

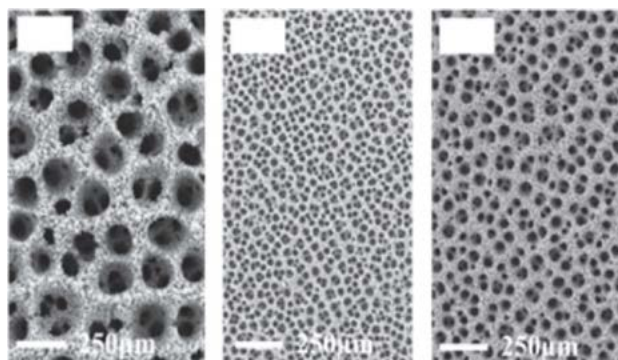
Že popoldne ta dan pa smo mentorji dobili teoretične naloge, ki jih bodo dijaki reševali drugi tekmovalni dan. Letos so te obsegale 10 nalog; 3 so bile iz organske kemije, in 7 iz pretežno fizikalne kemije ter nekaj anorganske. Ponovno najprej sledi diskusija z avtorji, zvečer pa na sestanku vseh držav besedila usklajujemo in na koncu potrdimo.

Naslednji dan sledi prevajanje teoretičnih nalog; to je še bolj zahtevno, saj je besedila precej več, zato sva s sodelavko mentorico imela nekaj pomoči tudi od doma. To je bila letos novost, ki so jo vse države izkoristile.

Naloge so bile res raznovrstne, in po mnenju vseh jih je bilo preveč. Vse so tudi dostopne na spletnih straneh organizatorja.

Prva naloga je bila na temo diagnostike v medicini z radioaktivnimi izotopi, v tem primeru ^{99}Tc . Dijaki so morali ugotoviti izhodni nuklid za nastanek tega izotopa, zatem pa še oksidacijska stanja izotopa v različnih spojinah, ki se uporabljajo pri slikanju srca, možgan in kosti. Izračunati so morali med drugim še aktivnost tega izotopa, ter koliko časa mora pacient po vbrizganju počakati, da se aktivnost zmanjša pod 1%.

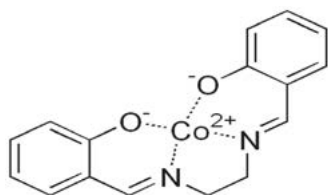
Druga naloga je bila katalizirana elektrokemična redukcija CO_2 , ki jo je možno izvesti z obnovljivimi viri. Dijaki so morali napisati enačbe za redukcijska procesa pretvorbe ogljikovega dioksida v etanol, in v n-propanol. Sestaviti so morali tudi galvanski člen, kjer bi takšna reakcija eventuelno lahko potekala. Nato so se posvetili katalizatorjem: sistemi CuAg so odlični katalizatorji za elektro-sintezo alkoholov iz CO_2 .

Cu »pene«, dobljene z galvanostatsko elektrodepozicijo Cu pri gostoti toka $j = 3 \text{ A cm}^{-2}$. Nanašanje je bilo v vsakem od primerov prekinjeno po različno dolgem času trajanja: 5 s, 20 s, in 80 s.

Okarakterizirali so nanašanje tankih plasti takšnega katalizatorja na nosilec, izračunali izkoristek tega procesa, ter na koncu še gostoto toka, ki je potrebna za nastanek etanola in n-propanola iz CO_2 v prisotnosti takšnega katalizatorja.

Tretja naloga je bila na temo umetne fotosinteze. Raziskave na tem področju so usmerjene v shranjevanje Sončeve energije v kemijskih vezeh. Najprej so morali s pomočjo termodinamskih podatkov izračunati spremembo standardne entalpije in entropije pri reakciji razklopa vode, in nato raziskati še vlogo potencialnih katalizatorjev,

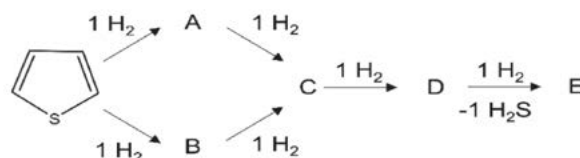
Salkomin

naprimer kompleksov tipa kobalt-salen (salkomin), in reakcije nastanka H_2 iz protonov in elektronov.

Tvorba H_2 poteka izključno na kobaltovem centru. Reakcijo lahko opišemo s 4-stopenjskim katalitičnim ciklom, ki se začne tako, da Co^{2+} porabi 2 H^+ in 2 elektrona. Dijaki so morali najprej predlagati dva možna drugačna cikla, in nato z uporabo redoks potencialov kobaltovih kompleksov oceniti, kateri je najbolj primeren za oksidacijo ali redukcijo vode pri različnih pH.

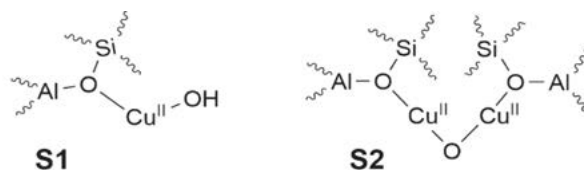
Četrta naloga je bila povezana s fluorom. Fluor tvori spojine - ki so stabilne ali pa se jih da vsaj izolirati - s praktično vsemi elementi, vključno z žlahtnima plinoma Kr in Xe. Molekule, ki vsebujejo fluor, imajo pogosto neobičajne strukture. Tako fluor dostikrat sodeluje pri tvorbi spojin z elementi skupin 14-18, ki so opredeljeni kot hipervalentni. V tej nalogi so morali dijaki pokazati prostorsko predstavo in določiti osnovne celice ter kote med atomi v različnih kompleksih fluora.

Proizvodnja goriv brez žvepla je splošni trend k zmanjševanju emisij žveplavih spojin, strupenih za okolje. Za odstranjevanje žvepla se v rafinerijah uporablja postopek razžvepljevanja s pomočjo vodika. Peta naloga je bila na to temo; dijaki so morali najprej narisati strukture produktov od A do E, ki nastanejo pri razžvepljevanju tiofena na sliki spodaj; dobili so še informacijo, da sta A in B ciklična regioizomera, C pa je ciklična spojina.

Razžveplanje je katalitski proces, ki se običajno izvaja s katalizatorjem MoS_2 na nosilcu iz SiO_2 ($\text{MoS}_2/\text{SiO}_2$). Za preučevanje površine katalizatorja se lahko uporabijo metode izmenjave izotopov, naprimer H_2^{34}S v zmesi z Ar. Dijaki so morali ob poznavanju pretokov in drugih pogojev izračunati, koliko žveplavih atomov se izmenja na površini katalizatorja, in kolikšen je njihov difuzijski koeficient.

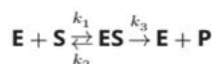
Šesta naloga je bila na temo direktne pretvorbe metana v metanol. Metan je široko dostopen naravni plin in zato atraktivna surovina za procese v kemijski industriji, kot je na primer proizvodnja metanola. Kontrola tega procesa predstavlja velik izziv, saj se metanol dosti lažje oksidira od metana. Prekomerni oksidaciji se lahko izognemo z uporabo zeolitnih katalizatorjev z vgrajenimi bakrovimi atomi v strukturi (naprimer S1 in S2 na sliki spodaj), ki zagotavljajo zgolj posamezen kisikov atom, potreben za

oksidacijo do metanola, nakar katalizator regeneriramo s kisikom v odsotnosti metana.

Dijaki so morali določiti število mest S1 in S2, potrebnih za oksidacijo metana. Izračunati so morali še odstotek bakra, ki je zreagiral, ter iz grafičnih podatkov red reakcije oksidacije CH_4 . Izračunati so morali še, ali metan reagira hitreje v primeru S1 ali S2. Metanol lahko nadalje pretvorimo v koristne olefine z drugimi zeolitnimi katalizatorji. S pomočjo podatkov za elementno analizo in ^1H NMR spektrov so morali na koncu določiti še strukture vmesnih produktov pri takšni reakciji.

Sedma naloga je bila encimska kinetika. Po mnenju dijakov je bila to najtežja naloga na olimpijadi, in tudi uspeh je bil pičel. Michaelis–Mentenin (MM) mehanizem je bil vpeljan leta 1913; z njim so opisali kinetiko encimskih reakcij. Po tem mehanizmu encim **E** katalizira pretvorbo substrata **S** v produkt **P**.

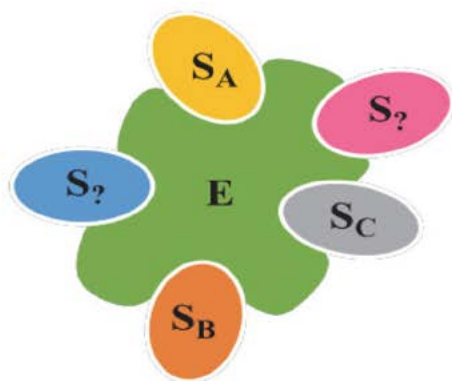

Začetna hitrost encimske reakcije, ki poteka po MM mehanizmu, je običajno podana z:

$$v_0 = \frac{v_{\max}[\text{S}]_0}{[\text{S}]_0 + K_M}$$

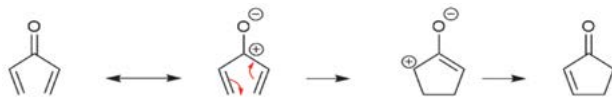
kjer je začetna koncentracija **E** veliko manjša od začetne koncentracije **S** ($[\text{E}]_0 \ll [\text{S}]_0$). Michaelisova konstanta je definirana kot $K_M = (k_2 + k_3)/k_1$. Dijaki so morali najprej iz alternativnih oblik zapisa teh enačb izbrati pravilne, ter izbrati in narisati takšen graf, da bo odvisnost linearna.

Številni encimi katalizirajo transformacije več substratov namesto enega samega substrata. Če pa je koncentracija enega od substratov veliko višja od koncentracije drugega substrata ali če ostane konstantna, tudi velja mehanizem MM. Dijaki so morali izpeljati hitrostne zakone za dva neodvisna encimska sistema, ki sledita kinetiki MM. Enega predstavljamo za primer tukaj, slika spodaj: encim **E** ima pet aktivnih mest, od katerih je vsako specifično za enega od substratov S_A , S_B , ali S_C , ki se selektivno pretvorijo v ustrezne produkte P_A , P_B , ali P_C . Za vsak substrat obstaja vsaj eno aktivno mesto. Vsako aktivno mesto je neodvisno od ostalih.

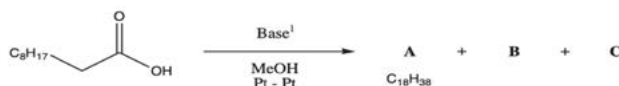
Dijaki so morali s pomočjo nekaj podatkov izračunati število aktivnih mest, nato vse konstante reakcijskih hitrosti in na koncu še Michaelisovo konstanto za ta encimski sistem.

Zadnje tri naloge so bile iz organske kemije: tema osme naloge je bila Nazarova reakcija. Ta reakcija se pogosto uporablja za sintezo ciklopentenonov iz divinilketonov. Poteka lahko fotokemično ali katalizirano s kislino. Reakcija je elektrociklizacija, ki ji sledi prenos protona.

Dijaki so morali narisati pi molekulske orbitale, in napovedati pogoje, ko bo reakcija potekala disrotatorno ali konrotatorno. Razen tega so morali dopolniti še reakcijsko shemo sinteze kapnelena, ter narisati strukture intermediatov s prikazano stereokemijo.

Deveta naloga je bila uporaba elektrolize v organski sintezi. Kolbejeva elektroliza je dekarboksilativna dimerizacija karboksilnih kislin, ki poteka le z deprotonirano obliko kisline. Neurejena enačba za reakcijo je prikazana spodaj, base pomeni baza.

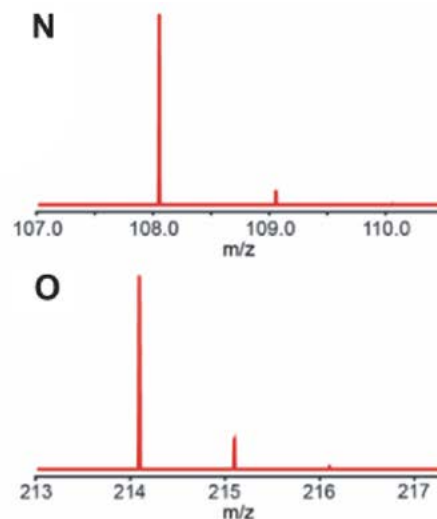
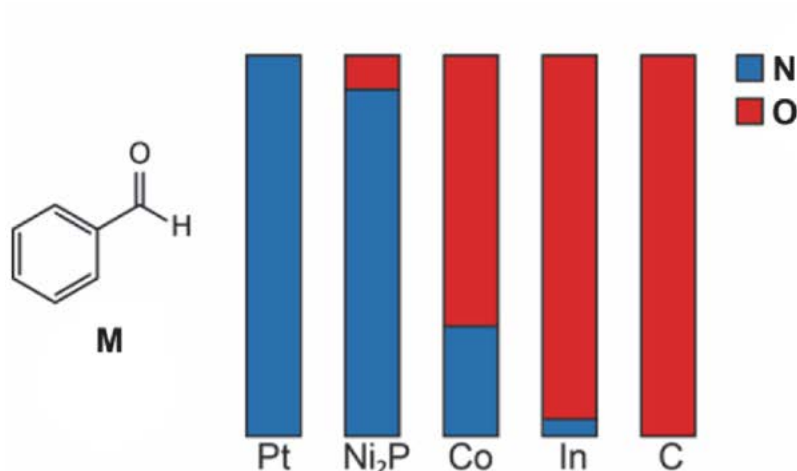

Dijaki so morali z uporabo dodatnih informacij narisati strukturne formule **A**, **B** in **C**, napisati polreakcije in celokupno reakcijo, ter narisati še nekatere intermediate pri oksidativni dekarboksilaciji in tvorbi produkta. Nato so okarakterizirali še elektrolizo neke karboksilne kisline, ki v prisotnosti prebitne količine druge kisline daje dva glavna produkta, ki ju ne moremo ločiti s kromatografijo na silikagelu. Njuni spektroskopski podatki so skoraj identični, v ^1H NMR spektru pa ju lahko razlikujemo le po dveh signalih z nizkim kemijskim premikom. Na osnovi podatkov o teh signalih so morali narisati strukturo obeh produktov.

Izbira elektrodnega materiala lahko vpliva na selektivnost organske elektrosintezne reakcije. Reduktivna ele-

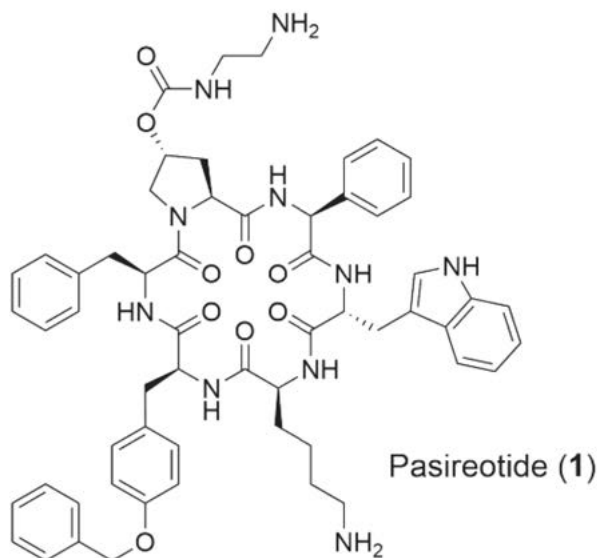

ktroliza benzaldehida (M, 16 mM v 1 M KOH(aq), Pt anoda, -1.3 V proti Ag/AgO) daje različne produkte, odvisno od materiala katode. Močna vezava na površino elektrode daje prednost intermolekulskim reakcijam. Spodnja slika kaže porazdelitev produktov za različne katodne materiale in masna spektra produktov.

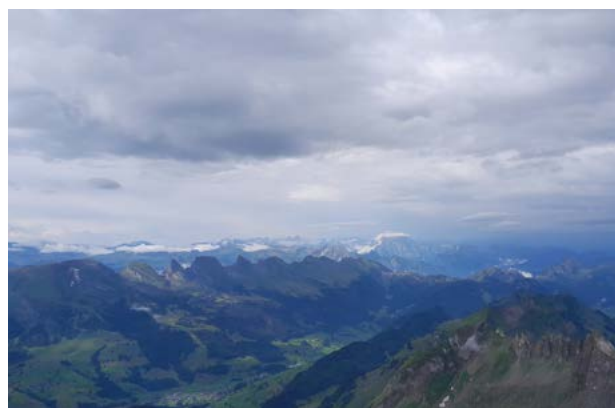
Na osnovi teh podatkov so morali dijaki narisati strukturi N in O.

Zadnja, deseta naloga, je bila seveda posvečena Švici, deželi zdravil in farmacevtskih podjetij. Pasireotid (1) je zdravilo na osnovi peptidov, ki ga je razvilo švicarsko farmacevtsko podjetje Novartis za zdravljenje Cushingove bolezni, ko se v telesu izloča preveč kortizola.

Dijaki so morali določiti število stereogenih centrov (n) v pasireotidu (1) in izračunati število vseh možnih stereoizomerov pasireotida (1). Nato so morali narisati intermedie v sintezi te snovi, ki je zelo obsežna, in poteka preko mnogih vmesnih stopenj.

Šesti dan, ko dijaki rešujejo teoretični test, se mentorji ponavadi odpravimo na celodnevni izlet; letos je to bila spektakularna gora Säntis, 2502 m. Po obisku gore smo se mimogrede ustavili še v Metrohm AG, Herisau, kjer smo si ogledali proizvodnjo. Metrohm je bil tudi eden od glavnih sponzorjev olimpijade.

Pogled na švicarske Alpe iz gore Säntis Z

Zvečer ta dan sledi srečanje z dijaki, ki jih nismo videli že cel teden. To srečanje je bilo letos na Univerzi Zürich, še eni znameniti izobraževalni ustanovi v Švici. Tega se mentorji vedno veselimo, saj cel teden pripravljamo in prevajamo naloge, in nas zanima, kako je kaj šlo na testih.

Naslednji dan sledi popravljanje testov naših dijakov; reči je treba, da tega nikoli ne moremo narediti v celoti, saj za praktični del npr. nimamo vseh podatkov in njihovih izdelkov. Teste oceniva mentorja, in seveda tudi organizator; sledi arbitraž, kjer se usklajujejo ocene obeh.

Nikoli pa ne vemo vnaprej, kaj določen odstotek pomeni; to izvemo šele na zaključni slovesnosti, ki je bila v čudoviti koncertni dvorani Tonhalle. Ta je pred kratkim dobila obnovljene orgle, narejene iz 4800 cevi. Imeli smo čast, da smo lahko slišali, kako zvenijo; med podelitvijo

Zaključna slovesnost v Tonhalle

nagrada je namreč vsakič sledila glasbena pavza, dvakrat klasična, tretjič pa *We are the champions*, katere avtor je Freddy Mercury in skupina The Queen.

Na zaključni slovesnosti je vedno veliko veselja, in tudi nekaj razočaranja, če ni nagrad. Kemijska olimpijada je sicer tekmovanje, a tudi priložnost, da dijaki dobijo nove

znanke in znance, s katerimi bodo sodelovali morda vse življenje. Sodelovanje na tem dogodku je res vsakič nekaj posebnega.

Vabljeni in vabljeni na naslednjo olimpijado!

Foto: Andrej Godec

KOLEDAR VAŽNEJŠIH ZNANSTVENIH SREČANJ S PODROČJA KEMIJE IN KEMIJSKE TEHNOLOGIJE

SCIENTIFIC MEETINGS – CHEMISTRY AND CHEMICAL ENGINEERING

2023

October 2023

- 15 – 19 31ST INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON THE CHEMISTRY OF NATURAL PRODUCTS
AND 11TH INTERNATIONAL CONGRESS ON BIODIVERSITY
Naples, Italy
Information: <https://www.iscnp31-icob11.org/>
- 15 – 19 STEM-CPD SUMMER SCHOOL
Aveiro, Portugal
Information: <https://ectn.eu/stem-cpd-summer-school/>
- 22 – 25 2ND INTERNATIONAL CONFERENCE ON ENERGY, ENVIRONMENT & DIGITAL
TRANSITION
Palermo, Italy
Information: <https://www.aidic.it/e2dt2023/>

November 2023

- 22 – 24 13TH INTERNATIONAL VANADIUM SYMPOSIUM (V13)
Lisboa, Portugal
Information: <https://vanadium13.events.chemistry.pt/>

December 2023

- 12 – 14 INTERNATIONAL CONFERENCE ON BIOINSPIRED AND BIOBASED CHEMISTRY &
MATERIALS – NICE WINTER 2023
Nice, France
Information: <https://www.nice-conference.com>

2024

January 2024

- 24 – 26 SCF CHEMICAL BIOLOGY SYMPOSIUM 2024
Orsay, France
Information: <https://scf-chembio2024.com/>

Acta Chimica Slovenica

Author Guidelines

Submissions

Submission to ACSi is made with the implicit understanding that neither the manuscript nor the essence of its content has been published in whole or in part and that it is not being considered for publication elsewhere. All the listed authors should have agreed on the content and the corresponding (submitting) author is responsible for having ensured that this agreement has been reached. The acceptance of an article is based entirely on its scientific merit, as judged by peer review. There are no page charges for publishing articles in ACSi. The authors are asked to read the Author Guidelines carefully to gain an overview and assess if their manuscript is suitable for ACSi.

Additional information

- Citing spectral and analytical data
- Depositing X-ray data

Submission material

Typical submission consists of:

- full manuscript (PDF file, with title, authors, abstract, keywords, figures and tables embedded, and references)
- supplementary files
 - **Full manuscript** (original Word file)
 - **Statement of novelty** (Word file)
 - **List of suggested reviewers** (Word file)
 - **ZIP file containing graphics** (figures, illustrations, images, photographs)
 - **Graphical abstract** (single graphics file)
 - **Proposed cover picture** (optional, single graphics file)
 - **Appendices** (optional, Word files, graphics files)

Incomplete or not properly prepared submissions will be rejected.

Submission process

Before submission, authors should go through the checklist at the bottom of the page and prepare for submission.

Submission process consists of 5 steps.

Step 1: Starting the submission

- Choose one of the journal sections.
- Confirm all the requirements of the **checklist**.
- Additional plain text comments for the editor can be provided in the relevant text field.

Step 2: Upload submission

- Upload full manuscript in the form of a Word file (with title, authors, abstract, keywords, figures and tables embedded, and references).

Step 3: Enter metadata

- First name, last name, contact email and affiliation for all authors, in relevant order, must be provided. Corresponding author has to be selected. Full postal address and phone number of the corresponding author has to be provided.

- **Title and abstract** must be provided in plain text.
- Keywords must be provided (max. 6, separated by semicolons).
- Data about contributors and supporting agencies may be entered.
- **References** in plain text must be provided in the relevant text filed.

Step 4: Upload supplementary files

- Original Word file (original of the PDF uploaded in the step 2)
- **List of suggested reviewers** with at least five reviewers with two recent references from the field of submitted manuscript must be uploaded as a Word file. At the same time, authors should declare (i) that they have no conflict of interest with suggested reviewers and (ii) that suggested reviewers are experts in the field of the submitted manuscript.
- All **graphics** have to be uploaded in a single ZIP file. Graphics should be named Figure 1.jpg, Figure 2.eps, etc.
- **Graphical abstract image** must be uploaded separately
- **Proposed cover picture** (optional) should be uploaded separately.
- Any additional **appendices** (optional) to the paper may be uploaded. Appendices may be published as a supplementary material to the paper, if accepted.
- For each uploaded file the author is asked for additional metadata which may be provided. Depending of the type of the file please provide the relevant title (Statement of novelty, List of suggested reviewers, Figures, Graphical abstract, Proposed cover picture, Appendix).

Step 5: Confirmation

- Final confirmation is required.

Article Types

Feature Articles are contributions that are written on Editor's invitation. They should be clear and concise summaries of the author's most recent work written with the broad scope of ACSi in mind. They are intended to be general overviews of the authors' subfield of research but should be written in a way that engages and informs scientists in other areas. They should contain the following (see also general guidelines for article structure below): (1) an introduction that acquaints readers with the authors' research field and outlines the important questions for which answers are being sought; (2) interesting, novel, and recent contributions of the author(s) to the field; and (3) a summary that presents possible future directions. Manuscripts should normally not exceed 40 pages of one column format (font size 12, 33 lines per page). Generally, experts who have made an important contribution to a specific field in recent years will be invited by the Editor to contribute a **Feature Article**. Individuals may, however, send a proposal (of no more than one page) for a **Feature Article** to the Editor-in-Chief for consideration.

Scientific articles should report significant and innovative achievements in chemistry and related sciences and should exhibit a high level of originality. They should have the following structure:

1. Title (max. 150 characters),
2. Authors and affiliations,
3. Abstract (max. 1000 characters),
4. Keywords (max. 6),
5. Introduction,
6. Experimental,
7. Results and Discussion,
8. Conclusions,
9. Acknowledgements,
10. References.

The sections should be arranged in the sequence generally accepted for publications in the respective fields and should be successively numbered.

Short communications generally follow the same order of sections as Scientific articles, but should be short (max. 2500 words) and report a significant aspect of research work meriting separate publication. Editors may decide that a Scientific paper is categorized as a Short Communication if its length is short.

Technical articles report applications of an already described innovation. Typically, technical articles are not based on new experiments.

Preparation of Submissions

Text of the submitted articles must be prepared with Microsoft Word. Normal style set to single column, 1.5 line spacing, and 12 pt Times New Roman font is recommended. Line numbering (continuous, for the whole document) must be enabled to simplify the reviewing process. For any other format, please consult the editor. Articles should be written in English. Correct spelling and grammar are the sole responsibility of the author(s). Papers should be written in a concise and succinct manner. The authors shall respect the ISO 80000 standard [1], and IUPAC Green Book [2] rules on the names and symbols of quantities and units. The *Système International d'Unités* (SI) must be used for all dimensional quantities.

Graphics (figures, graphs, illustrations, digital images, photographs) should be inserted in the text where appropriate. The captions should be self-explanatory. Lettering should be readable (suggested 8 point Arial font) with equal size in all figures. Use common programs such as MS Excel or similar to prepare figures (graphs) and ChemDraw to prepare structures in their final size. Width of graphs in the manuscript should be 8 cm. Only in special cases (in case of numerous data, visibility issues) graphs can be 17 cm wide. All graphs in the manuscript should be inserted in relevant places and **aligned left**. The same graphs should be provided separately as images of appropriate resolution (see below) and submitted together in a ZIP file (Graphics ZIP). Please do not submit figures as a Word file. In **graphs**, only the graph area determined by both axes should be in the frame, while a frame around the whole graph should be omitted. The graph area should be white. The legend should be inside the graph area. The style of all graphs should be the same. **Figures and illustrations** should be of sufficient quality for the printed version, i.e. 300 dpi minimum. **Digital images and photographs** should be of high quality (minimum

250 dpi resolution). On submission, figures should be of good enough resolution to be assessed by the referees, ideally as JPEGs. High-resolution figures (in JPEG, TIFF, or EPS format) might be required if the paper is accepted for publication.

Tables should be prepared in the Word file of the paper as usual Word tables. The captions should appear above the table and should be self-explanatory.

References should be numbered and ordered sequentially as they appear in the text, likewise methods, tables, figure captions. When cited in the text, reference numbers should be superscripted, following punctuation marks. It is the sole responsibility of authors to cite articles that have been submitted to a journal or were in print at the time of submission to ACSi. Formatting of references to published work should follow the journal style; please also consult a recent issue:

1. J. W. Smith, A. G. White, *Acta Chim. Slov.* **2008**, *55*, 1055–1059.
2. M. F. Kemmere, T. F. Keurentjes, in: S. P. Nunes, K. V. Peinemann (Ed.): *Membrane Technology in the Chemical Industry*, Wiley-VCH, Weinheim, Germany, **2008**, pp. 229–255.
3. J. Levec, Arrangement and process for oxidizing an aqueous medium, US Patent Number 5,928,521, date of patent July 27, **1999**.
4. L. A. Bursill, J. M. Thomas, in: R. Sersale, C. Collola, R. Aiello (Eds.), *Recent Progress Report and Discussions: 5th International Zeolite Conference*, Naples, Italy, 1980, Gianini, Naples, **1981**, pp. 25–30.
5. J. Szegezdi, F. Csizmadia, Prediction of dissociation constant using microconstants, http://www.chemaxon.com/conf/Prediction_of_dissociation_constant_using_microconstants.pdf, (assessed: March 31, 2008)

Titles of journals should be abbreviated according to Chemical Abstracts Service Source Index (CASSI).

Special Notes

- Complete characterization, **including crystal structure**, should be given when the synthesis of new compounds in crystal form is reported.
- Numerical **data should be reported with the number of significant digits corresponding to the magnitude** of experimental uncertainty.
- **The SI system of units and IUPAC recommendations** for nomenclature, symbols and abbreviations should be followed closely. Additionally, the authors should follow the general guidelines when citing spectral and analytical data, and depositing crystallographic data.
- **Characters** should be correctly represented throughout the manuscript: for example, 1 (one) and l (ell), 0 (zero) and O (oh), x (ex), D7 (times sign), B0 (degree sign). Use Symbol font for all Greek letters and mathematical symbols.
- The rules and recommendations of the **IUBMB** and the **International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC)** should be used for abbreviation of chemical names, nomenclature of chemical compounds, enzyme nomenclature, isotopic compounds, optically active isomers, and spectroscopic data.
- **A conflict of interest** occurs when an individual (author, reviewer, editor) or its organization is in-

volved in multiple interests, one of which could possibly corrupt the motivation for an act in the other. Financial relationships are the most easily identifiable conflicts of interest, while conflicts can occur also as personal relationships, academic competition, etc. **The Editors** will make effort to ensure that conflicts of interest will not compromise the evaluation process; potential editors and reviewers will be asked to exempt themselves from review process when such conflict of interest exists. When the manuscript is submitted for publication, **the authors** are expected to disclose any relationships that might pose potential conflict of interest with respect to results reported in that manuscript. In the Acknowledgement section the source of funding support should be mentioned. The statement of disclosure must be provided as Comments to Editor during the submission process.

- **Published statement of Informed Consent.** Research described in papers submitted to ACSi must adhere to the principles of the Declaration of Helsinki (<http://www.wma.net/e/policy/b3.htm>). These studies must be approved by an appropriate institutional review board or committee, and informed consent must be obtained from subjects. The Methods section of the paper must include: 1) a statement of protocol approval from an institutional review board or committee and 2), a statement that informed consent was obtained from the human subjects or their representatives.
- **Published Statement of Human and Animal Rights.** When reporting experiments on human subjects, authors should indicate whether the procedures followed were in accordance with the ethical standards of the responsible committee on human experimentation (institutional and national) and with the Helsinki Declaration of 1975, as revised in 2008. If doubt exists whether the research was conducted in accordance with the Helsinki Declaration, the authors must explain the rationale for their approach and demonstrate that the institutional review body explicitly approved the doubtful aspects of the study. When reporting experiments on animals, authors should indicate whether the institutional and national guide for the care and use of laboratory animals was followed.
- To avoid conflict of interest between authors and referees we expect that not more than one referee is from the same country as the corresponding author(s), however, not from the same institution.
- Contributions authored by **Slovenian scientists** are evaluated by non-Slovenian referees.
- Papers describing **microwave-assisted reactions** performed in domestic microwave ovens are not considered for publication in *Acta Chimica Slovenica*.
- *Manuscripts that are **not prepared and submitted** in accord with the instructions for authors are not considered for publication.*

Appendices

Authors are encouraged to make use of supporting information for publication, which is supplementary material (appendices) that is submitted at the same time as the manuscript. It is made available on the Journal's

web site and is linked to the article in the Journal's Web edition. The use of supporting information is particularly appropriate for presenting additional graphs, spectra, tables and discussion and is more likely to be of interest to specialists than to general readers. When preparing supporting information, authors should keep in mind that the supporting information files will not be edited by the editorial staff. In addition, the files should be not too large (upper limit 10 MB) and should be provided in common widely known file formats to be accessible to readers without difficulty. All files of supplementary materials are loaded separately during the submission process as supplementary files.

Proposed Cover Picture and Graphical Abstract Image

Graphical content: an ideally full-colour illustration of resolution 300 dpi from the manuscript must be proposed with the submission. Graphical abstract pictures are printed in size 6.5 x 4 cm (hence minimal resolution of 770 x 470 pixels). Cover picture is printed in size 11 x 9.5 cm (hence minimal resolution of 1300 x 1130 pixels)

Authors are encouraged to submit illustrations as candidates for the journal Cover Picture*. The illustration must be related to the subject matter of the paper. Usually both proposed cover picture and graphical abstract are the same, but authors may provide different pictures as well.

* The authors will be asked to contribute to the costs of the cover picture production.

Statement of novelty

Statement of novelty is provided in a Word file and submitted as a supplementary file in step 4 of submission process. Authors should in no more than 100 words emphasize the scientific novelty of the presented research. Do not repeat for this purpose the content of your abstract.

List of suggested reviewers

List of suggested reviewers is a Word file submitted as a supplementary file in step 4 of submission process. Authors should propose the names, full affiliation (department, institution, city and country) and e-mail addresses of five potential referees. Field of expertise and at least two references relevant to the scientific field of the submitted manuscript must be provided for each of the suggested reviewers. The referees should be knowledgeable about the subject but have no close connection with any of the authors. In addition, referees should be from institutions other than (and countries other than) those of any of the authors. Authors declare no conflict of interest with suggested reviewers. Authors declare that suggested reviewers are experts in the field of submitted manuscript.

How to Submit

Users registered in the role of author can start submission by choosing USER HOME link on the top of the page, then choosing the role of the Author and follow the relevant link for starting the submission process. Prior to submission we strongly recommend that you familiarize yourself with the ACSi style by browsing the journal, particularly if you have not submitted to the ACSi before or recently.

Correspondence

All correspondence with the ACSi editor regarding the paper goes through this web site and emails. Emails are sent and recorded in the web site database. In the correspondence with the editorial office please provide ID number of your manuscript. All emails you receive from the system contain relevant links. **Please do not answer the emails directly but use the embedded links in the emails for carrying out relevant actions.** Alternatively, you can carry out all the actions and correspondence through the online system by logging in and selecting relevant options.

Proofs

Proofs will be dispatched via e-mail and corrections should be returned to the editor by e-mail as quickly as possible, normally within 48 hours of receipt. Typing errors should be corrected; other changes of contents will be treated as new submissions.

Submission Preparation Checklist

As part of the submission process, authors are required to check off their submission's compliance with all of the following items, and submissions may be returned to authors that do not adhere to these guidelines.

1. The submission has not been previously published, nor is it under consideration for publication in any other journal (or an explanation has been provided in Comments to the Editor).
2. All the listed authors have agreed on the content and the corresponding (submitting) author is responsible for having ensured that this agreement has been reached.
3. The submission files are in the correct format: manuscript is created in MS Word but will be **submitted in PDF** (for reviewers) as well as in original MS Word format (as a supplementary file for technical editing); diagrams and graphs are created in Excel and saved in one of the file formats: TIFF, EPS or JPG; illustrations are also saved in one of these formats. The preferred position of graphic files in a document is to embed them close to the place where they are mentioned in the text (See **Author guidelines** for details).
4. The manuscript has been examined for spelling and grammar (spell checked).
5. The **title** (maximum 150 characters) briefly explains the contents of the manuscript.
6. Full names (first and last) of all authors together with the affiliation address are provided. Name of author(s) denoted as the corresponding author(s), together with their e-mail address, full postal address and telephone/fax numbers are given.
7. The **abstract** states the objective and conclusions of the research concisely in no more than 150 words.
8. Keywords (minimum three, maximum six) are provided.
9. **Statement of novelty** (maximum 100 words) clearly explaining new findings reported in the manuscript should be prepared as a separate Word file.
10. The text adheres to the stylistic and bibliographic requirements outlined in the **Author guidelines**.
11. Text in normal style is set to single column, 1.5 line spacing, and 12 pt. Times New Roman font is

recommended. All tables, figures and illustrations have appropriate captions and are placed within the text at the appropriate points.

12. Mathematical and chemical equations are provided in separate lines and numbered (Arabic numbers) consecutively in parenthesis at the end of the line. All equation numbers are (if necessary) appropriately included in the text. Corresponding numbers are checked.
13. Tables, Figures, illustrations, are prepared in correct format and resolution (see **Author guidelines**).
14. The lettering used in the figures and graphs do not vary greatly in size. The recommended lettering size is 8 point Arial.
15. Separate files for each figure and illustration are prepared. The names (numbers) of the separate files are the same as they appear in the text. All the figure files are packed for uploading in a single ZIP file.
16. Authors have read **special notes** and have accordingly prepared their manuscript (if necessary).
17. References in the text and in the References are correctly cited. (see **Author guidelines**). All references mentioned in the Reference list are cited in the text, and vice versa.
18. Permission has been obtained for use of copyrighted material from other sources (including the Web).
19. The names, full affiliation (department, institution, city and country), e-mail addresses and references of five potential referees from institutions other than (and countries other than) those of any of the authors are prepared in the word file. At least two relevant references (important recent papers with high impact factor, head positions of departments, labs, research groups, etc.) for each suggested reviewer must be provided. Authors declare no conflict of interest with suggested reviewers. Authors declare that suggested reviewers are experts in the field of submitted manuscript.
20. Full-colour illustration or graph from the manuscript is proposed for graphical abstract.
21. **Appendices** (if appropriate) as supplementary material are prepared and will be submitted at the same time as the manuscript.

Privacy Statement

The names and email addresses entered in this journal site will be used exclusively for the stated purposes of this journal and will not be made available for any other purpose or to any other party.

ISSN: 1580-3155

Koristni naslovi

Slovensko kemijsko društvo
Slovenian Chemical Society

Slovensko kemijsko društvo

www.chem-soc.si

e-mail: chem.soc@ki.si

Wessex Institute of Technology

www.wessex.ac.uk

SETAC

www.setac.org

European Water Association

<http://www.ewa-online.eu/>

European Science Foundation

www.esf.org

European Federation of Chemical Engineering

<https://efce.info/>

IUPAC

INTERNATIONAL UNION OF
PURE AND APPLIED CHEMISTRY

International Union of Pure and Applied Chemistry

<https://iupac.org/>

Novice evropske zveze kemijskih društev EuChemS najdete na:

 EuChemS
European Chemical Society

Brussels News Updates

<http://www.euchems.eu/newsletters/>

SEPIATEC SFC Supercritical Fluid Chromatography

The green standard for fast compound isolation

Donau Lab d.o.o., Ljubljana
Tbilisijska 85
SI-1000 Ljubljana
www.donaulab.si
office-si@donaulab.com

Razvojna usmerjenost

- Nove formulacije na bazi vodikovega peroksida
- Širjenje uporab vodikovega peroksida na različnih področjih

V svoje vrste vabimo mlade raziskovalce, diplomante in post diplomante, ki bodo skupaj z nami reševali nove izzive.

belinka perkemija

Belinka Perkemija, d. o. o., Zasavska cesta 95, Ljubljana
perkemija@belinka.si, www.belinka-perkemija.com
Contact person: mag. Ivan Grčar: igo@belinka.si

Member of KANSAI HELIOS. Part of KANSAI PAINT.

Področja uporabe

Razvoj in inovacije za globalno uspešnost

Znanje, kreativnost zaposlenih in inovacije so ključnega pomena v okolju, kjer nastajajo pametni premazi skupine KANSAI HELIOS. Z rešitvami, ki zadostijo široki paleti potreb, kontinuiranim razvojem ter s kakovostnimi izdelki, Helios predstavlja evropski center za inovacije in poslovni razvoj skupine Kansai Paint.

Part of **KANSAI
PAINT**

www.helios-group.eu

 **KANSAI
HELIOS**
Designing Excellence

Hitro opravi z bolečino.
Učinkuje v **15 minutah.**⁽¹⁾

Nalgesin S vsebuje natrijev naproksenat.

Ali ste vedeli, da
deluje do **12 ur?**

www.nalgesin.si

1. Sevelius H et al. Bioavailability of Naproxen Sodium and Its Relationship to Clinical Analgesic Effects. Br J Clin Pharmacol 1980; 10: 259-63.

 KRKA

Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

Acta Chimica Slovenica

Acta Chimica Slovenica

A series of papers in Slovenian language are dedicated to highlight seventy years of the *Acta Chimica Slovenica* issued by Slovenian Chemical Society. More details are presented in the Society news (page S57).

Year 2023, Vol. 70, No. 3

